ISSN 2585 - 223X

Μηνιαια Εκδοση
Ι. Ναου Αγ. Νικολαου Πευκακιων Αθηνων

Ενοριακη Συλογια

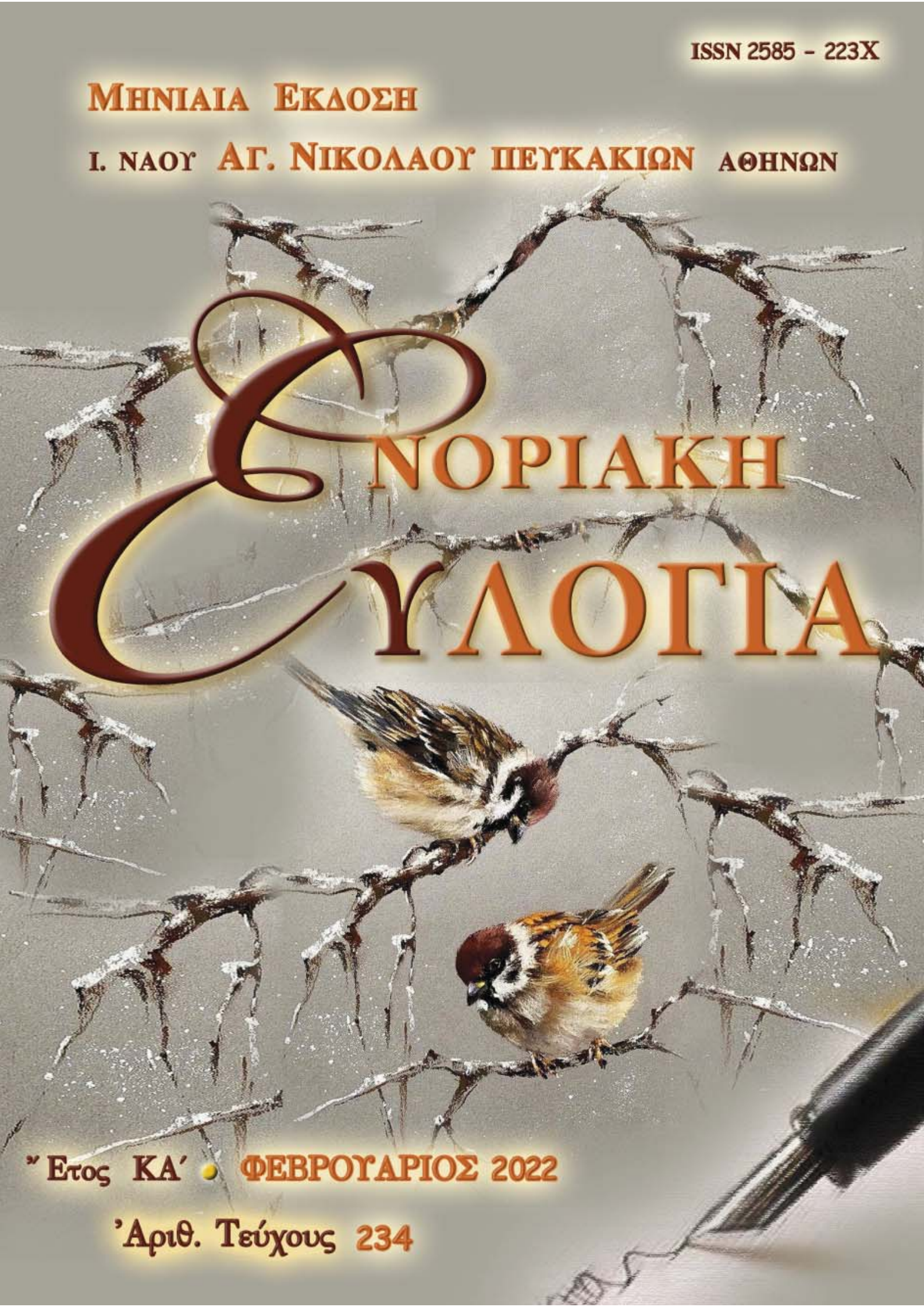

Ἔτος ΚΑ' • Φεβρουαριος 2022

Ἀριθ. Τεύχους 234

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Σελίς
01. Τρεῖς εἰκόνες εἶναι 3.000 λέξεις!	(π. Βασ. Ε. Βολουδάκης)	51
02 Ἀπόδειπνος λόγος...	(π. Κωνσταντῖνος Ν. Καλλιανός)	52
03. Φωτογραφίες ἀπό τό νυκτερινό ...ἐξωεκκλησίασμα!	(π. Β.Ε.Β.)	53
04. Ὁ σπόρος τῆς ἀλαζονείας τῆς Ἐπιστήμης	(Κώστας Βουγᾶς)	54
05. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος γιά τόν «φυσικό νόμο»	(Νομομαθής)	59
06. Κυριακή τῆς Ἀπόκρεῳ	(Μοναχός Νεκτάριος)	64
07. Ἡ θρησκεία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, νομίζει πώς σκότωσε τόν Θεό!	(Γεράσιμος Βουρνᾶς)	68
08. Βροντόχιονο;	(Νινέττα Βολουδάκη)	72
09. Ὀργανούληδες!	(Λέων Μπράνγκ)	75
10. Ὁ θάνατος τῆς χειραψίας!	(Μαρίνα Διαμαντῆ)	80
11. Νά ὀνειρευόμαστε ὄμορφα ὄνειρα	(Δημ. Κοσκινιώτης)	82
12. Μνημόσυνο π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ		85
13. Οὐρανοί καί ταβάνια!	(Θεμιστοκλῆς Σβορῶνος)	86
14. Αἰώνια Ζωή ἤ ζωή γεμάτη τρόμο;	(Χαράλ. Καμπερογιάννης)	89
15. «Βάκχαι»	(Νίκος Τσιρώνης)	92

ἐνοριακή ΕΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

(Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)

Ἀσκληπιοῦ 38 (Ἀθήνα) Τ.Κ.106.80

Τηλ.:2103612449 - Fax:2103627037 - e-mail: eylogia@agnikolaos.gr

www.agnikolaos.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Ἱ. Ναός Ἁγ. Νικολάου Πευκακίων

ΕΚΔΟΤΗΣ - Διευθυντής Συντάξεως: **π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης**

Καλλιτεχνική Ἐπιμέλεια: **Σαπφώ Νίνου**

Τυπογραφική Ἐπεξεργασία: **Σπῦρος Κροντήρης** & **Δέσποινα Καρζῆ**

ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Ἡ κ. **Νίκη Παλληκάρη** καί τά παιδιά της **Σάρρα** & **Ἀντώνης**

Εἰς μνήμην τοῦ Συζύγου & Πατέρα τους

Κυριάκου Παλληκάρη

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Ἐπιτρέπεται ἡ μέ ὁποιονδήποτε τρόπο ἀναδημοσίευση τῶν ἄρθρων τοῦ τεύχους αὐτοῦ μέ τήν ἀπαραίτητη προϋπόθεση νά ἀναγράφεται στήν ἀναδημοσίευση ἡ πηγή προελεύσεώς τους καθώς καί ὁλόκληρο τό ὄνομα τοῦ συντάκτου τους καί ὄχι μόνο τά ἀρχικά του, μέ τά ὁποῖα τυχόν δημοσιεύονται τά ἄρθρα στό περιοδικό μας.

ΤΡΕΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΙΝΑΙ 3.000 ΛΕΞΕΙΣ!
Ἀφιερώνονται ἐξαιρετικά στούς Κληρικούς μας!

Μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ οἱ συνεργάτες τοῦ Περιοδικοῦ μας ἐφρόντισαν καί ἐκάλυψαν τίς σελίδες αὐτοῦ τοῦ τεύχους μέ πληρότητα 150% καί μέ ἐκλεκτά κείμενα, γι' αὐτό καί ἔμειναν κάποια ἄρθρα γιά τό ἑπόμενο τεῦχος. Γιά μένα ἔμεινε μιά σελίδα καί θέλησα νά ἀναπληρώσω τίς λέξεις μέ τρεῖς φωτογραφίες (**τίς ἄλλες, τίς παραθέτουμε στή σελίδα 53**) καί **νά τίς ἀφιερώσω στούς Κληρικούς μας**, πού πίστεψαν καί ἐξακολουθοῦν νά πιστεύουν τά πολιτικά παιχνίδια μέ τήν νόσο covid-19 καί ἀποϊεροποίησαν τήν Λατρεία μας καί καταβαράθρωσαν τίς ἔννοιες **Ἐκκλησία-Πίστις-Πνευματικός**! Ἔχουμε γράψει ἐπ' αὐτοῦ πολλά, ἀλλά καί στό τεῦχος αὐτό συνεχίζουμε νά γράφουμε.

Ἄν ἐπρόκειτο ὄντως γιά ἕνα μεγάλο θανατικό, τότε δέν θά ἄφηναν ἀσύδοτους χιλιάδες ἀνθρώπους (ὅταν δέν τούς βλέπει ἡ δημοσιογραφική κάμερα) νά συγχρωτίζονται μεθῶντας σφιχταγκαλιασμένοι, χωρίς μάσκες, σπάζοντας μπουκάλια καί ἀφήνοντας τσουβάλια σκουπίδια στίς Πλατεῖες, καί ἔξω ἀπό τούς Ναούς, ἀκόμη καί μέ τά χιόνια!

Στήν τεράστια πλατεία καί στά 33 σκαλιά τοῦ Ναοῦ μας αὐτό γίνεται ἀπό 600 καί πλέον νέους καί νέες ἐδῶ καί δύο χρόνια (χειμῶνα-καλοκαίρι), κάθε Παρασκευή καί κάθε Σάββατο ἀπό τίς 9 τό βράδυ ὡς τίς 5 τό πρωΐ! **Τό ἐκκλησίασμα, ὅμως, πρέπει νά εἶναι μετρημένο...** Πότε θά ξυπνήσουμε;

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

Ἀπόδειπνος λόγος...

«Καί δός ἡμῖν Δέσποτα πρός ὕπνον ἀπιοῦσιν...»

Τό σύνορο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου τό προγεύεσαι καθημερινά τήν ὥρα ἐκείνη, ὅπου μετά τή βραδυνή σου ἐπιστροφή ἀναζητᾶς τήν εὐλογημένη ἡσυχία, ἀλλά περισσότερο τό σφάλισμα τῶν κουρασμένων ὀφθαλμῶν σου:κουρασμένων ἀπό ἕνα πλῆθος εἰκόνων πού ἀποθηκεύουν μέ τήν, ἐν εὐθέτω καιρῷ, προοπτική τῆς ἐπεξεργασίας. (Μέ τά χρόνια ἀρχίζεις νά κατανοεῖς, πώς οἱ εἰκόνες πού ξαποσταίνουν τήν ψυχή σου, ὅλο καί λιγοστεύουν, καθώς τό Ὡραῖο, Κόσμιο καὶ Ἱερό, ὅλο καί ἐλαττώνονται μέσα στήν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων. Γιὰ νὰ περισσεύει τὸ ἄκομψο, τὸ τερατῶδες, τὸ ἀπάνθρωπο, ποὺ μετὰ ἐγγράφεται στὴν ψυχὴ τοῦ καθενὸς ἀπὸ μᾶς καὶ, κυρίως, στὰ παιδιά ὡς φόβος καὶ τρόμος)

Οἱ στιγμές, λοιπόν, ἐκεῖνες μεταξύ τοῦ ξύπνιου καί τοῦ ὕπνου ἔχουν μιά ἰδιαίτερη καί πολύ σημαντική δύναμη: δύναμη λυτρωτική πού ἀσφαλῶς σέ φέρνει μέχρι τό βάθος τῆς ψυχῆς σου, καθώς μέ τρόπο ἁπλό ἀλλά ἀμέτρητα ἐπώδυνο ἐξετάζεις τή συνείδησή σου. Εἶναι ἕνα ἔσχατο κοίταγμα στόν καθρέφτη της, ὅπου φαίνεται, ὄχι μονάχα τό εἴδωλό σου, ἀλλά ἡ πολιτεία σου. Μιά πολιτεία, πού μόνο ἐσύ κι ὁ Θεός γνωρίζετε. Γι᾽ αὐτό καί τήν ὥρα ἐκείνη, πού στά μάτια κατεβαίνει ὁ νυσταγμός, πασχίζεις νά κάμεις κάποια δειλά βήματα μετανοίας. Νά ξαναδέσεις τό νῆμα τῆς συνάντησής σου μέ Ἐκεῖνον, γιατί τό θεωρεῖς ἀπαραίτητο, καθώς ὁ λόγος τοῦ Νηπτικοῦ Πατρός, πού συμβουλεύει ὅτι ἡ κλίνη μπορεῖ νά εἶναι ὁ τάφος μας, ἀφοῦ ὁ ὕπνος εἶναι "εἰκών θανάτου"(Ἅγ. Ἰωάννης τῆς Κλίμακος), ἀνακαλεῖται στό νοῦ.

Συναντᾶς ξανά, λοιπόν, πρόσωπα πού ἀντάμωσες ὅλη τήν ἡμέρα, ἤ σέ κάποιους ἄλλους καιρούς, καί διαπιστώνεις μέσα στήν ψυχή σου ἕνα νυγμό, καθώς προβάλλεται στήν ὀθόνη τοῦ νοῦ ἡ συμπεριφορά σου, ὁ ἀργός σου λόγος, ἡ βιαστική ἀπορριπτική φυγή σου καί κάποια ἄλλα ἀτοπήματά σου. Πασχίζεις τότε νά ταχτοποιήσεις τά ὅσα ἄτακτα συσσώρευσες μέσα σου καί παρατηρεῖς, πώς δέν ἔχεις τή δυνατότητα τῆς ἐπιλογῆς, γιατί μιά ἐσωτερική σύγχυση ἐπικρατεῖ ἀκόμα μέσα σου, λές καί ταράχτηκε ἡ ἤρεμη ἡ δεξαμενή καί θόλωσε τό νερό. Ἔτσι, παρακαλεῖς Ἐκεῖνον, πού εἶναι «ἡ ὄντως Εἰρήνη», ὅπως σοῦ χαρίσει ἀνάπαυση, γιατί μόνον ἔτσι θά ἔχεις ὕπνο «πάσης σατανικῆς φαντασίας ἀπηλλαγμένον». Γιατί ὁ ὕπνος ἄν καί εἶναι τό μυστηριῶδες τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς στοιχεῖο, ἐν τούτοις δέν παύει νά ἀναπαύει καί νά ἀναζωογονεῖ τόν ἄνθρωπο. Τόν καθιστᾶ ἔτσι κάθε πρωΐ καινούριο, ἀνανεωμένο, δημιουργικό καί ἐλπιδοφόρο, καθώς διαπιστώνει πώς τοῦ ἔχει δώσει ὁ Θεός καιρό μετανοίας. Μιάν ἄλλη, δηλαδή, εὐκαιρία, ὥστε νά ζωντανέψει

μέσα του ἡ λαχτάρα γιά ἐπιστροφή καί ἀληθινή μετάνοια. Ἄλλωστε, τό αἴτημα ὅπως, "Τόν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καί μετανοίᾳ ἐκτελέσαι...." ἔχει ἀναμφίβολα τή σημασία του καί ὁπωσδήποτε τόν συμβουλευτικό σωτηριολογικό χαρακτῆρα του.

Λίγο πρίν τά βλέφαρα σφαλίσουν, πρίν ἀρχίσει τό σῶμα νά δεχτεῖ τήν παραμυθία τοῦ ὕπνου, διαπιστώνεις γι᾽ ἄλλη μιά φορά τήν ἀνάγκή νά παραδοθεῖς στά χέρια τοῦ Θεοῦ, γιατί τό θεωρεῖς καί ἀπαραίτητο, ἀλλά καί φυσικό. Ἄλλωστε, ποῦ ἀλλοῦ ν᾽ ἀκουμπήσεις; Συντονίζεις λοιπόν τό εἶναι σου μέ τήν παρακάτω εὐχή κι ἀρχίζεις νά περνᾶς τό μεσότοιχο, ἀπό τό νυσταγμό στόν ὕπνο, πού ἀναμφίβολα εἶνα "ἀργία τῶν αἰσθήσεων"(Ἁγ. Ἰωάννης Σιναΐτης).

« Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πάτήρ, καταφυγή μου ὁ Υἱός, σκέπη μου τό Πνεῦμα τό Ἅγιον· Τριάς Ἁγία δόξα σοι». Ἀμήν.

Σκόπελος **π. Κωνσταντῖνος Ν. Καλλιανός**

Φωτογραφίες ἀπό τό Νυκτερινό...Ἐξωεκκλησίασμά μας!

Παραθέτουμε καί τίς δύο ἄλλες φωτογραφίες, πού ὑποσχεθήκαμε στό πρῶτο ἄρθρο μας (σελίδα 51), ὅπως τίς κατέγραψαν οἱ κάμερες τοῦ Ναοῦ μας. Ἡ ἐπάνω, εἶναι ἀπό τό ξημέρωμα τῆς Κυριακῆς 16 Ἰανουαρίου 2022, ὥρα **02.19΄.51΄΄ μετά τό κλείσιμο τῶν νυκτερινῶν Κέντρων, πού τό Κράτος ἐπέβαλε γιά νά προστατεύσῃ τούς πολῖτες του!** Πιό κάτω, ἡ φωτογραφία τῆς 29ης Ἰανουαρίου 2022, ὥρα 01.03΄.51΄΄ τό ξημέρωμα! Ἀπτόητοι οἱ νέοι μας καί ἀπό τά χιόνια τῆς Πλατείας μας καί τῆς Σκάλας τοῦ Ναοῦ!

π. Β. Ε. Β.

Ὁ σπόρος τῆς ἀλαζονείας τῆς Ἐπιστήμης καί οἱ καρποί πού παράγει!

Ὅταν ἄρχισε ἡ ἐπιστήμη νά προοδεύει καί μέσα ἀπό αὐτήν ἡ τεχνολογία νά ἐξελίσσεται σέ σημεῖο πού νά μπορεῖ νά ἀλλάξει τή ζωή μας πρός τό καλύτερο, κάνοντάς την πιό εὔκολη, βελτιώνοντας τήν παραγωγικότητα, τήν ἐπικοινωνία καί τήν ὑγεία μας, ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα τήν ὑποδέχθηκε «μετά βαΐων καί κλάδων» καί "γονάτισε" νά προσκυνήσει τόν νέο Μεσσία! Ὡστόσο, ἐπειδή ἰσχύει καί τό «**οὐδέν καλόν ἀμιγές κακοῦ**», μέ μόνες ἐξαιρέσεις (πού ἐπιβεβαιώνουν τόν κανόνα) τόν Χριστό μας, τήν Παναγία μας καί τούς Ἁγίους Πατέρες μας, διαπιστώσαμε διά τῆς πράξης ὅτι ἡ τεχνολογία μπορεῖ νά προσέφερε ὑπηρεσίες καί διευκολύνσεις, ταὐτόχρονα, ὅμως, μᾶς ἔβλαψε σέ σημεῖο πού νά ἀπειλεῖται ἡ ἴδια ἡ ὕπαρξή μας στή Γῆ!

Γιά παράδειγμα, αὐτό πού ὀνομάζουμε κλιματική ἀλλαγή -ὅπου κατά τόν "ἄγγελο-ἐξάγγελο" **Μπίλ Γκέϊτς**, εἶναι ἡ νέα μεγάλη πρόκληση τῆς ἀνθρωπότητας- εἶναι ἕνα φυσικό φαινόμενο αὔξησης τῆς θερμοκρασίας τοῦ πλανήτη μας, τό ὁποῖο, ὅπως φαίνεται, ἔχει ἐπιταχυνθεῖ ἐξαιτίας τῆς τεχνολογικῆς μας δραστηριότητας μέ ἐκπομπές διοξειδίου τοῦ ἄνθρακα καί ρύπων, πού διαταράσσουν τίς φυσικές ἰσορροπίες καί καταστρέφουν τό περιβάλλον.

Στόν τομέα τῆς Ὑγείας, παρ' ὅτι πράγματι ὑπῆρξαν σημαντικές ἐξελίξεις, πού βελτίωσαν τό προσδόκιμο καί τήν ποιότητα ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, ζοῦμε τά τελευταῖα δύο χρόνια γνωστά καί ὡς κορωνο-χρόνια κάτω ἀπό τό φόβο ἑνός ἰοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀλλοιώσει καί καταστρέψει τή ζωή μας μέ τρόπους, πού δέν ἔχουμε ἀκόμα ἀντιληφθεῖ, καί γιά τόν ὁποῖο ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι κατασκευάστηκε μέσα σέ ἐργαστήρια. Γιά νά ἀντιμετωπίσουμε, λοιπόν, αὐτή τήν "ἀπειλή" ἐπιταχύναμε τή χρήση νέων τεχνολογιῶν, ὅπως ἡ γονιδιακή θεραπεία μέ τά ἐμβόλια mRNA καί ρετροϊῶν καί δέ διστάσαμε νά πάρουμε τό τεράστιο ρίσκο νά τά δοκιμάσουμε στό σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, χωρίς νά εἴμαστε ἀπολύτως βέβαιοι γιά τίς ὅποιες παρενέργειες εἴτε βραχυπρόθεσμες, εἴτε μακροπρόθεσμες. Σηκώσαμε τό ἀνάστημά μας καί **εἴπαμε ὅτι ἡ ἀνοσία πού φτιάχνουμε ἐμεῖς μέσα στό σῶμα μας μέ τήν τεχνολογία μας, εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή φυσική ἀνοσία(!) καί, μάλιστα, φτιάξαμε καί νόμους πού ἐπιβάλλουν αὐτό τό σκεπτικό** (γιά παράδειγμα τό πιστοποιητικό φυσικῆς νόσησης ἀπό τόν Covid-19 διαρκεῖ μόλις 3 μῆνες ἐνῶ τό πιστοποιητικό τοῦ

πλήρους ἐμβολιασμοῦ 7)! Ἡ στιγμή πού τό κάναμε αὐτό ἦταν μιά ἱστορική στιγμή, γιατί ἐγκατέστησε μέσα στό μυαλό ὅλων ἐκείνων, πού ἔσπευσαν νά πεισθοῦν, τήν σκέψη, ὅτι εἴμαστε ἀτελῆ ὄντα πού, ὅμως, μποροῦν μόνα τους νά βελτιώσουν τόν ἑαυτό τους μέσα ἀπό τήν τεχνολογία!

Αὐτή ἡ σκέψη δέν εἶναι καινούργια, ὑπάρχει ἐδῶ καί χρόνια καί ἐκφράζεται μέσα ἀπό τό φιλοσοφικό κίνημα τοῦ **μετα-ἀνθρωπισμοῦ (transhumanism)**,[1] τό ὁποῖο ξεκίνησε ἀπό τόν βιολόγο **Τζούλιαν Χάξλεϋ** καί μιά σχετική μελέτη, τήν ὁποία ἐξέδωσε τό 1957, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ ἀνθρωπότητα, σάν σύνολο, μπορεῖ ἐάν τό ἐπιθυμεῖ νά ὑπερβεῖ τήν φύση της μέ τή χρήση τῆς ἐπιστήμης! Πρακτική ἔκφραση αὐτοῦ τοῦ κινήματος εἶναι διάφορες ὁμάδες ἀνά τόν κόσμο, πού αὐτοαποκαλοῦνται **βίο-χάκερς** καί οἱ ὁποῖοι ἀλλοιώνουν τό σῶμα τους μέ ἐμφυτεύματα ὑψηλῆς τεχνολογίας, πού τούς δίνουν καινούργιες δυνατότητες, ὅπως νά χρησιμοποιοῦν τό χέρι τους σάν ἀνέπαφη πιστωτική κάρτα. **Αὐτή ἡ διεστραμμένη χρήση τῆς τεχνολογίας** (σύμφωνα μέ τήν προσωπική γνώμη τοῦ γράφοντος) **δικαιολογεῖται καί ὡραιοποιεῖται ἀπό τό δῆθεν ἐπιχείρημα ὅτι αὐτές οἱ τεχνολογίες πρωτίστως προορίζονται γιά νά βοηθοῦν ἀνθρώπους μέ ἀναπηρίες!**

Βιονικά μάτια[2]

Μιά ἑταιρεία ὀπτικῶν προσθετικῶν, μέ ἕδρα τήν Καλιφόρνια, πού ὀνομάζεται **Second Sight Medical Products**, παρουσίασε πρόσφατα ἕνα νέο βιονικό σύστημα ὅρασης. Τό **Orion Visual Cortical Prosthesis System**, ὅπως ὀνομάζεται ἡ συσκευή, ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα ζευγάρι γυαλιά ἐξοπλισμένα μέ **μιά μικρή κάμερα**, πού καταγράφει εἰκόνες καί **μιά μονάδα ἐπεξεργασίας βίντεο**, πού μετατρέπει τίς εἰκόνες σέ ἠλεκτρικά σήματα πού μπορεῖ νά ἑρμηνεύσει ὁ χρήστης μέσῳ ἑνός ἐμφυτεύματος τό ὁποῖο ἐγκαθίσταται κατευθείαν στόν ἐγκέφαλο μετά ἀπό κρανιοτομή, μέ σκοπό νά βοηθήσει τό χρήστη νά ἀναδημιουργήσει τήν εἰκόνα τῆς κάμερας.

Ἡ ἑταιρεία ὑπόσχεται ὅτι μπορεῖ νά δώσει τή δυνατότητα στούς τυφλούς νά ξαναδοῦν καί προετοιμάζει ἀναβαθμίσεις μέ πολλαπλές κάμερες, πού θά μποροῦν νά βλέπουν καί στό ὑπέρυθρο φάσμα, προκειμένου, τελικά, ἡ ὅραση πού προσφέρει ἡ συσκευή, νά εἶναι ἀνώτερη ἀπό τήν πραγματική! Ἑπομένως τίποτα δέν θά τούς ἐμποδίσει ἐν τέλει νά προσφέρουν τήν τεχνολογία αὐτή σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, πού θέλουν νά ἀντικαταστήσουν τή φυσική τους ὅραση μέ κάτι ἀνώτερο...

Τεχνητό δέρμα, πού ἐπιτρέπει στόν χρήστη νά αἰσθάνεται Μαγνητικά πεδία καί δονήσεις ἠχητικῶν κυμάτων[3]

Ἐρευνητές ἀπό τό Πανεπιστήμιο τοῦ Τορόντο ἀνέπτυξαν τεχνητό δέρμα, e-skin, ὅπως ἀρέσκονται νά τό ἀποκαλοῦν. Ὅπως ἐξηγεῖ ὁ Islam

Mosa, μεταδιδακτορικός συνεργάτης στό Πανεπιστήμιο τοῦ Κονέκτικατ «***Πρόκειται γιά μιά νέα ὁμάδα ἔξυπνων φορητῶν ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν, πού εἶναι εὔκαμπτες ἐλαστικά, καί διαθέτουν ἱκανότητες αἴσθησης, πού μιμοῦνται τό ἀνθρώπινο δέρμα***». Καί τώρα τό γνωστό ἐπιχείρημα.... Οἱ ἐρευνητές δηλώνουν ὅτι χρησιμοποιῶντας τήν καινοτόμο αὐτή τεχνολογία, θά μπορούσαμε νά ἀποκαταστήσουμε τήν αἴσθηση τῆς ἀφῆς σέ ἄτομα μέ ἐγκαύματα καί ἀκρωτηριασμούς. Καί τώρα στήν οὐσία... Οἱ ἐρευνητές ἐπιπλέον τονίζουν, ὅτι, ἐκτός ἀπό τίς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπινου δέρματος, τό **e-skin** ἔχει δυνατότητες πού ὑπερβαίνουν κατά πολύ τίς ἀνθρώπινες, ὅπως γιά παράδειγμα, νά αἰσθάνεται μαγνητικά πεδία καί δονήσεις ἠχητικῶν κυμάτων, τό ὁποῖο κατά τούς ἐρευνητές θά μποροῦσε νά χρησιμοποιηθεῖ στήν πρόληψη ἀτυχημάτων, ἀφοῦ τό ἠλεκτρονικό δέρμα μπορεῖ νά προειδοποιήσει ἐγκαίρως τούς ἀνθρώπους γιά κινδύνους στό περιβάλλον, μέ αἰσθήσεις πού μέχρι τώρα δέν εἶχαν. Αὐτό, ἄν τό κοιτάξουμε ἀντικειμενικά, ἔχει μόνο ἕνα τίτλο: «**Ἀναβαθμισμένος Ἄνθρωπος**»!

Ἐγκεφαλικό ἐμφύτευμα χρησιμοποιεῖ ἀλγόριθμους μηχανικῆς μάθησης γιά νά ἐνισχύσει τήν ἀνθρώπινη μνήμη[4]

Μιά ὁμάδα ἐρευνητῶν μέ ἐπικεφαλῆς τόν ψυχολόγο **Michael Kahana** ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Πενσυλβάνια ἀνακοίνωσε πρόσφατα ὅτι ἔχει βρεῖ ἕναν τρόπο νά χρησιμοποιεῖ ἀλγόριθμους μηχανικῆς μάθησης γιά τήν μετάφραση τῶν ἠλεκτρικῶν παλμῶν πού καταγράφει ἀπό τόν ἐγκέφαλο σέ σκέψεις (ἄρα μηχάνημα πού διαβάζει τή σκέψη), καί τήν ἐνίσχυση τῆς ἀνθρώπινης μνήμης (ἀναβάθμιση) παρέχοντας αὐτή τή φορά ἠλεκτρικούς παλμούς μέ ἀκρίβεια στόν ἐγκέφαλο. Γιά νά δοκιμάσουν τή μέθοδό τους, οἱ ἐρευνητές **ἐμφύτευσαν 100-200 ἠλεκτρόδια στόν ἐγκέφαλο 25 ἀσθενῶν μέ ἐπιληψία**, καί τά χρησιμοποίησαν γιά νά καταγράφουν τήν ἐγκεφαλική δραστηριότητα κατά τή διάρκεια ἐργασιῶν μνήμης. Οἱ ἀσθενεῖς κλήθηκαν νά διαβάσουν μιά λίστα λέξεων καί νά προσπαθήσουν νά τίς ἀπομνημονεύσουν, ἐνῶ οἱ ἐρευνητές συνέλεξαν χιλιάδες μετρήσεις τάσης ἀνά δευτερόλεπτο ἀπό κάθε ἕνα ἀπό τά ἐμφυτευμένα ἠλεκτρόδια. Αὐτό τούς ἐπέτρεψε νά δοῦν τί συμβαίνει στόν ἐγκέφαλο, ὅταν προσπαθεῖ νά ἀπομνημονεύσει κάτι. Ἔκαναν τό ἴδιο γιά τήν διαδικασία ἀνάκλησης πληροφοριῶν, καταγράφοντας ποιά μοτίβα ἐγκεφαλικῆς δραστηριότητας σχετίζονταν μέ τήν ἀνάμνηση ἤ τή λήθη μιᾶς λέξης. Οἱ ἐρευνητές ἐπανέλαβαν τή διαδικασία πολλές φορές ἕως ὅτου εἶχαν ἀρκετά δεδομένα γιά νά δημιουργήσουν ἀλγόριθμους πού "**διαβάζουν**" τή σκέψη. Ὅπως προαναφέραμε, ἐκτός ἀπό τήν ἀνάγνωση τῆς νευρικῆς δραστηριότητας, τά ἠλεκτρόδια μποροῦν ἐπίσης νά

τήν διεγείρουν, ἐπιτρέποντας στούς ἐρευνητές νά βοηθήσουν τόν σχηματισμό ἀναμνήσεων σέ πραγματικό χρόνο(!), ἄρα ἕνα σύστημα, πού ἀρχικά, κατά τούς ἐρευνητές, σέ βοηθάει νά θυμᾶσαι, ἀλλά ἐν δυνάμει μπορεῖ καί νά ἀρχίσει νά δημιουργήσει νέες ψεύτικες ἀναμνήσεις!! Ἴσως θά μποροῦμε σέ μερικά χρόνια νά μπαίνουμε στήν Amazon καί νά ἀγοράζουμε ἀναμνήσεις, πού στά ἀλήθεια δέ ζήσαμε ποτέ...

Neuralink[5]

Ὁ γνωστός δισεκατομμυριοῦχος **Ἔλον Μάσκ**, ἵδρυσε τό 2017 τή **Neuralink**, μιά ἑταιρεία νευρομηχανικῆς, πού σκοπό ἔχει τήν πλήρη διασύνδεση τοῦ ἀνθρώπινου ἐγκεφάλου μέ ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές καί, συγκεκριμένα, μέ συστήματα τεχνητῆς νοημοσύνης. Ἡ ἵδρυση καί τό ὅραμα τῆς ἑταιρείας πηγάζουν ἀπό δύο ἀπόψεις, πού ἔχει ἐκφράσει δημόσια ὁ Μάσκ καί τίς ὁποῖες παραθέτουμε παρακάτω:

(α) Κάποια στιγμή στό ὄχι καί τόσο μακρινό μέλλον, **ἡ τεχνητή νοημοσύνη θά ξεπεράσει τά ἐπίπεδα τῆς ἀνθρώπινης** (κάποιοι εἰδικοί τό τοποθετοῦν μέχρι τό 2045). Αὐτή εἶναι ἡ στιγμή, πού κατ' αὐτούς, ἡ τεχνητή αὐτή νοημοσύνη θά ἀποκτήσει αὐτοσυνειδησία καί θά ἀρχίσει νά διαφοροποιεῖται ἀπό τόν δημιουργό της. Εἶναι πολύ πιθανό νά ἀποφασίσει ὅτι θά πάψει νά ὑπηρετεῖ τήν ἀνθρωπότητα καί θά προσπαθήσει νά τοποθετήσει ἐμᾶς στή θέση τοῦ ὑπηρέτη καί ἄν ἐμεῖς ἀρνηθοῦμε μπορεῖ νά ἀποφασίσει ὅτι συμφερότερη εἶναι ἡ ἐξάλειψη τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους. Ὁ μόνος τρόπος, λοιπόν, κατά τόν Μάσκ γιά νά ἀποφύγουμε αὐτό τό σενάριο, εἶναι νά ἐνισχύσουμε τήν ἀνθρώπινη νοημοσύνη συνδέοντάς την μέ τήν τεχνητή, καί ἔτσι νά διαγράψουμε μαζί μιά κοινή πορεία.

(β) Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι μέσῳ τοῦ γραπτοῦ καί προφορικοῦ λόγου εἶναι κατά τόν Μάσκ πολύ ἀναποτελεσματικός γιατί ὁ ρυθμός μετάδοσης τῆς πληροφορίας εἶναι πολύ ἀργός καί ὡς ἐκ τούτου ἀποτελοῦν μιά ἀπό τίς κύριες τροχοπέδες γιά τήν πρόοδο τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ.

Ὁ Μάσκ ἐλπίζει νά λύσει καί τά δύο παραπάνω προβλήματα μέ τή συσκευή πού ἀναπτύσει ἡ ἑταιρεία, μέσῳ τῆς ὁποίας ἕνα ὑπολογιστικό τσίπ θά συνδέεται μέ τόν ἀνθρώπινο ἐγκέφαλο δι' ἑνός δικτύου ἑκατοντάδων (καί στό μέλλον χιλιάδων) εἰδικῶν ὑπερλεπτῶν νηματιδίων. Μέ αὐτό τόν τρόπο θά μπορέσει νά ἑνώσει καί νά ἐνισχύσει ἀνθρώπινους ἐγκεφάλους μέ συστήματα τεχνητῆς νοημοσύνης, καθώς καί νά καταργήσει τόν προφορικό καί γραπτό λόγο δεδομένου ὅτι πλέον οἱ ἀναβαθμισμένοι ἄνθρωποι θά μποροῦν νά μεταδίδουν ὅλες τίς πληροφορίες ὁ ἕνας στόν ἄλλο μέσῳ τῶν ἠλεκτρονικῶν συστημάτων, μέ πολύ μεγαλύ-

τερες ταχύτητες. Ἄν μέ ρωτοῦσε κάποιος δηλαδή πῶς πέρασα τά Χριστούγεννα θά χρειαζόμουν περίπου μισό δευτερόλεπτο νά τοῦ μεταφέρω ὅλες τίς ἀναμνήσεις μου, σάν νά κατεβάζει κάποιος μιά ταινία ἀπό τό internet! Μπορεῖ σέ κάποιους αὐτό νά ἀκούγεται ἐνδιαφέρον ἀλλά, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε, ὅτι ταὐτόχρονα, ἀκούγεται καί ἀπάνθρωπο. Πρός τό παρόν, ἡ ἑταιρεία δηλώνει ὅτι ἀναπτύσσει αὐτή τήν τεχνολογία γιά νά βοηθήσει ἀνθρώπους μέ ἀναπηρίες νά χειρίζονται ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές μέ τή σκέψη τους.

Ἐνῶ τά τελευταῖα χρόνια ἡ τεχνολογία ἔχει μεταμορφώσει κάθε πτυχή τῆς ζωῆς μας, ὑπάρχει ἀκόμα ἕνα πρᾶγμα, πού ἔχει μείνει ἀμετάβλητο: **Τό ἀνθρώπινο σῶμα**. Οἱ ἄνθρωποι πάντα ὀνειρευόμασταν ὑπερφυσικές ἱκανότητες, πάντα θέλαμε νά γίνουμε **σοῦπερ ἥρωες**! Αὐτό μέχρι σήμερα παρέμενε ὑλικό τῆς ἐπιστημονικῆς φαντασίας. Ὡστόσο, τά πράγματα φαίνεται νά ἀλλάζουν μέ καινούργιες τεχνολογίες, πού ἔρχονται νά ἀλλοιώσουν τό σῶμα μας καί μέ ὁμάδες, ὅπως αὐτές τῶν βιοχάκερς, πού μέρα μέ τή μέρα μεγαλώνουν. Ἡ ἀποστασία μας ἔναντι τοῦ Δημιουργοῦ μας, ἐπίσης, μέρα μέ τήν ἡμέρα μεγαλώνει. Στήν **ἀρχή Τόν βλέπαμε καί Τόν παρακούσαμε, στή συνέχεια ὅταν μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία Τόν βασανίσαμε καί Τόν σκοτώσαμε**, μετά **Τόν ξεχάσαμε καί προσποιηθήκαμε ὅτι δέν ὑπάρχει** καί ὅτι ὅλα αὐτά ἔγιναν τυχαῖα.... Καί, τέλος, ἀποφασίσαμε νά πάρουμε τή θέση Του σάν δημιουργοί καί νά διορθώσουμε τά λάθη πού ἔκανε(!), νά τελειοποιήσουμε τίς ἀτέλειες πού ἄφησε πίσω του, ἐμεῖς, ἕνα νέο "ἀνώτερο" εἶδος, μιά χίμαιρα σάρκας καί μηχανῆς, ἕνα cyborg δίχως ψυχή.

Κάποτε ἀπορούσαμε, πῶς εἶναι δυνατόν ἡ Ἀνθρωπότητα νά δεχθεῖ τόν ἀντίχριστο... Τώρα καταλαβαίνουμε... Ὅταν ἔρθει ἐκείνη ἡ ὥρα, ἡ Ἀνθρωπότητα δέν θά διασώζεται πιά, παρά μόνο σέ δύο ἤ τρεῖς. Οἱ ὑπόλοιποι θά ἔχουν καταναλωθεῖ, θά ἔχουν "σαπίσει", καί στή θέση της **θά βρίσκεται μονάχα ὁ σπόρος τῆς ἀλαζονείας της**...

Κωνσταντῖνος Βουγᾶς
Μοριακός Βιολόγος

ΑΝΑΦΟΡΕΣ:

[1]. Bostrom, Nick (2005). «A history of transhumanist thought». Journal of Evolution and Technology. Retrieved February 21, 2006.
[2]. https://secondsight.com/
[3]. https://www.digitaltrends.com/cool-tech/superhuman-skin/
[4]. https://www.wired.com/story/ml-brain-boost/
[5]. https://neuralink.com/

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος γιά τήν ἔννοια τοῦ «φυσικοῦ νόμου»

Ἐπί ἀρκετούς μῆνες ἤδη ἔχουμε ἀσχοληθεῖ μέ τό νόημα τῆς φράσης «**ὅπου Θεός βούλεται νικᾶται φύσεως τάξις**», τήν ὁποία συναντᾶμε σέ τροπάρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἰδιαιτέρως ἐπισημάνθηκε ὅτι ἡ «φυσική τάξις», στήν ὁποία ἀναφέρεται ἡ φράση αὐτή, δέν εἶναι αὐτόνομη, ἀλλά ἐξαρτᾶται διαρκῶς ἀπό τόν Θεό, καθώς ἐπίσης καί τό ὅτι ἡ τάξις τῶν φυσικῶν φαινομένων δέν εἶναι λογικῶς ἀναγκαία καί ἄρα ἀπαράβατη, ἀλλά ὅτι ἐπιδέχεται τροποποιήσεις κατά τήν βούλησιν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος, ἐπίσκοπος Πενταπόλεως, στό βιβλίο του μέ τόν τίτλο «**Χριστολογία**» καί στό κεφάλαιο ΣΤ' μέ τόν ἐπιμέρους τίτλο «**Περί τῆς Θειότητος τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καί τῆς δυνάμεως αὐτῆς, Περί θαυμάτων**» ἀναφέρει σχετικά μέ τά ζητήματα αὐτά: «***Οἱ τῆς ὑπερφυσικότητος πολέμιοι λέγουσιν ὅτι "ἡ πίστις πρός τήν ἄμεσον τοῦ Θεοῦ μεσολάβησιν ἐστίν ἀσυμβίβαστος πρός τήν νεωτέραν ἐπιστήμην". Ἀλλά τότε πιστεύουσιν ὅτι ὁ Θεός ἤ δέν δύναται ἤ δέν θέλει νά ἐνεργήσει ἐν τῷ κόσμω. Ἀλλ' ἀμφότερα διά τήν χριστιανικήν περί Θεοῦ ἔννοιαν εἰσί βλάσφημα. Διότι ὁ Θεός καί δύναται καί θέλει νά ἐνεργῇ ἐν τῷ κόσμῳ, ὃν ἔπλασεν ἐξ ἰδίας ἀγαθότητος ἵνα καταστήσῃ αὐτόν μέτοχον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀγαθότητος καί μακαριότητος***».

Στή συνέχεια τοῦ κειμένου του ὁ δοξασθείς γιά τά θαύματά του ἅγιος διευκρινίζει ὡς ἑξῆς τήν ἔννοια τῶν «φυσικῶν νόμων»: «***Ὁ φυσικός κόσμος δέν ἐδημιουργήθη καί δέν διατηρεῖται ἤ διά διηνεκοῦς ἐνερ-***

γείας τῆς Θείας Βουλήσεως. Ὁ νόμος ὁ τῇ φύσει ἐπιβεβλημένος ἐστίν ἡ Θεία Βούλησις. Αὕτη ἡ Βούλησις τοῦ Θεοῦ ἐστίν ὁ τοῦ σύμπαντος νόμος, ὁ ὑπό διαφόρους μορφάς ἐμφανιζόμενος, ὁ διακυβερνῶν καί συνέχων καί συντηρῶν τά σύμπαντα. Εἷς νόμος μόνος ὑφίσταται καί αὐτός μόνος διέπει ἐν πᾶσι καί αὐτός ὁδηγεῖ τά σύμπαντα εἰς ἓν σκόπιμον καί λελογισμένον τέλος καί οὗτος ὁ νόμος εἶναι τό Θεῖον Θέλημα, ἐντεῦθεν καί τό σοφόν τοῦ νόμου. Ὅθεν οἱ καλούμενοι νόμοι τῆς φύσεως οὐδέν ἕτερον εἰσίν ἤ διάφοροι τρόποι ἐνεργείας τοῦ ἑνός καί μόνου νόμου, τῆς Θείας Θελήσεως. Ὥστε οὐ μόνον σύμφωνος πρός τήν τοῦ Θεοῦ ἔννοιαν ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἄμεσος μεσολάβησις, ἀλλά καί ἀναγκαία».

Τό κείμενο αὐτό τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ἔχει ἰδιαίτερη ἀξία, διότι διαλύει μιά παρεξήγηση πού ἔχει σχεδόν ἐπικρατήσει ἀκόμη καί μεταξύ τῶν θεολόγων, οἱ ὁποῖοι κατά τή μεγάλη τους πλειοψηφία ὑποστηρίζουν σήμερα τήν –ἐσφαλμένη κοινοτοπία ὅτι ἡ ἐπιστήμη καί ἡ θεολογία ἔχουν διαφορετικό ἀντικείμενο καί ἀναφέρονται σέ ἀσύμπτωτα μεταξύ τους πεδία καί ὅτι ἑπομένως δέν εἶναι κἄν νοητή ἡ ἀντίθεση καί ἡ διαφωνία μεταξύ τῶν συμπερασμάτων τους. Ὅμως, γιά τόν ἅγιο μιά τέτοια ἀντίληψη πού ἀναθέτει τή διακυβέρνηση τοῦ κόσμου σέ αὐτοδύναμους φυσικούς νόμους καί μέ τόν τρόπο αὐτό ἀπομακρύνει τόν Θεό ἀπό τόν κόσμο δέν εἶναι ἁπλῶς ἐσφαλμένη, ἀλλά καί βλάσφημη.

Εἶναι ἐσφαλμένη, διότι γιά τόν ἅγιο «***οἱ καλούμενοι νόμοι τῆς φύσεως οὐδέν ἕτερον εἰσίν ἤ διάφοροι τρόποι ἐνεργείας τοῦ ἑνός καί μόνου νόμου, τῆς Θείας Θελήσεως***» πού διακυβερνᾶ καί συνέχει καί συντηρεῖ τά σύμπαντα.

Ἑπομένως, **ἡ ἀληθής ἐπιστήμη** δέν εἶναι ἡ ἀνακάλυψη καί ἡ διατύπωση «φυσικῶν νόμων», νοουμένων ὡς ἀνεξάρτητων ὀντοτήτων, ἀλλά **ἡ μαθητεία στό Θέλημα τοῦ Θεοῦ**, πού δημιουργεῖ καί συντηρεῖ τά σύμπαντα καί κατά τοῦτο τό ἔργο τῆς ἐπιστήμης δέν διαχωρίζεται, ἀλλά συμπίπτει μέ τό ἔργο τῆς θεολογίας. Ἐπιπροσθέτως, ἡ ἀντίληψη πού διαχωρίζει τήν ἐπιστήμη ἀπό τή θεολογία ἤ, μέ ἄλλη διατύπωση, τόν κόσμο ἀπό τόν Θεό εἶναι γιά τόν ἅγιο βλάσφημη, ἀφοῦ προϋποθέτει τήν πίστη ὅτι «***ὁ Θεός ἤ δέν δύναται ἤ δέν θέλει νά ἐνεργήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ***», τοῦτο δέ ἐνῷ «***ὁ Θεός καί δύναται καί θέλει νά ἐνεργῇ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅν ἐπλασεν ἐξ ἰδίας ἀγαθότητος ἵνα καταστήσῃ αὐτόν μέτοχον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀγαθότητος καί μακαριότητος***».

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ ἅγιος ἀναφέρεται στό ζήτημα, ἐάν οἱ φυσικοί νόμοι εἶναι ἀπαράβατοι ἤ ἐάν, ὅπως πιστεύει ἡ Ἐκκλησία, «**νικῶνται, ὅπου βούλεται ὁ Θεός**». Στήν ἐποχή του, βέβαια, οἱ «ἐπιστήμονες», ὅπως ἄλλωστε συνηθίζουν οἱ «ἐπιστήμονες» κάθε ἐποχῆς, ὑποστήριζαν «***τό ἀπολύτως μόνιμον τῶν φυσικῶν νόμων τοῦ παντός***». Ὅμως ὁ θαυμα-

τουργός ἅγιος παρατηρεῖ: «***ἀλλά τίς τῶν ἐπιστημόνων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀπεφάνθη, ἤ δύναται νά ἀποφανθῇ, περί τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἀλλοιώσεως τῶν φυσικῶν νόμων; Τίς ἔγνω τούς πρό αὐτῶν ὑπάρξαντας ἤ τούς μετ' αὐτούς ἐσομένους; Τίς ἔγνω νοῦν Κυρίου ἤ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;***»

Ἐν προκειμένῳ, δηλαδή, ὁ ἅγιος θίγει ἕνα σοβαρό ζήτημα, τό ὁποῖο ἔχει ἀπασχολήσει τούς ἐπιστημολόγους: κανείς δέν μπορεῖ νά μᾶς διαβεβαιώσει ὅτι οἱ «φυσικοί νόμοι» μένουν ἀναλλοίωτοι καί βρίσκουν ἀπαρέγκλιτη ἐφαρμογή σέ κάθε ἐπιμέρους περίπτωση, ἐνῷ κανείς δέν δύναται νά βεβαιώσει ὅτι οἱ «φυσικοί νόμοι», πού διαπιστώνεται νά ἰσχύουν σήμερα, ταυτίζονται μέ τούς «φυσικούς νόμους» πού ἴσχυαν στό παρελθόν, ἤ αὐτούς πού θά ἰσχύσουν στό μέλλον. Οἱ περισσότεροι, βέβαια, ἀποδέχονται ἄκριτα ὅτι οἱ «φυσικοί νόμοι» παραμένουν μόνιμοι καί ἀναλλοίωτοι εἰς τό διηνεκές, ὅμως ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καμία ἐγγύηση δέν ὑπάρχει γιά μιά τέτοια εἰκασία.

Ὁ ἅγιος, ὅμως, ἐμβαθύνει περαιτέρω στό ζήτημα αὐτό μέ μιά ἀκόμη σπουδαία, ἀλλά παραγνωρισμένη ἐπισήμανση: «***Τίς εἶπεν ὅτι ἐπίσταται τό βάθος τοῦ μυστηρίου τῶν νόμων τούτων, τῶν καλουμένων φυσικῶν νόμων;...κατά τούς φυσικούς νόμους ὑπάρχουσι μόνον τά προσπίπτοντα ταῖς αἰσθήσεσιν. Καί ὅμως ἤδη μεγάλη τάξις ἐπιστημόνων παραδέχεται ὅτι ὑπάρχουσι καί ὄντα μή ὑποπίπτοντα εἰς τήν ἔρευναν τῶν αἰσθητηρίων. Ὅταν λοιπόν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι νόμοι φυσικοί ἄγνωστοι καί ἐναντίοι πρός τούς γνωστούς φυσικούς νόμους, πῶς δύναταί τις νά ἀποκρούσῃ τό ὑπέρ φύσιν γενόμενον, ἤτοι τό γινόμενον κατά νόμους ὅλως ἀγνώστους ἡμῖν τῇ δυνάμει τοῦ Θεοῦ; Πῶς δυνάμεθα νά ἀποκρούσωμεν τό κατά τούς ἀγνώστους νόμους ἐπισυμβαῖνον ἐν ὀνόματι τοῦ ἀπολύτως μονίμου φυσικοῦ νόμου; Πῶς δυνάμεθα νά ἀποφαινόμεθα ἐπί τοῦ ἀπολύτως μονίμου τοῦ φυσικοῦ νόμου, ὅταν ἕτεροι νόμοι φυσικοί ἀναδείκνυνται κρατοῦντες αὐτῶν καί ἐπικυριαρχοῦντες αὐτῶν, ὅπου ἐφαρμοσθῶσιν;.... Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι πλήν τῶν γνωστῶν φυσικῶν νόμων ὑφίστανται καί ἕτεροι νόμοι ὑψηλοτέρας φύσεως συμπεφυρμένοι τοῖς φυσικοῖς νόμοις, οἵτινες ἐπικρατοῦσι τῶν φυσικῶν νόμων, ὡς ὑποδεεστέρων, ὅταν ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν ἐπιζητηθῇ. Τό φαινόμενον ὅμως τοῦτο εἶναι ἐπίσης φυσικόν, ὡς προϊόν τοῦ φυσικοῦ κόσμου***».

Μέ τήν ἐπισήμανσή του αὐτή ὁ ἅγιος μᾶς ἀποκαλύπτει μιά ἀκόμη ἰδιαιτέρως σημαντική πλευρά τῆς «φυσικῆς τάξεως». Ἡ τάξις αὐτή προκύπτει δηλαδή ὅτι εἶναι τάξις καί ἱεραρχία τῶν κατώτερων καί ἀνώτερων ἐπιπέδων μιᾶς ἑτερογενοῦς καί μή συνεχοῦς πραγματικότητας, διεπομένης ἀπό μιά ἐν πολλοῖς ἄγνωστη σειρά κατωτέρων καί ἀνωτέ-

ρων νόμων, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι κάθε ἀνώτερος νόμος κάμπτει τήν ἰσχύ τοῦ κατωτέρου νόμου, «***ὅταν ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ἐπιζητηθῇ***». Οἱ δέ ἀνώτεροι νόμοι ἔχουν σέ σχέση μέ τούς κατωτέρους νόμους αὐτοτέλεια καί δέν ἀνάγονται σέ αὐτούς, ὅπως, ἀντιθέτως, ὑποστηρίζουν οἱ «ἀναγωγιστές», ὡς ἐπί τό πλεῖστον σύγχρονοι ἐπιστήμονες, πού τείνουν νά ἐξηγοῦν κάθε τι τό σύνθετο καί ἀνώτερο ὡς ἐξέλιξη τοῦ ἁπλοῦ καί κατωτέρου καί, ἰδίως, νά «ἀνάγουν» κάθε τι στό σύμπαν, σέ καθαρά ποσοτικές ἀλλαγές κάποιων βασικῶν μονάδων, πού οἱ ἴδιες παραμένουν ποιοτικά ἀναλλοίωτες.

Ὁ ἅγιος διευκρινίζει ὅτι «***τό φαινόμενον ὅμως τοῦτο εἶναι ἐπίσης φυσικόν ὡς προϊόν τοῦ φυσικοῦ κόσμου***» καί προσθέτει ὅτι ἔγινε μνεία τοῦ φαινομένου «***ἁπλῶς πρός ἀπόκρουσιν τῆς ἀντιρρήσεως περί τοῦ ἀπολύτως μονίμου τῶν νόμων τῆς φύσεως καί πρός ὑποστήριξιν τοῦ ἐναντίου, ὅτι ἀπολύτως μόνιμοι νόμοι τῆς φύσεως δέν ὑπάρχουσι***». Εἶναι δέ ἄλλο τό ζήτημα «τῶν ὑπερφυσικῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐχουσῶν ἀληθῶς ὑπερφυσικήν τήν προέλευσιν», οἱ ὁποῖες εἶναι «***ἐνέργεια κατά Θείαν Βούλησιν πρός ὕπαρξιν τοῦ ἀγαθοῦ***».

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ φήμη τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ὡς θαυματουργοῦ ἔχει ἐπισκιάσει τήν ἀξία τοῦ ἐπιστημονικοῦ του ἔργου. Καί, ὅμως, ἄν παρατηρήσει κανείς ἁπλῶς τούς τίτλους τῶν βιβλίων του θά διαπιστώσει ὅτι ὁ ἅγιος εἶχε ὀξεία συναίσθηση τῶν συγκεκριμένων κινδύνων τῆς ἐποχῆς του, πού εἶχαν ἐνσκήψει, ἀφ' ἑνός ὑπό τή μορφή τοῦ προτεσταντικοῦ πνεύματος, πού εἶχε εἰσδύσει στήν Ἑλλάδα καί ἐπεδίωκε τήν κατάργηση τῶν λατρευτικῶν πρακτικῶν τῆς Ὀρθοδοξίας ὡς εἰδωλολατρικῶν (βλ. ἐνδεικτικά τά ἔργα του «**Μελέτη περί Θείων Μυστηρίων**», «**Μελέτη ἱστορική περί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ**», «**Μελέτη περί τῶν ἁγίων λειψάνων**», «**Μελέτη περί τῶν ἁγίων εἰκόνων**», «**Μελέτη περί τῆς Μητρός τοῦ Κυρίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας**», «**Μελέτη περί τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ**», «**Ἱστορική μελέτη περί τῶν διατεταγμένων νηστειῶν**» κ.ἄ.) καί ἀφ' ἑτέρου ὑπό τήν μορφή τοῦ θετικιστικοῦ ἐπιστημονικοφανοῦς πνεύματος, πού ἀμφισβητοῦσε τή Θεότητα τοῦ Χριστοῦ καί ὑποστήριζε τή ζωϊκή καταγωγή τοῦ ἀνθρώπου (βλ. ἐνδεικτικά τά ἔργα του «**Χριστολογία**», «**Ὑποτύπωσις περί ἀνθρώπου**», «**Περί τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ**», «**Περί Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας**» κ.ἄ.). Αὐτό δέ, πού εἶναι ἰδιαιτέρως θαυμαστό, εἶναι ὅτι ἀνέλαβε νά διεξαγάγει μόνος του ἕναν ἄνισο ἀγῶνα κατά τῆς πλημμυρίδας τῶν ἰδεῶν αὐτῶν καί παρά ταῦτα κατόρθωσε μέ τά πενιχρά μέσα πού διέθετε καί ἐν μέσῳ τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου του νά συγγράψει ἕνα τόσο μεγάλο πλῆθος βιβλίων, τά ὁποῖα, μέχρι σήμερα,ὄχι μόνο διατηροῦν ἀμείωτη τήν ἀξία τους, ἀλλά παραμένουν καί

ἀνεκμετάλλευτα.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὁ πρωτοπόρος Γάλλος Ἀκαδημαϊκός, φιλόσοφος καί ἐπιστημολόγος Emile Boutroux (1845-1921), τόν ὁποῖο εἴχαμε μνημονεύσει τόν προηγούμενο μῆνα καί ὁ ὁποῖος ἦταν σύγχρονος τοῦ ἁγίου, εἶχε ξεκινήσει τό 1874 μέ τή δημοσίευση τῆς πολύκροτης διδακτορικῆς του διατριβῆς μέ τόν τίτλο «**De la contingence des Lois de la Nature**» (=***Περί τῆς ἐνδεχομενικότητας τῶν νόμων τῆς φύσης***) καί συνέχισε μέ μιά σειρά μελετῶν, σχετικῶν μέ τήν ἔννοια τοῦ «φυσικοῦ νόμου», στό πλαίσιο τῶν ὁποίων ἔθετε ζητήματα παρεμφερῆ μέ ὅσα ἔθιξε ὁ ἅγιος στήν «Χριστολογία». Γιά παράδειγμα, διατύπωσε τόν ἰσχυρισμό ὅτι οἱ φυσικοί νόμοι εἶναι **ἐνδεχόμενοι καί ὄχι λογικῶς ἀναγκαῖοι** καί ἐπέμεινε ἰδιαιτέρως στό ὅτι ἡ φυσική πραγματικότητα δομεῖται σέ μή συνεχῆ ἀλλεπάλληλα ἐπίπεδα, σέ καθένα ἀπό τά ὁποῖα ἀντιστοιχοῦν διαφορετικοί νόμοι. «Ἡ ἐπιστήμη μᾶλλον μᾶς φανερώνει μιά ἱεραρχία ἐπιμέρους ἐπιστημῶν, μιά ἱεραρχία νόμων, οἱ ὁποῖοι μπορεῖ μέν νά συγκριθοῦν ὁ ἕνας μέ τόν ἄλλον, δέν μπορεῖ ὅμως νά ἀναμιχθοῦν μεταξύ τους, ὥστε νά ἀποτελέσουν μία μοναδική ἐπιστήμη καί ἕναν μοναδικό νόμο. Μᾶς φανερώνει ἐπίσης, μαζί μέ τήν σχετική ἑτερογένεια τῶν νόμων, **τήν ἐπιρροή τοῦ ἑνός ἐπάνω στόν ἄλλον**» θά ὑποστηρίξει ὁ Boutroux καί θά ἀναρωτηθεῖ: «***ἐάν στήν πραγματικότητα οἱ φυσικοί νόμοι δέν εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπό ἄλλους νόμους, πού μπορεῖ νά κρύπτονται ἐντός τῆς φύσης, πῶς μποροῦμε νά διαβεβαιώσουμε ὅτι εἶναι ἀμετάβλητοι καί ἄκαμπτοι;***» (βλ. τό βιβλίο του, «**Natural law in science and philosophy**», Macmillan Company, 1914).

Δέν γνωρίζουμε ἐάν ὁ ἅγιος εἶχε γνωρίσει τό ἐπιστημολογικό ἔργο τοῦ Emile Boutroux ἤ ἐάν ὁδηγήθηκε στίς διατυπώσεις πού παραθέσαμε, ἀνεξάρτητα ἀπό ὁποιονδήποτε σύγχρονό του ἐπιστήμονα. Αὐτό πού ἔχει σημασία, ὅμως, εἶναι νά συνειδητοποιηθεῖ ἡ ἀνάγκη νά μελετηθεῖ περισσότερο τό ἐπιστημονικό ἔργο του, τόσο στό πλαίσιο τῆς ἐποχῆς του, ὅσο καί σέ ἀντιπαραβολή μέ τά πιό σύγχρονα ἐπιστημονικά πορίσματα, οὕτως ὥστε νά μᾶς γίνει καλύτερα κατανοητό καί συνακολούθως περισσότερο χρήσιμο γιά τή διευκρίνιση τῶν σχετικῶν ζητημάτων, γιά τά ὁποῖα ἐξακολουθεῖ νά ἐπικρατεῖ μεγάλη σύγχυση.

Νομομαθής

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

(Μιά πατερική - διαφορετική τῶν ἄλλων - ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελικοῦ Ἀναγνώσματος τῆς Θείας Λειτουργίας) Ματθ. 25, 31-46

«Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου ... ἐδίψησέ σε ἡ ψυχή μου» (Ψαλμός 62)

Εἶναι ἕνας στίχος ἀπό τόν Ἑξάψαλμο, πού κάθε μέρα διαβάζουμε ἤ ἀκοῦμε, στήν ἀρχή τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ὄρθρου. Γίνεται λόγος γιά μιά δίψα, πού φαίνεται νά εἶναι «διπλῆς γραμμῆς καί κατευθύνσεως» καί ὄχι «μονόδρομος», διότι καί ὁ ἴδιος «ὁ Θεός, ὁ Θεός μας», διψᾶ τήν σωτηρία μας· τό λέει κάπου καί τό «Θεοτοκάριο», ὅτι ὁ Θεός «ὑπέρ πᾶσαν ἄλλην θυσίαν, τῶν ἁμαρτανόντων ποθεῖ τήν σωτηρίαν». Ἔτσι λοιπόν, καί ὁ ἄνθρωπος (κατά τόν ψαλμικό στίχο) διψᾶ τόν Θεό, ἀλλά καί ὁ Θεός διψᾶ καί ποθεῖ τήν σωτηρία μας· καί μάλιστα, ὄχι εὑρισκόμενος κάπου ἐκτός, ἀλλ' «ἐντός ἡμῶν», ἀπό τήν ἡμέρα ἤδη τῆς Βαπτίσεώς μας! Ὦ βάθος πλούτου! Ἕνα περίεργο καί «ἀμφίδρομο» μυστήριο· κι ὅμως ἀληθινό, ἄν καί ἀνεξήγητο. Γι' αὐτό ἄλλωστε εἶναι μυστήριο· ἄν μᾶς ἦταν κατανοητό, ἁπλούστατα, δέν θά ἦταν μυστήριο. Ἄς θυμηθοῦμε τήν διήγηση τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, σχετικά μέ τήν Σαμαρείτιδα, παρά τό φρέαρ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ Δεσπότης Χριστός, κουρασμένος καί πεινασμένος, ἐκάθησε παρά τό φρέαρ. Οἱ Ἀπόστολοι πῆγαν ἀμέσως νά ἀγοράσουν στήν κοντινή πόλη Συχάρ τρόφιμα γιά νά ἀνακουφίσουν τήν πεῖνα τοῦ Διδασκάλου καί ὅταν ἐπέστρεψαν καί Τοῦ τά πρόσφεραν, τούς ἀπήντησε ὅτι ἤδη εἶχε φάει. Ἀπεδείχθη, ὅτι πεινοῦσε καί διψοῦσε τήν σωτηρία τῆς ἤδη μετανοησάσης γυναικός Σαμαρείτιδος. Σήμερα, διψᾶ τό ἴδιο γιά μᾶς, εὑρισκόμενος «**ἐντός ἡμῶν**».

Μετά ἀπ' αὐτή τήν μικρή εἰσαγωγική σημείωση, θά παρακολουθήσουμε, πῶς ἕνας Ἅγιος Πατήρ τῆς Ἐκκλησίας, ἀναφερόμενος στήν σημερινή Εὐαγγελική διήγηση περί τῆς Μελλούσης Κρίσεως, μᾶς δίνει μιά διαφορετική ἑρμηνεία τοῦ κειμένου (Ματθ. 25, 31-46), ἀπ' αὐτήν πού συνήθως ὅλοι μας δίνουμε καί γνωρίζουμε. Πρόκειται γιά τόν γνωστό μας – κι ἀπό περσινό ἄρθρο μας - Ἅγιο Συμεών τόν Νέο Θεολόγο. Ὅλοι βέβαια πιστεύουμε, ὅτι ἡ ἀναφερόμενη στό Εὐαγγελικό κείμενο «πεῖνα-δίψα-ἀσθένεια-φυλάκιση» τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ἀντανακλᾶ στά πρόσωπα τῶν λεγομένων «ἐλαχίστων ἀδελφῶν» Του· καί ὅτι, κάθε σχετική ἀνταπόκριση καί στάση μας ἀπέναντί τους, πρός Ἐκεῖνον κατ' οὐσίαν μεταβαίνει. Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε (=ἐφ' ὅσον ἀνταποκριθήκατε θετικῶς) ἑνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν

ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε». Καί «ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε (=ἀρνητική στάση)· οὐδέ ἐμοί ἐποιήσατε». Ἡ ἔννοια τῆς φιλανθρωπίας καί ἐλεημοσύνης εἶναι σαφής. Αὐτά «ἔφη τό σεπτόν καί σεβάσμιον στόμα» τοῦ Κυρίου. Ὁπότε, ἀνάλογη μέ τήν θετική ἤ ἀρνητική στάση μας, θά εἶναι καί ἡ αἰώνια, εἴτε σωτηρία, εἴτε κόλασίς μας. Θά ἦταν παράλογο νά σκεφθοῦμε κάτι ἄλλο σάν ἐξήγηση. Καί ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος, στήν Καθολική Ἐπιστολή του (κεφ. Α, 27), «ἐγκρίνοντας καί ἐπαυξάνοντας» τά Κυριακά λόγια, ἀναφέρει: «**Θρησκεία καθαρά καί ἀμίαντος παρά τῷ Θεῷ καί πατρί, αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καί χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτόν τηρεῖν ἀπό τοῦ κόσμου**».

Εἶναι ὅμως ἔτσι, κατά βάθος, τά πράγματα; Αὐτή μάλιστα ἡ ἀκροτελεύτια ἀποστολική φράση, «ἄσπιλον ἑαυτόν τηρεῖν ἀπό τοῦ κόσμου», θά πρέπει πολύ νά μᾶς προβληματίσει· καί ὄχι νά ρίξουμε, πρόχειρα, τό βάρος τῆς εὐαγγελικῆς ἑρμηνείας στήν συνήθη περί ἐξωτερικῆς φιλανθρωπίας ἐξήγηση. Ἤδη, ἄλλωστε, μιά τέτοια ἀποκλειστική παραδοχή, θά εἶχε ὁδηγήσει τήν Ἐκκλησία σύσσωμη στήν ἀποκήρυξη τοῦ Μοναχισμοῦ ὡς θεσμοῦ της, πρό πολλῶν αἰώνων, ἐφ' ὅσον αὐτός – στήν κανονική καί κλασσική μορφή – εἶναι ξένος καί «ἀλλότριος» πρός τίς ἀναφερόμενες στό σημερινό Εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα φιλανθρωπικές ἐκδηλώσεις.

Ἄς ἐξετάσουμε λοιπόν, μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, ποιά ἐξήγηση δίδει ὁ Ἅγιος Συμεών, μέ κάθε δυνατή συντομία, πού ἐξ ὁρισμοῦ ἐπιβάλλει ἕνα ἄρθρο περιοδικοῦ. Ἡ σχετική πατερική διδασκαλία εὑρίσκεται στό ἔργο τοῦ Ἁγίου, τό ἐπιλεγόμενο «Ἀλφαβητικά Κεφάλαια» καί συγκεκριμένα στό δέκατο κεφάλαιο, «Περί Ἐλεημοσύνης». Ἡ Σεβασμία Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα - Ἁγίου Ὄρους, ἔχει ἐκδόσει τό ἔργο αὐτό, μαζί μέ μετάφραση καί σχολιασμούς (Β' ἔκδοση 2011, σελ. 142). Γράφει, λοιπόν, ὁ Ἅγιος, ἀρχίζοντας τό Κεφάλαιο:

«Περί ἐλεημοσύνης. Καί τίς ἐστιν ὁ πεινῶντα τόν Θεόν τρέφων καί διψῶντα ποτίζων, καί πῶς τοῦτο τινί κατορθωθήσεται. Καί ὅτι εἰ μή τις ἐν ἑαυτῷ ταῦτα πάντα ποιήσει καί θρέψει καί ἐνδύσει Χριστόν, οὐδέν ὠφεληθήσεται ἐκ τοῦ ταῦτα μόνον ποιεῖν εἰς τούς πένητας, ἑαυτόν δέ ἄτροφον παρορᾶν καί γυμνόν τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. Καί ὅτι κυρίως λιμός, ὁ ψυχικός ἐστιν».

Μετάφραση: «Περί ἐλεημοσύνης. Καί ποιός εἶναι αὐτός πού τρέφει τόν Θεόν ὅταν πεινᾶ καί Τοῦ δίνει νερό ὅταν διψᾶ, καί πῶς κάποιος θά τό κατορθώσει αὐτό. Ἄν κάποιος δέν πράξει ὅλα αὐτά στόν ἑαυτό του καί δέν θρέψει καί ποτίσει καί ντύσει τόν Χριστό μέσα του, δέν θά ὠφεληθεῖ τίποτε ἀπό τό ὅτι τά πράττει αὐτά μόνο στούς φτωχούς, τόν ἑαυτό του ὅμως παραβλέπει πεινασμένο καί γυμνό ἀπό τήν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Καί ὅτι πεῖνα κυρίως εἶναι ἡ πεῖνα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς».

Λίγο παράξενα τά λόγια τοῦ Ἁγίου. Ἄς τόν ἀφήσουμε, ὅμως, νά μᾶς ἐξηγήσει.

(Στή συνέχεια, ἐπιλεκτικά ἀναφέρονται τά κυριώτερα σημεῖα. Ἀναγκαστικά, περιοριζόμαστε στήν Μετάφραση, πού φιλοτίμως ἐξεπόνησαν οἱ καλοί Σταυρονικητιανοί Πατέρες).

Λέγει ὁ Ἅγιος: «Ὅπως τό σῶμα δέν μπορεῖ νά ὑποφέρει τήν πεῖνα, ἔτσι καί ἡ ψυχή δέν μπορεῖ νά ὑποφέρει τήν νοητή πεῖνα. Ὅ,τι ἀκριβῶς εἶναι γιά τό σῶμα ἡ ἀρρώστια, ὅταν αὐτό κακοτρέφεται, τό ἴδιο εἶναι γιά τήν ψυχή ἡ ἁμαρτία καί τό πάθος. Οἱ αἰσθητοί ὀφθαλμοί βλέπουν τίς αἰσθητές τροφές καί τίς ἐπιθυμοῦν· καί ὅσοι τίς ἐπιθυμοῦν καί τίς βλέπουν, τίς γεύονται. Ὅμως, οἱ νοητοί ὀφθαλμοί τῆς ψυχῆς, δέν βλέπουν τίς νοητές τροφές· καί γι' αὐτόν τόν λόγο, ὅσοι δέν τίς βλέπουν νοητῶς, οὔτε τίς ἐπιθυμοῦν οὔτε τίς γεύονται. Ἄν οἱ ἄνθρωποι ἐνδιαφέρονταν γι' αὐτές τίς νοητές καί κυρίως τροφές, κατά τόν ἴδιο τρόπο πού θά ἐνδιαφέρονταν γιά τίς αἰσθητές τροφές, τότε δέν θά ὑπῆρχε κανείς πού νά μήν ἦταν ἅγιος ἄγγελος τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ. Τώρα ὅμως γίνεται κάτι τό πολύ ἀξιολύπητο· δηλαδή, φροντίζουμε νά ζεῖ καί νά καλοτρέφεται καί νά ἔχει ὑγεία τό σῶμα μας, ἐνῶ ἡ ψυχή, πού ζωογονεῖ τό σῶμα, καταστρέφεται ἀπό πεῖνα καί δίψα, «λιμόν καί δίψαν», ὄχι ἄρτου καί ὕδατος, «ἀλλά λιμόν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου» (Ἀμώς 8, 11). Βλέπεις λοιπόν, ὅτι πεῖνα κυρίως εἶναι ἡ πεῖνα τῆς ψυχῆς; Καί πῶς συμβαίνει οἱ πεινασμένοι νοητῶς, νά μήν αἰσθάνονται καθόλου τήν ψυχική τους πεῖνα, ἀλλά ὅσο στεροῦνται καί πεινοῦν, τόσο νά γίνονται περισσότερο ἀναίσθητοι; Ὑπάρχουν βέβαια καί αὐτοί, πού δέν γνωρίζουν κἄν ὅτι ὑπάρχει τροφή τῆς ψυχῆς, ὅπως καί τά ἄλογα ζῶα. Αὐτοί, καί ὅσο ζοῦν εἶναι νεκροί ψυχικῶς, καί ὅταν πεθάνουν σωματικῶς εἶναι «ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων». Ὅταν λοιπόν ἀκοῦς τόν Κύριο νά λέει, «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνί ἑκάστῳ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε», μή νομίσεις ὅτι τό εἶπε αὐτό ὁ Κύριος μόνο γιά τούς σωματικά φτωχούς - ὅπως θά φαντάζονταν μερικοί – καί γιά ἐκείνους πού, σωματικά, πεινοῦν, διψοῦν, γυμνητεύουν, ἀσθενοῦν ἤ εἶναι φυλακισμένοι, ὅπως ἀναφέρεται στή συνέχεια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου. Ἀλλά τό εἶπε καί γιά ὅλους ἐμᾶς. Ἀληθινά, ὁ Κύριος διψᾶ καί πεινᾶ τήν σωτηρία τοῦ καθενός μας· καί σωτηρία μας εἶναι ἡ ἀποχή ἀπό κάθε ἁμαρτία. Λένε οἱ ἅγιοι πατέρες μας, ὅτι ὅπως οἱ δαίμονες τρέφονται ἀπό τίς πονηρές μας πράξεις, ἔτσι λιμοκτονοῦν καί χάνουν τή δύναμή τους, ὅταν ἐμεῖς ἀπέχουμε ἀπό τά κακά. Ἔτσι σκέπτομαι ἀκριβῶς, ὅτι κι ὁ Θεός πού ἐπτώχευσε γιά τήν σωτηρία μας, τρέφεται ἀπό μᾶς ὅταν ἀποφεύγουμε τά κακά, ἐνῶ ὑποφέρει πάλι ἀπό πεῖνα, ὅταν τά καλλιεργοῦμε. Βλέπεις λοιπόν, ὅτι, ἄν ποῦμε πώς ἡ ἐλεημοσύνη γίνεται μόνο μέ χρήματα καί μέ ὑλική τροφή, τότε πολλοί ἅγιοι, πού, ἐκ τῶν πραγμάτων καί περιστάσεων τοῦ βίου τους, δέν τήν ἐξήσκησαν, θά ἔπρεπε νά ἐκδιωχθοῦν ἀπό τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Ἀλλ' αὐτό δέν εἶναι δυνατόν. Ὄχι! Ὁ Θεός ἐπτώχευσε γιά σένα, ἐνῶ ἦταν πλούσιος. Ὀφείλεις λοιπόν κι ἐσύ, πού πιστεύεις σ' Αὐτόν, νά γίνεις παρομοίως φτωχός. Αὐτός ἐπτώχευσε, γιά νά σοῦ μεταδώσει τόν πλοῦτο

τῆς χάριτός Του. Ὅταν λοιπόν ἑτοιμάσεις τόν ἑαυτό σου πρός ὑποδοχήν Του, τότε λέγεται, ὅτι γίνεται Αὐτός δεκτός ἀπό ἐσένα. Καί ὅταν ἐσύ πεινᾶς καί διψᾶς, νηστεύεις, ἀσκεῖσαι γιά Ἐκεῖνον, αὐτά Ἐκεῖνος τά μετρᾶ ὡς τροφή καί ποτό Του. Πῶς; Διότι, μέ αὐτά καί τά παρόμοια ἔργα καί πράξεις, ὧν πρώτη εἶναι ἡ Προσευχή καί ἡ Θεία Μετάληψις, καθαρίζεις τήν ψυχή σου καί ἀπαλλάσσεις τόν ἑαυτό σου ἀπό τήν νοητή πεῖνα καί τήν ἀκαθαρσία τῶν παθῶν. Καί ἔτσι, ὁ Θεός, πού ποθεῖ νά σέ κάνει θεό - ὅπως ἐκεῖνος ἔγινε ἄνθρωπος – αὐτά πού κάνεις γιά τόν ἑαυτό σου, τά μετρᾶ σάν νά τά κάνεις γιά Ἐκεῖνον· καί σοῦ λέγει: «Ἐφ' ὅσον ἐποίησας τῇ ἐλαχίστῃ ψυχῇ σου, ἐμοί ἐποίησας». Μέ ποιά ἄλλα ἔργα ἄλλωστε εὐαρέστησαν τόν Θεό «οἱ ἐν σπηλαίοις καί ὄρεσι»; Ὁπωσδήποτε εὐαρέστησαν μέ τήν ἀγάπη, τήν μετάνοια, τά δάκρυα καί μέ κάθε ἄσκηση. Καί μ' αὐτά Τόν ὑποδέχθηκαν, Τόν φιλοξένησαν, Τόν ἔθρεψαν καί ἐπότισαν καί Τόν «διηκόνησαν», ὄντες «ἐλάχιστοι». Διότι ὅλοι ὅσοι γίνονται παιδιά τοῦ Θεοῦ, μέ τό Ἅγιο Βάπτισμα, εἶναι, γιά τό φρόνημα τοῦ κόσμου, «ἐλάχιστοι», ἀσήμαντοι καί φτωχοί. Κι ἔτσι, ἀφοῦ ἐνδύθηκαν τόν Χριστό – κατά τό «Ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε», ὕμνος πού ψάλλεται καί στήν Ἀκολουθία τῆς λήψεως τοῦ Ἀγγελικοῦ Σχήματος - ἐνδύουν ἔτσι τόν ἴδιο τόν Χριστό. Ἄν ὅμως δέν κάνουν αὐτό, ἀλλά ἐνδύουν μέν ὅλους τούς γυμνούς τοῦ κόσμου, ἐνῶ τούς ἑαυτούς τους ἐγκαταλείπουν γυμνούς ἀρετῶν παντοιοτρόπων, ποιό τό ὄφελος; Ὡς μέλος, λοιπόν, τοῦ Χριστοῦ καί ὡς ἀδελφός Του ἐλάχιστος, ἐάν ὅλους μέν τούς ἄλλους τιμήσεις, φιλοξενήσεις, ὑπηρετήσεις, ἀλλ' ὅμως παραβλέψεις τόν ἑαυτό σου καί δέν ἀγωνιστεῖς μέ κάθε τρόπο νά κορέσεις τήν πεῖνα καί τή δίψα τῆς ψυχῆς σου καί τήν ἀφήσεις ἀκάθαρτη, στερημένη ἀρετῶν, νά βρίσκεται στό σκότος τῶν παθῶν, σάν νεκρή, πές μου· δέν πρόσβαλες τότε τόν ἐλάχιστο ἀδελφό τοῦ Χριστοῦ, τήν ψυχή σου; Δέν τόν ἐγκατέλειψες πεινασμένο, διψασμένο, ἀσθενῆ ἤ «ἐν φυλακῇ»; Γι' αὐτόν τόν λόγο, λοιπόν, δικαίως καί θά ἀκούσεις: «Δέν ἐλέησες τόν ἑαυτό σου, ἄρα δέν θά ἐλεηθεῖς». Μή γένοιτο!

Νομίζω ὅτι εἶναι ἀρκετές οἱ παραπάνω νουθεσίες τοῦ Ἁγίου, γιά νά ἐκτιμήσουμε καί τήν ἀρκτική ἐπικεφαλίδα μας «Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου … ἐδίψησέ σε ἡ ψυχή μου» (Ψαλμός 62), παντοιοτρόπως· κυρίως ὅμως μέ τήν κραυγή «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ» καί τήν προσέλευση στό Ποτήριον τῆς Ζωῆς. «Σῶμα Χριστοῦ μεταλάβετε, ζωῆς Ἀθανάτου γεύσασθε». Ἄς μᾶς ἀξιώσει ὁ Κύριος, νά τό ψάλλουμε ἐμπράκτως, κατά τό Πάσχα! «Μακάρι νά νοιώσεις, πόσο διψάει τόν Θεό ἡ καρδιά σου», εἶπε ἕνας σύγχρονος Γέρων.

Καλή Τεσσαρακοστή!

Μοναχός Νεκτάριος
Κελλίον Μπουραζέρη – ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ἡ θρησκεία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, νομίζει πώς, σκότωσε τόν Θεό!

Προσπαθῶ νά μελετῶ προσεκτικά τά ἄρθρα τοῦ περιοδικοῦ «**Ἐνοριακή Εὐλογία**» γιατί προσφέρουν, ὄχι μόνο οὐσιαστικές γνώσεις, ἀλλά καί καλλιεργοῦν τήν δυνατότητα τῆς ἐλεύθερης καί κριτικῆς σκέψης ἀπέναντι σέ ὅ,τι συμβαίνει. Αὐτή τήν δυνατότητα θά ἤθελα νά ἀξιοποιήσω στίς γραμμές πού ἀκολουθοῦν, καταγράφοντας μερικές σκέψεις καί προβληματισμούς.

Εἶναι γεγονός πώς καθηγητές καί εἰδικοί, βρίσκονται κάθε μέρα στό κέντρο τῆς ἐπικαιρότητας. Γιά νά τούς καταλάβουμε καλύτερα θά μπορούσαμε, πολύ συνοπτικά, νά τούς χωρίσουμε σέ δύο κατηγορίες. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τούς γνωστούς σέ ὅλους μας "ἐπίσημους" εἰδικούς. Τούς παρακολουθοῦμε μέ μεγάλη προσοχή διότι ἀπό αὐτούς ἐξαρτῶνται ὅλες μά ὅλες, οἱ δραστηριότητες τῆς ζωῆς μας. Ἄν π.χ. θά βγοῦμε αὔριο ἔξω, τί θά φορᾶμε, πού θά πᾶμε καί ἄλλα. Ἡ δεύτερη κατηγορία εἰδικῶν χαίρει ἐξ ἴσου τῆς προσοχῆς μας ἤ καί περισσότερο. Αὐτή ἡ πλευρά ἀντιδρᾶ στό ἐπίσημο «ἀφήγημα» καί ὅσοι ψάχνουμε μιά φωνή λογικῆς κρεμόμαστε ἀπό τά χείλη τους. Στήν πλειοψηφία τους, ἔχουν σπουδάσει κάποια ἐπιστήμη τῆς ὑγείας καί τά βιογραφικά τους μοιάζουν πράγματι ἐντυπωσιακά. Ὅμως ὀφείλουμε νά γνωρίσουμε καί νά ἐξετάσουμε προσεκτικότερα αὐτή τή δεύτερη κατηγορία. Ἰδιαίτερα τώρα πού πολλοί ἐξ αὐτῶν ἑτοιμάζονται νά ἐνταχθοῦν σέ πολιτικά κόμματα ζητῶντας τήν ἐμπιστοσύνη μας.

Ἕνας φίλος, πρό ἡμερῶν, μοῦ εἶπε κάτι πού ἐκφράζει νομίζω μιά πραγματικότητα: «**Πάσχω ἀπό τό σύνδρομο τοῦ μεσσιανισμοῦ, θέλω πολύ νά πιστέψω σέ κάποιον πού θά βάλει σέ μιά σειρά αὐτό τό χάος πού ζοῦμε**». Ὅμως πρέπει νά δοῦμε τό ζήτημα λίγο βαθύτερα. Ὄχι καί μεσσίες κάποιοι ἄνθρωποι, ἔστω ἐπιστήμονες, ἐπειδή στό ζήτημα τοῦ γνωστοῦ ἰοῦ πού ἀπασχολεῖ σύσσωμη τήν ἀνθρωπότητα, εἶπαν μερικά λογικά πράγματα! Δέν θά ἐξετάσουμε ἐδῶ τά ὅσα ἐπιστημονικά ὑποστηρίζουν. Ἄν καί μπορεῖ κανείς νά βρεῖ πολλά σωστά καί χρήσιμα στά λεγόμενά τους, δυστυχῶς, βρίσκει καί πολλές ἀντιφάσεις, ἀνάλογες τῶν συναδέλφων τους (τῶν "ἐπισήμων" εἰδικῶν), τίς ὁποῖες διακρίνει κανείς χωρίς νά κατέχει ἰδιαίτερες γνώσεις. Αὐτό πού μᾶς ἀπασχολεῖ ἐδῶ εἶναι τό πνευματικό ὑπόβαθρο αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, ἡ φιλοσοφία τους ἀπό τήν ὁποία ἀπορρέει καί ἡ στάση ζωῆς τους.

Πολλές φορές ἔνιωθα ὅτι εἶναι φασιστικό πού "κόβονται στόν ἀέρα" τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν ἄνθρωποι, μόνο καί μόνο ἐπειδή ἐκφράζουν τήν ἀντίθετη ἐπιστημονική ἄποψη. Καί εἶναι φασιστικό! Ὅμως, γιά πολλούς ἀπό αὐτούς, ἔρχεται ἡ ὥρα πού βρίσκουν τόν χῶρο καί τόν χρόνο νά

παρουσιάσουν διεξοδικά τούς ἑαυτούς τους καί τότε ἐκτίθενται ἀνεπανόρθωτα καί φανερώνουν, ἀπό ἀφέλεια ἤ χαζομάρα, τό σύγχρονο πνεῦμα τῶν περισσότερων ἐπιστημόνων, σέ ὅποια κατηγορία, ἐκ τῶν δύο πού προαναφέρθηκαν, καί ἄν ἀνήκουν.

Ἐνδεικτικά εἶναι τά ὅσα εἶπε, ὁ γνωστός γιά τήν κριτική του στήν ὑγειονομική πολιτική τῆς κυβέρνησης, καθηγητής Φαρμακολογίας **κ. Δημήτρης Κούβελας.** Σέ συνέντευξή του, μεταξύ ἄλλων ὑποστηρίζει ὅτι ὁ σύγχρονος Εὐρωπαϊκός πολιτισμός ἀντιμετωπίζει τά προβλήματα μέ τήν ἐπιστήμη, ἡ ὁποία βασίζεται στήν ἐμπειρία καί στόν ὀρθολογισμό. Ἡ κοινωνία μας δέν εἶναι πιά πρωτόγονη, θεοκρατική, κατά τόν καθηγητή πού χαρακτηριστικά ἀναφέρει:

«***Δέν προσευχόμαστε γιά νά ἀλλάξει, ξέρω ἐγώ, τό video. Πᾶμε καί πατᾶμε τό κουμπί. Δέν προσευχόμαστε γιά τό νερό. Ἀνοίγουμε τή βρύση***» (σχόλιο: ἀλήθεια, σέ ποιά ἐποχή καί ποιός ἀνόητος ἄνθρωπος ἀντί νά ἀνοίξει τήν βρύση προσευχήθηκε γιά νά πιεῖ νερό;). Καί συνεχίζει: «***Τό σπάσιμο αὐτῆς [...] τῆς ἐξάρτησης μέ τό Θεό, τό ἔκανε ὁ χριστιανισμός ὅσο καί νά μᾶς κάνει ἐντύπωση. [...] Στό Χριστιανισμό λοιπόν ἐμεῖς ἀπαλλαχθήκαμε ἀπό τήν θεότητα, σκοτώνοντάς την. Τήν σταυρώσαμε. Σταυρώσαμε τόν Χριστό, [...] καί τελείωσε. Αὐτό λοιπόν πού λέμε ὅτι ὁ Χριστός θυσιάστηκε νά μᾶς ἀπελευθερώσει ἀπό ποιόν; Ἀπό τόν ἑαυτό του. [...] Εἶναι ἡ μεγαλύτερη πράξη ἀπελευθέρωσης πού ἔχει συμβεῖ στόν ἄνθρωπο καί αὐτό τό ἔχουμε ἐνσωματώσει στόν πολιτισμό μας***». Ὁ Χριστιανισμός τροφοδοτεῖ τόν Εὐρωπαϊκό πολιτισμό κατά τόν κύριο καθηγητή «***γιατί ἔχει καλλιεργήσει τήν ἐλεύθερη βούληση, ἔχει καλλιεργήσει αὐτό τό αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου***». (Σχόλιο: μά εἴμαστε δημιουργημένοι μέ ἐλεύθερη βούληση, δέν χρειαζόταν νά γίνει ὁ Θεός ἄνθρωπος καί νά σταυρωθεῖ γιά νά μᾶς τήν δώσει!). Καί καταλήγει: «***Καί ἔχουμε καί ἕναν Θεό ὑπερβατικό, πού τόν ἐπικαλούμαστε ἐφ' ὅσον... καί τά λοιπά. Ἄρα λοιπόν δέν ἔχουμε αὐτή τή σταθερή ἐξάρτηση οἰκονομικά, κοινωνικά, ὁτιδήποτε, καί μᾶς ἔχει δώσει τή δυνατότητα καί νά συλλογιόμαστε καί νά ἐνεργοῦμε μόνοι μας***».

Ἀναφέρουμε τό ὄνομα τοῦ καθηγητῆ, γιατί χρησιμοποιεῖ ἔντεχνα τήν ἀθεϊστική πολιτική του, ὡραιοποιημένα, μέ προκάλυμμα τήν προάσπιση τοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν νά ἐπιλέγουν ἄν θα ἐμβολιασθοῦν ἤ ὄχι καί ἤδη ἔχει ἐπιτύχει ἀρκετή δημοτικότητα. Ὡστόσο, δέν πρέπει νά προσωποποιηθεῖ τό ζήτημα πού ἀναδεικνύεται ἀπό τά λεγόμενά του. Δέν εἶναι, ἄλλωστε, αὐθαίρετη γενίκευση ὅτι ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἐπιστημόνων, ἀνεξάρτητα ἀπό τό πῶς τοποθετοῦνται στό ζήτημα τοῦ ἰοῦ κορώνα, χαρακτηρίζεται ἀπό αὐτό τό εὐρωπαϊκό καί "προοδευτικό" πνεῦμα τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ. Ὁ Θεός, ἄν ὑπάρχει, κατά τήν ἄποψή τους, δέν μᾶς ἐπηρεάζει, γιατί εἶναι περιορισμένος κάπου ἔξω ἀπό τόν κόσμο. Γιά νά μήν νιώθουν μάλιστα κομπλεξικά οἱ σημερινοί ἐπιστήμονες καί νά μποροῦν νά συνεχίζουν ἐλεύθερα τό... πλῆρες σοφίας ἔργο τους, σκότωσαν τόν Θεό!

Ἀλλά ἄς δοῦμε λίγο βαθύτερα τό ζήτημα.

Κατά τόν ἅγιο Νεκτάριο[1] **ἡ ἐξορία τοῦ Θεοῦ ἀπό τούς «φιλοσοφοῦντες» ὀφείλεται στό ὅτι δέν ἔχουν καμία ἰδέα περί Θεοῦ ἀλλά καί περί ἀνθρώπου!** Περιορίζουν τόν Θεό αὐθαίρετα σέ μιά ὑπερβατική σφαῖρα, ὅπως κάποιος πού ὁρίζει οἴκημα γιά τόν ὑπηρέτη του. Θεωροῦν πώς ἡ δημιουργία εἶναι αὐτοδημιούργητη. Ὡς ἀποτέλεσμα, σύμφωνα πάντα μέ τόν ἅγιο, ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ πώς ἔτσι ἀπό ὑποτελής γίνεται αὐτοτελής καί ἀνεξάρτητος καί «**τίθησι τόν δρόνον αὐτοῦ ὑπεράνω τοῦ Θεοῦ**». Ὁ «ἀδαής» ἄνθρωπος ἀναπαύεται στό φανταστικό του μεγαλεῖο καί καμαρώνει. «**Ὅμως ἐμεῖς δέν παραδεχόμαστε μιά τέτοια δοξασία, φρονοῦμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δι' αὐτῆς ὑποβιβάζεται καί ταπεινώνεται· διότι ἀπέχει πολύ ἀπό τό νά γίνει Θεός καί καταλήγει κτῆνος μέ τό νά ἀρνεῖται τήν Θεία ἀποκάλυψη**».

Οἱ ἐπιστήμονες διαρκῶς παραπονοῦνται ὅτι ἄνθρωποι ἀδαεῖς τολμοῦν νά ἐκφέρουν γνώμη σχετικά μέ τά ἐπιστημονικά τους πεδία. Ὅμως θά πρέπει πρῶτα οἱ ἴδιοι νά θεραπεύσουν τούς ἑαυτούς τους ἀπό τήν ἀσθένεια πού διαγιγνώσκουν στούς ἄλλους. Θά πρέπει νά παύσουν, εἴτε μέ τίς πρακτικές πού ἀκολουθοῦν, εἴτε μέ τά λεγόμενά τους, νά ἀνακατεύονται καί νά ἀνακατεύουν τά πεδία ἄλλων ἐπιστημῶν, τά ὁποῖα ἀγνοοῦν πλήρως! Καί πολύ περισσότερο θά πρέπει νά ἀφήσουν τήν Θεολογία. Δέν μποροῦν νά τά ἀνατρέπουν ὅλα μέ μερικές, δῆθεν φιλοσοφικές, φωτοβολίδες! Δέν εἶναι δυνατόν νά μᾶς πηγαίνουν πίσω σέ ξεπερασμένες ἀπόψεις τοῦ Νίτσε «περί θανάτου τοῦ Θεοῦ καί τῆς δημιουργίας τοῦ ὑπερανθρώπου». Εἶναι καί ἐπιστημονικά ἀποδεδειγμένο πώς δέν ὁδηγοῦν πουθενά. Ὅπως πουθενά δέν ὁδηγεῖ καί τό περιβόητο Εὐρωπαϊκό πνεῦμα. Ἡ ἐπιστήμη ἔχει ἀναχθεῖ σέ θεότητα σήμερα, ἀλλά πρέπει νά μάθει τά ὅριά της. Νά ξέρει πώς μπορεῖ νά προσεγγίσει καί νά ἐξηγήσει μόνο ὅσα ἅπτονται τῶν πέντε αἰσθήσεων καί αὐτά περιορισμένα (τό βλέπουμε ἄλλωστε σήμερα αὐτό). Δέν θά μπορέσει ποτέ νά συλλάβει κάτι παραπάνω. Θά ἀγνοεῖ πάντα ἕνα σωρό πράγματα πού ξεφεύγουν ἀπό τίς πέντε αἰσθήσεις, ὅπως ἡ μουσική, ἡ ζωγραφική, ἡ λογοτεχνία, ἡ Ἱστορία, ἡ ἀνθρώπινη ψυχή, τό γιατί μᾶς ἀρέσουν κάποια πράγματα ἤ ὄχι. Θά ἀγνοεῖ ἀκόμη καί τό νόημα τῶν μικροβίων (τί ρόλο παίζουν καί πῶς ἦρθαν στόν κόσμο, κατά τύχη;), τό νόημα τῆς ὑγείας καί τῆς ἀσθένειας. Κυνηγᾶ ἡ ἐπιστήμη νά παρατείνει τήν ζωή καί νά μᾶς θεραπεύσει ἀπό κάθε ἀσθένεια. Ἀκόμη καί ἀπό τόν θάνατο. Καί μετά; Καί ποιό τό νόημα νά γίνουμε ἀθάνατοι; Γιά νά γίνει καί τό κακό μας ἀθάνατο; Ἄς μήν μιλήσουμε δέ γιά τήν ἄγνοια τῆς «Θείας Ἀποκάλυψης», πού τονίζει ὁ ἅγιος Νεκτάριος. Ἀμφισβητῶντας την, καταργοῦν τήν ἐπιστήμη τῆς Ἱστορίας καί ἀποπροσανατολίζουν τίς Φυσικές ἐπιστῆμες. Χωρίς τήν «Θεία Ἀποκάλυψη», δηλαδή τήν φανέρωση τῆς σχέσης τοῦ Θεοῦ μέ τόν κόσμο, δέν βγάζει νόημα τίποτα. Τότε ὁ κόσμος ἔγινε τυχαῖα καί τυχαῖα ὅλοι οἱ "νόμοι τῆς φύσης" τόν συντηροῦν καί τόν κατευθύνουν. Τότε δέν ὑπάρχει νόημα στή ζωή πέρα ἀπό τό «ὅ,τι φᾶμε καί ὅ,τι πιοῦμε».

Ἑπομένως, οἱ «εἰδικοί», ἄν θέλουν νά συνεχίσουμε νά ἐνδιαφερόμαστε γιά αὐτούς καί νά ἀκοῦμε τίς ὁδηγίες τους, θά πρέπει νά τίς θεμελιώνουν σέ ἕνα πιό ἀξιόλογο φιλοσοφικό ὑπόβαθρο ἀπό αὐτό τοῦ «**Προοδευμένου Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ**». Θά πρέπει νά εἶναι ἔντιμοι καί νά δηλώνουν ξεκάθαρα ὅτι ἡ ἐπιστήμη τους ἔχει φιλοσοφικές προϋποθέσεις (ὑπάρχει ἄραγε κάποια ἀνθρώπινη δραστηριότητα χωρίς φιλοσοφία ἀπό πίσω, χωρίς πίστη σέ κάτι;) καί ἔτσι θά κρίνουμε ἄν θά τούς ἐμπιστευτοῦμε ἤ ὄχι. Θά μποροῦμε νά κρίνουμε τίς ἀπόψεις τους, γιατί οἱ "πολιτισμένες" φιλοσοφίες, πού ἀσπάζονται, θέλουν νά ἀφαιρέσουν τόν Θεό ἀπό τόν κόσμο καί ὁδηγοῦν τούς ἀνθρώπους στήν ἀποκτήνωση[2] ὅπως μᾶς προεῖπε ὁ ἅγιος Νεκτάριος.

Ἐλπίζουμε ὅτι ἀπό τά παραπάνω ἀναδεικνύεται πώς καί οἱ δύο κατηγορίες εἰδικῶν, "**οἱ ἐπίσημοι" κυβερνητικοί, ἀλλά καί οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ἀντιδρῶντες, πιστεύουν στήν πλειοψηφία τους ὅτι ὁ Θεός, ἄν ὑπάρχει, δέν ἔχει σχέση μέ τόν κόσμο**! Αὐτή ἡ ἀντίληψη ἐκτός ἀπό ἀντιεπιστημονική ἔχει καί καταστροφικές προεκτάσεις στήν καθημερινή μας ζωή. Πιστεύοντας ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἐκτός τῆς δικῆς μας πραγματικότητας, ὑποστηρίζοντας ὅτι Τόν σκοτώσαμε στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, κάνουν εὐνόητο τόν λόγο πού εἴτε φανερά, εἴτε σιωπηρά, ἀπαξιώνουν τά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, μέ ἀποκορύφωμα τήν Θεία Κοινωνία, καί ἀποθεώνουν τούς ἀνθρώπινους πειραματισμούς καί τούς νόμους τῶν "εἰδικῶν".

Ἔτσι, εἶναι χρήσιμο νά μελετοῦμε τίς προσωπικότητες πού παρουσιάζονται ἀπό τήν τηλεόραση καί τό διαδίκτυο. Ἄλλωστε, ποτέ δέν εἶναι τυχαῖο τό ποιούς προβάλλουν τά μέσα ἐνημέρωσης, ἀκόμη καί μέ σκοπό νά τούς ὑβρίσουν. Οἱ ἀξιόλογοι ἐπιστήμονες συνήθως δέν εἶναι ἐκεῖ. Τέλος, ὅλα αὐτά πού συζητοῦμε, μποροῦν νά μᾶς βοηθήσουν στήν αὐτοκριτική μας. Νά μελετήσουμε τούς ἑαυτούς μας καί νά ζήσουμε πιό ἀληθινά τήν Πίστη μας. Ἡ Πίστη δέν εἶναι συναισθηματικές φαντασίες **ἀλλά ἡ Ἐπιστήμη πού προσεγγίζει τήν σχέση τοῦ Θεοῦ μέ τόν κόσμο**. Εἶναι ἡ Ἐπιστήμη, πού ὄχι μόνο δέν καταργεῖ τόν ἀνθρώπινο λόγο καί τίς αἰσθήσεις, ἀλλά φωτίζει αὐτά τά δύο στοιχεῖα διαρκῶς κάνοντάς τα νά προοδεύουν πραγματικά. Ἄν λαμβάναμε ὑπόψη μας ὅλα αὐτά δέν θά μποροῦσαν νά μᾶς ἀποπροσανατολίζουν τόσο, νά μᾶς μπερδεύουν καί, τελικά, νά μᾶς κοροϊδεύουν!

Γεράσιμος Βουρνᾶς
Θεολόγος

Ὑποσημειώσεις:

1. **Ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως, Χριστολογία, ἐκδ. Νεκτάριος Παναγόπουλος, Ἀθῆναι, 1992, σελ. 146 -150**

2. **Μέ πνευματική ἔννοια ἀλλά τελευταῖα καί μέ ὑλική, ἀφοῦ ὅπως πληροφορούμαστε πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη μεταμόσχευση καρδιᾶς ζώου, συγκεκριμένα γουρουνιοῦ, σέ ἄνθρωπο.**

ΒΡΟΝΤΟΧΙΟΝΟ;

Γνωρίζετε κάποιον πού νά τό ἔχει ξαναδεῖ;

Στίς τελευταῖες μέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ἡ πόλη μας εἶδε τόσο χιόνι, ὅσο δέν θυμᾶμαι νά ἔχω δεῖ μέχρι σήμερα. Ἤ μήπως ἔχω ξαναδεῖ, ἀλλά ἁπλᾶ, μέχρι πρίν ὄχι πολλά χρόνια, οἱ ἄνθρωποι θεωροῦσαν φυσικό νά βλέπουν το χειμῶνα χιόνι; Ἡ μητέρα μου, μάλιστα, χαιρόταν γιατί σκοτώνει τή μελίγκρα καί, ἔλεγε, πώς ὅταν χιονίζει τό χειμῶνα, θά ἔχουμε ὄμορφα τριαντάφυλλα τήν ἄνοιξη. Δέν χαιρόταν ὅμως καθόλου ὅταν, μαζί μέ τή μελίγκρα, τό χιόνι σκότωνε καί τίς γαρδένιες -γιά τίς ὁποῖες καμάρωνε τόσο, ὅσο καί γιά τά τριαντάφυλλά της- καί τή θυμᾶμαι γονατιστή, στό χιόνι, να τίς τυλίγει μέ κάτι χοντρά ὑφάσματα, σάν τσουβάλια, πού τά φύλαγε εἰδικά γι᾽ αὐτή τή δουλειά.

Τότε, οἱ ἄνθρωποι δέν ἔδιναν ὀνόματα στό χιόνι. Ἄν ἔλεγες σέ κάποιον ὅτι αὔριο θά ἔρθει ἡ **Ἐλπίδα**, ἤ ἡ **Μήδεια**, ἤ ὁ **Ἀριστοτέλης** ἤ ὁ **Χαράλαμπος(!)** ἤ δέν ξέρω κι ἐγώ ποιός, θά νόμιζε ὅτι περίμενες ἐπισκέψεις. Κι ἄν τοῦ ἐξηγοῦσες ὅτι ἡ **Ἐλπίδα** εἶναι τό χιόνι πού περιμένεις, θά σέ θεωροῦσε ἁρμοδιότητα ψυχιάτρου καί, ἴσως, γιά νά σέ διευκολύνει, νά σοῦ ἔδινε καί τό ὄνομα καί τό τηλέφωνο κάποιου γνωστοῦ του!

Οἱ ἄνθρωποι θεωροῦσαν ἀπόλυτα φυσιολογικό τό νά ρίχνει τό χειμῶνα χιόνι καί, τό καλοκαῖρι, μέσα στή ζέστη, νά ρίχνει κάπου κάπου καί μιά ποτιστική βροχούλα, γι᾽ αὐτό καί δέν ἔκαναν σάν νά ἦρθε τό τέλος τοῦ κόσμου γιατί χιονίζει, ἤ γιατί βρέχει! Οὔτε ὀνόμαζαν ἔκτακτα καιρικά φαινόμενα τό χιόνι τόν χειμῶνα! Ἄν ἔπεφτε χιόνι τόν Αὔγουστο, τότε θά ὀνόμαζαν τό φαινόμενο ἔκτακτο. Ἀλλιῶς, σταματοῦσαν ἁπλᾶ τίς δουλειές τους μέχρις ὅτου περάσει ἡ κακοκαιρία, καθαρίσουν οἱ δρόμοι καί μπορέσουν νά βγοῦν ἀπό τά σπίτια τους καί νά συνεχίσουν κανονικά τή ζωή τους. Κι ἄν ἤθελαν, μικροί καί μεγάλοι νά παίξουν χιονοπόλεμο, ἔβγαιναν ἔξω στή γειτονιά τους καί δέν ξέθαβαν τά αὐτοκίνητά τους κάτω ἀπό τό χιόνι γιά νά πάρουν τά βουνά.

Ὁ πανικός κι ἡ μαζική ὑστερία ἦσαν ἔκτακτα φαινόμενα γιά τήν προηγούμενη χιλιετία, παρ᾽ ὅλο πού, κατά μέσο ὅρο, ἡ ζωή τῶν ἀνθρώπων ἦταν πιό δύσκολη. Ἀντίθετα, εἶναι πολύ συνηθισμένα φαινόμενα τῆς νέας χιλιετίας, παρ᾽ ὅλο πού ἡ ζωή μας ὑποτίθεται ὅτι εἶναι πολύ πιό ἄνετη.

Τό παράδοξο, ὅμως, εἶναι ὅτι ἐνῶ κάνουμε τόση πολλή φασαρία γιά

κάτι ἀπόλυτα φυσικό, μένουμε ἀδιάφοροι ὅταν πρόκειται γιά ἕνα ὄντως ἔκτακτο καί παράδοξο φαινόμενο. Ποιός εἶχε δεῖ χιόνι μέ ἀστραπές καί βροντές; Ἐγώ, τοὐλάχιστον, μέχρι τόν προηγούμενο μῆνα, δέν εἶχα δεῖ ποτέ. Καί μοῦ φάνηκε σάν νά ζοῦσα ἐφιάλτη, ὅταν, μέσα στήν κοκκινωπή ὁμίχλη τοῦ πυκνοῦ, ἀπογευματινοῦ χιονιοῦ, εἶδα τή φωτεινή διχάλα τῆς ἀστραπῆς κι ἔνοιωσα τή γῆ νά τραντάζει κάτω ἀπό τά πόδια μου καί τά τζάμια νά τρίζουν, ἀπό τήν ὑπόκωφη ἀπειλητική ὀργή τῆς βροντῆς.

Δέν εἶδα ὅμως πολλούς νά ἀνησυχοῦν καί νά ψάχνουν νά ἐξηγήσουν τί προκάλεσε αὐτό τό ὄντως ἔκτακτο καιρικό φαινόμενο, οὔτε καί μπόρεσα νά βρῶ πληροφορίες, παρά μόνο σέ ἕνα ἀγγλικό site, γιατί παρουσιάστηκε καί στήν ἀντίστοιχη μέ τή δική μας χιονόπτωση στήν Ἀγγλία. Αὐτοί μέν, ἀνησύχησαν, ἀφοῦ, τό ἔχουν ξαναδεῖ, ἀλλά ἐξαιρετικά σπάνια -γιατί εἶναι φαινόμενο κυρίως τῆς Ἀμερικῆς καί τοῦ Καναδᾶ- καί τό παρατήρησαν καί τό σχολίασαν. Ἐμεῖς ὅμως, πού εἶναι θέμα νά τό ἔχουμε δεῖ ξανά, τοὐλάχιστον ἐδῶ καί ἑκατό χρόνια, δέν πήραμε εἴδηση τί μᾶς συμβαίνει! Εἴμαστε ἀπασχολημένοι νά γινόμαστε περίγελως ὅλου τοῦ κόσμου μέ τήν παγκόσμια πρωτιά τοῦ χάους πού δημιουργήσαμε γιά 30 cm χιόνι!

Βρῆκα, λοιπόν, ὅτι τό σπάνιο αὐτό φαινόμενο ὀνομάζεται **Βροντόχιονο** (**Thundersnow**) καί δημιουργεῖται ἀπό πολύ ψυχρές καιρικές συνθῆκες, οἱ ὁποῖες μετατρέπουν τή δυνατή βροχή, πού συναντοῦν, σέ πολύ πυκνό χιόνι. Ἡ βροντή πού ἀκολουθεῖ τήν ἀστραπή, ἀκούγεται μόνο τοπικά, γύρω ἀπό τήν ἀστραπή της, γιατί τό χιόνι πού στροβιλίζεται, τήν τυλίγει σάν κουβέρτα, πνίγοντας τόν ἦχο. Τοπικά ὅμως ἀκούγεται πάρα πολύ δυνατά, αὐτό μπορῶ νά σᾶς τό βεβαιώσω, γιατί εἶδα τό φαινόμενο, τό ἄκουσα καί τό αἰσθάνθηκα σέ ὅλο του τό μεγαλεῖο!

Μέσα στόν ἴδιο μῆνα, **εἴδαμε χιόνι στή Σαχάρα(!)** καί βροντόχιονο στήν Ἀθήνα!

Δέν νομίζετε ὅτι πρέπει νά ἀφήσουμε τίς βλακεῖες καί νά ἀσχοληθοῦμε σοβαρά μέ τή γῆ πού ἔχει ἀρχίσει νά θυμώνει γιά τά καλά; Γιατί, «**ἡ γῆ πού ἐσείσθη**» καί ὁ ἥλιος πού σκοτίστηκε, ὅταν εἶδαν τό Δημιουργό τους ἐπάνω στό Σταυρό, ὁ Ἰορδάνης πού γύρισε πίσω τή ροή του, ἡ θάλασσα πού ὑπάκουσε στήν ἐντολή τοῦ Κυρίου της καί ἡσύχασε, τό πῦρ, τό χαλάζι καί τό χιόνι, **ἡ Κτίση ὁλόκληρη, ἀναγνωρίζει τόν Κτίστη. Καί ξέρει πότε εἶναι θυμωμένος. Καί θυμώνει μαζί Του**. Κι αὐτό δέν εἶναι καθόλου ἀστεῖο…

Γιά Σχόλια: **ninetta1blogspot.com** **Νινέττα Βολουδάκη**

Ὀργανούληδες!

Τούς γνωρίζετε, τούς ὀργανούληδες; Μᾶλλον ὄχι. Εὐκαιρία καί καιρός λοιπόν νά μάθετε γι' αὐτούς, ἀφοῦ τά παιδιά μας ἀπό 7 ἕως 11 ἐτῶν, ἤδη ἀπό τόν Ἰανουάριο τοῦ 2021 προοδευτικά σέ ὅλο καί περισσότερα σχολεῖα γνωρίζονται μέ αὐτές τίς συμπαθητικές ὑπάρξεις. Πρόκειται γιά ἰδιαίτερα χαριτωμένες φιγοῦρες, πού ἀπεικονίζουν τά ὄργανα καί τούς ἱστούς ἐκείνους, πού κυρίως χρησιμοποιοῦνται γιά τίς μεταμοσχεύσεις.

Τό ἐκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Ὀργανούληδες**», ὅπως διαβάζουμε στήν ἱστοσελίδα τοῦ Ἱδρύματος Ὠνάση[1], ἀποτελεῖ μέρος μιᾶς πρωτοβουλίας πού ἔχει ἀναλάβει τό Ἵδρυμα μέ «**ὅραμα τήν ἀνοικοδόμηση τοῦ τομέα τῶν μεταμοσχεύσεων**» στήν Ἑλλάδα. Κορύφωση τῆς πρωτοβουλίας θά εἶναι ἡ δημιουργία τοῦ **Ὠνάσειου Ἐθνικοῦ Μεταμοσχευτικοῦ Κέντρου**, τό ὁποῖο ἀναμένεται νά παραδοθεῖ στήν Πολιτεία τό 2024.

Οἱ ἀριθμοί πού μᾶς παρέχονται σέ ἕνα ἀπό τά ἐκπαιδευτικά ἐργαλεῖα τοῦ Προγράμματος, τό ὁποῖο ὑποστηρίζεται, φυσικά, πλήρως ἀπό τόν Ἐθνικό Ὀργανισμό Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ) καί τό Ὑπουργεῖο Ὑγείας, ἐκπέμπουν σῆμα κινδύνου γιά τό ὅλο ἐγχείρημα τῶν μεταμοσχεύσεων. Οἱ ἀσθενεῖς στήν Ἑλλάδα πού περιμένουν μόσχευμα ἀνέρχονται σέ 1400, ἐνῷ οἱ δότες πού ἀντιστοιχοῦν σέ 1.000.000 κατοίκους εἶναι μόλις 4,5[2]. Ἡ Πολιτεία, θέλοντας νά αὐξήσει τόν ἀριθμό τῶν δοτῶν, τό 2011 εἶχε ψηφίσει τόν νόμο 3984/2011, μέ τόν ὁποῖο εἶχε εἰσαγάγει τή λεγόμενη «**εἰκαζόμενη συναίνεση**» ὡς κριτήριο τῶν μεταμοσχεύσεων. Αὐτό σήμαινε, ὅτι ἀπό τήν 1η Ἰουνίου τοῦ 2013, τήν ἡμερομηνία ἔναρξης ἰσχύος τοῦ νόμου, ὁ ΕΟΜ δέν θά διατηροῦσε πλέον μητρῶο δωρητῶν, ὅπως ἴσχυε μέχρι ἐκείνη τήν ἡμερομηνία, ἀλλά μητρῶο ἀρνητῶν δωρεᾶς ὀργάνων. Ὅσοι δέν θά ἐγγράφονταν στό νέο αὐτό μητρῶο θά ἦσαν ὑποψήφιοι δότες ὀργάνων σέ περίπτωση ἐγκεφαλικοῦ θανάτου!

Πρίν ἀκόμα τεθεῖ σέ ἰσχύ ὁ νέος αὐτός νόμος, λόγῳ κάποιων ἀντιδράσεων ἀπό τό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Ἰατρικῆς, εἶχε συμπληρωθεῖ μέ τήν πρόταση «**καί κατόπιν συναίνεσης τῆς οἰκογένειάς του**»[3]. Αὐτό, ὅπως φαίνεται στά τελευταῖα 10 χρόνια, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά μήν αὐξηθεῖ οὐσιαστικά ἀπό τότε ὁ ἀριθμός τῶν δοτῶν. Ἔτσι ὁ νομοθέτης προέβη τό 2018 σέ νέα ρύθμιση[4]: Παράλληλα μέ τό ἤδη ὑπάρχον μητρῶο ἀρνητῶν δωρεᾶς ὀργάνων δημιουργήθηκε στόν ΕΟΜ πάλι μητρῶο δωρητῶν, ὥστε,

στίς περιπτώσεις συνειδητῆς συναίνεσης, ἡ δωρεά νά εἶναι ἐξασφαλισμένη καί νά μή ἐξαρτᾶται ἀπό τή συναίνεση τῆς οἰκογένειας.

Προφανῶς, ὅμως, ἡ ὅλη προσπάθεια γιά τήν εὕρεση ὀργάνων ἀπαιτοῦσε μιά οὐσιαστική ἐνίσχυση, νέες ἰδέες, καινοτόμες δράσεις. Αὐτές τώρα μέ τήν ἐθνική πρωτοβουλία τοῦ Ἱδρύματος Ὠνάση βρέθηκαν. Στόχος τῆς διαφημιστικῆς καμπάνιας δέν εἶναι πλέον μόνο οἱ ἐνήλικοι. Τό θέμα εἰσάγεται στά σχολεῖα, ἤδη ἀπό τήν τάξη τῆς Β΄ Δημοτικοῦ. Μάλιστα δέν περιορίζεται μόνο στά σχολεῖα. Μέσῳ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος «**Ὀργανούληδες**» μεταφέρεται καί στίς οἰκογένειες, γιά τίς ὁποῖες ἐπίσης ἔχουν καταρτιστεῖ ἐκπαιδευτικά ἐργαλεῖα![5] Οἱ γονεῖς συμβουλεύονται σχετικά μέ τό πῶς μποροῦν νά φέρουν τό θέμα κοντά στά παιδιά τους ἤδη ἀπό τήν ἡλικία τῶν 4 ἐτῶν, πάντα βέβαια μέ αὐτοπεποίθηση, χωρίς βιασύνη, χωρίς ἀναγκασμούς, πάντα, ὅσο εἶναι δυνατό, μέ τή συμμετοχή ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας καί πάντα μέ τό νά ἑστιάζουν στά αἰσθήματα ἐκείνων πού ἔχουν ἀνάγκη τά ὄργανα καί τά δέχονται. Ἔτσι ἐμπλέκεται ἡ ἀπόκτηση γνώσης γύρω ἀπό τά ὄργανα μέ τήν καλλιέργεια τῆς κουλτούρας τῆς δωρεᾶς, τό σχολεῖο μέ τήν οἰκογένεια. Καί προφανῶς ἡ ἐμπλοκή τῆς οἰκογένειας δέν εἶναι τυχαία, ἀφοῦ στήν περίπτωση μή ἐγγραφῆς στό μητρῶο δωρητῶν, ἡ οἰκογένεια καλεῖται νά συναινέσει καί νά ἐκπληρώσει τίς ἐπιθυμίες τοῦ κάθε μέλους.

Στή γνωριμία τους μέ τούς «**ὀργανούληδες**», τά παιδιά μας θά μάθουν γιά τή θέση, τό μέγεθος καί τή λειτουργία τῶν 6 συμπαγῶν ὀργάνων, ἥπατος, καρδιᾶς, πνευμόνων, νεφρῶν, παγκρέατος καί λεπτοῦ ἐντέρου, θά πληροφορηθοῦν γιά τούς ἱστούς, τόν μυελό τῶν ὀστῶν, τό δέρμα καί τόν κερατοειδῆ χιτῶνα. Ἀφ' ἑτέρου, θά εἰσάγονται στό πνεῦμα τῶν μεταμοσχεύσεων. Θά συνειδητοποιοῦν ὅτι ἡ ἀπόφαση νά δωρίσουν τά ὄργανά τους μετά θάνατον θά τούς καταστήσει «ὑπερήρωες», ἡ ἀλληλεγγύη τους θά χαρίσει ζωή, θά δώσει μιά «δεύτερη εὐκαιρία» σέ συνανθρώπους τους. Προφανές εἶναι, ὅτι ὁ καθένας ἀξίζει καί πρέπει νά τοῦ δοθεῖ μιά δεύτερη εὐκαιρία. Εἶναι ἀπάνθρωπο νά τοῦ τή στερήσεις. Ἐπί πλέον αὐτή ἡ ἀπόφαση θά ἐκφράσει μιά «**στάση ζωῆς, πού ἐπιστρέφει σέ ἐμᾶς καί τούς δικούς μας**», «**δημιουργῶντας ἕνα καλύτερο μέλλον γιά τή ζωή ὅλων**». Τά παιδιά θά ἔχουν τήν εὐκαιρία, νά γνωρίσουν τήν «**ἱστορία τοῦ Σταμάτη**», ἑνός φανταστικοῦ προσώπου, τό ὁποῖο ὅμως ἐκφράζει τίς ἐμπειρίες καί τά συμπτώματα πολλῶν ἀνθρώπων πού περιμένουν μόσχευμα: μα-

θαίνουν τό ὄργανο πού χρειάζεται ὁ Σταμάτης καί καλοῦνται νά σκεφτοῦν, «**πῶς μπορεῖ ἡ δωρεά ἑνός ὀργάνου νά βελτιώσει τή ζωή τοῦ Σταμάτη**», «**τί θά μπορεῖ νά κάνει πού δέν μποροῦσε νά κάνει νωρίτερα**», «**πῶς θά ἔνιωθε ὁ Σταμάτης ἄν τοῦ προσφερόταν ἕνα μόσχευμα**». Φυσικά σέ ὅλη αὐτή τήν ἐξοικείωση μέ τίς μεταμοσχεύσεις καμία σκέψη, καμία ἀμφιβολία δέν ἐπιτρέπεται νά ἐπισκιάσει τό μεγάλο αὐτό ἀγαθό. Ἐπίσης τά παιδιά ὅπως καί ὅλοι οἱ συμμετέχοντες μαθαίνουν, ὅτι «**Οἱ περισσότερες θρησκεῖες, ὅπως καί ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ὑποστηρίζουν τίς βασικές ἀρχές τῆς δωρεᾶς ὀργάνων καί κατανοοῦν πώς ἡ δωρεά ὀργάνων εἶναι θέμα ἀτομικῆς ἐπιλογῆς**».

Ὄντως ἔτσι ἔχουν τά πράγματα ὡς πρός τή Διοίκηση τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Στίς «**Βασικές θέσεις ἐπί τῆς Ἠθικῆς τῶν Μεταμοσχεύσεων**» (10.12.1999)[6] τονίζεται ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεση ἡ «**συνειδητή συναίνεση**» ἐκ μέρους τοῦ δότη (ἄρθρο 5β καί 18) καί ἡ πεποίθηση, ὅτι «**ὁ λήπτης λαμβάνει θνητό σῶμα**» (ἄρθρο 5α). Ἡ πεποίθηση αὐτή στηρίζεται στήν κατ' αὐτήν «**διεθνῶς ὁμόφωνη ἄποψη ὅτι ὁ ἐγκεφαλικός θάνατος ταυτίζεται μέ τό ἀμετάκλητο βιολογικό τέλος τοῦ ἀνθρώπου**» (ἄρθρο 12). Γι' αὐτό καί στό ἄρθρο 13 καταλήγει στή θέση: «**Αὐτό πού στήν οὐσία κάνει ἡ τεχνητή ὑποστήριξη τῆς ἀναπνοῆς, εἶναι ὅτι προσωρινά ἀναχαιτίζει τήν διαδικασία ἀποσυνθέσεως τοῦ σώματος ὄχι ὅμως καί τήν ἀναχώρηση τῆς ψυχῆς.**»

Μέ ἀφορμή τό ἐκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Ὀργανούληδες**» καί τήν ἐπίκληση ἐκ μέρους αὐτοῦ τοῦ προγράμματος τῆς θετικῆς θέσης τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρός τίς μεταμοσχεύσεις θά θέλαμε νά ἐκφράσουμε τήν παράκλησή μας πρός τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τήν ἀναθεώρηση αὐτῶν τῶν «**Βασικῶν θέσεων ἐπί τῆς Ἠθικῆς τῶν Μεταμοσχεύσεων**». Περιοριζόμαστε στό κεντρικό σημεῖο τοῦ ὅλου ζητήματος τῶν Μεταμοσχεύσεων, στόν ἐγκεφαλικό θάνατο ὁ ὁποῖος, ὅπως φαίνεται καθαρά ἀπό τό ἔγγραφο, γίνεται ἀποδεκτός ὡς ὁριστικός θάνατος καί ἑπομένως ὡς χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα. Εἶναι ὅμως δυνατό, νά ἀποδεχθοῦμε τήν ἀναχώρηση τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα σέ ἀνθρώπους πού ἔχουν μέν διαγνωστεῖ ἐγκεφαλικά νεκροί, οἱ ὁποῖοι ὅμως μέ δεδομένη τήν κατάλληλη μηχανική ὑποστήριξη:

- **πρέπει νά δέχονται περιποίηση καί ἐπίβλεψη. Προκειμένου νά μή πεθάνουν, πρέπει νά τούς παρέχονται τροφή καί φάρμακα.**
- **παρουσιάζουν τή διατήρηση σταθερῆς θερμοκρασίας, ἀσυνή-**

θεις κινήσεις γνωστές ὡς «Lazarus Sign», ἀπορρόφηση καί ἀφομοίωση τροφῶν, αὔξηση βάρους, ἐπούλωση τραυμάτων.

- κατά τήν ὥρα τῆς χειρουργικῆς ἐπέμβασης γιά τήν ἀφαίρεση τῶν ὀργάνων μπορεῖ νά ἐμφανίζουν αὔξηση τῆς ἀρτηριακῆς πίεσης καί τοῦ ρυθμοῦ τῆς καρδιᾶς, κοκκίνισμα τοῦ προσώπου ἤ σημείων τοῦ δέρματος, ἐφίδρωση, δάκρυα στά μάτια, πού σέ ἄλλες ἐγχειρήσεις ἑρμηνεύονται ὡς σημάδια ἀντίδρασης στόν πόνο.

- ἐν ἀνάγκῃ δέχονται προσπάθειες ἀναζωογόνησης.

- καί τό πιό ἐντυπωσιακό, σέ περίπτωση ἐγκύων γυναικῶν μποροῦν νά κυοφοροῦν γιά ὁλόκληρους μῆνες καί νά φέρουν στόν κόσμο ζωντανά καί ὑγιῆ μωρά[7].

Εἶναι ὄντως δυνατό νά ἀποδεχθοῦμε τήν ἀναχώρηση τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα σέ ἀνθρώπους πού ἐκδηλώνουν τό ἐξαιρετικά πολύπλοκο φαινόμενο ζωῆς, τό ὁποῖο παρατηρεῖται σέ κάθε ἀνθρώπινη ὕπαρξη; 30 περίπου τρισεκατομμύρια κυττάρων συνυπάρχουν καί ἀλληλεπιδροῦν στό ἀνθρώπινο σῶμα, ἀπό τά ὁποῖα στήν περίπτωση τοῦ ἐγκεφαλικοῦ θανάτου πρέπει βέβαια νά ἀφαιρέσουμε τά περίπου 100 δισεκατομμύρια ἐγκεφαλικά κύτταρα πού ἔχουν νεκρωθεῖ. Ἤδη ἡ ζωή, πού ἐξελίσσεται σέ ἕνα μόνο τῶν 29,9 τρισεκατομμυρίων κυττάρων τοῦ ἐγκεφαλικά νεκροῦ ἀνθρώπου θά ἔπρεπε νά μᾶς πείθει γιά τήν ὕπαρξη ψυχῆς στό σῶμα αὐτό: ἡ ὑποδομή, οἱ λειτουργίες, τά ἐργοστάσια μέ μικροσκοπικά ρομπότ, τό σύστημα ἀνακύκλωσης πού διαθέτει, τό ὁδικό σύστημα μέ συνεχῆ πυκνή κίνηση τῶν περίπου 100.000.000 μορίων τοῦ κυττάρου, τό ὁποῖο ἐπεκτείνεται συνεχῶς γιά τή σύνδεση νέων περιοχῶν, ἡ παραγωγή

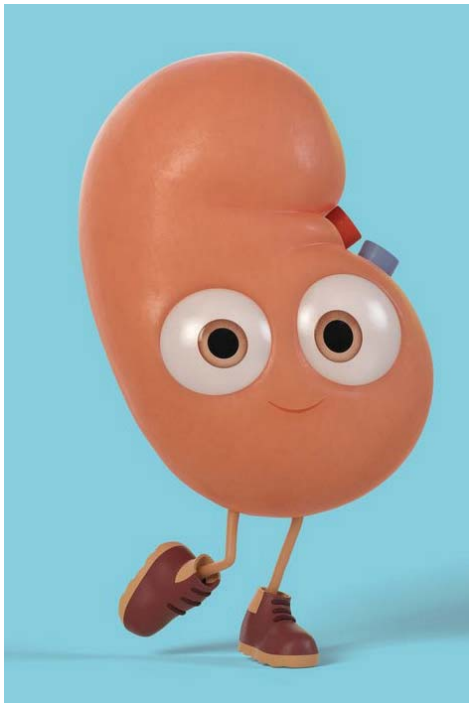

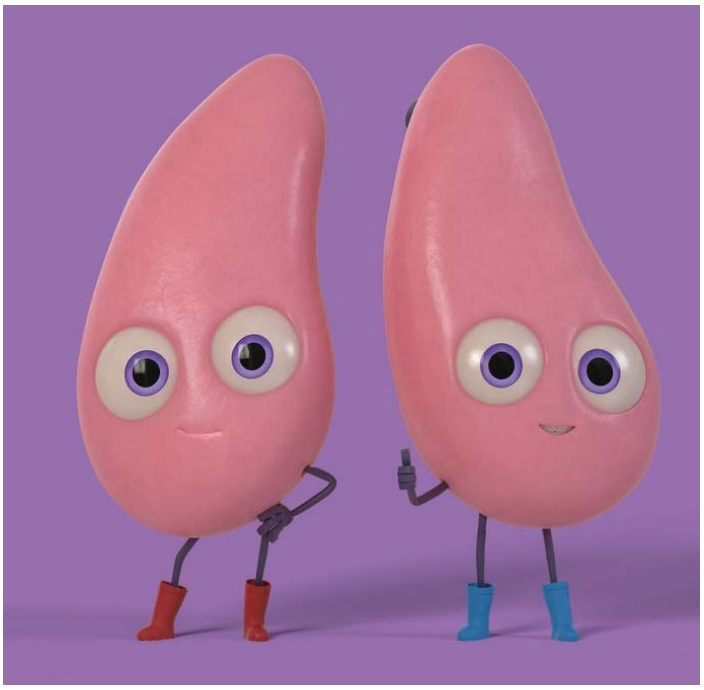

ἐνέργειας μέρα νύχτα σέ μεγάλα ἐργοστάσια, ὁ πυρήνας τοῦ κυττάρου, πού περιέχει ὅλες τίς ὁδηγίες γιά τήν κανονική λειτουργία του σέ ἐπιμήκεις ἕλικες, τό DNA. Ὅλη αὐτή ἡ πολυπλοκότητα καί κινητικότητα τοῦ ἑνός κυττάρου ὑφίσταται σέ ἕναν χῶρο ἐλάχιστων ἑκατοστῶν τοῦ χιλιοστομέτρου. Καί αὐτό τό κύτταρο βρίσκεται σέ συνεργασία μέ τρισεκατομμύρια ἄλλα στό ὑποτιθέμενο νεκρό ἄνθρωπο.

Μέ δεδομένο αὐτήν τήν κραυγαλέα σύγκρουση στό ζήτημα καί μόνο τοῦ ἐγκεφαλικοῦ θανάτου τῶν «**Βασικῶν θέσεων ἐπί τῆς Ἠθικῆς τῶν Μεταμοσχεύσεων**» μέ τήν πραγματικότητα ζωῆς τῶν ἐγκεφαλικά νεκρῶν, δέν ἐπιβάλλεται ἐπί τέλους ἡ ἄμεση ἀναθεώρηση αὐτοῦ τοῦ κειμένου καί ἡ ἀλλαγή τῆς τοποθέτησης τῆς Διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σέ αὐτό τό τόσο σημαντικό θέμα;

Λέον Μπράνγκ
Δρ. Θεολογίας

Ὑποσημειώσεις:

1.https://www.onassis.org/el/health/orgamites-a-new-educational-program-promoting-healthy-living-and-organ-donation.

2. https://www.onassis.org/cms/documents/472/Brochure-for_families-Orgamites.pdf. Σέ μιά παγκόσμια στατιστική γιά τό 2020 ἡγοῦνται οἱ ΗΠΑ καί ἡ Ἱσπανία μέ 38 καί 37,9 δότες ἀνά ἑκατομμύριο (βλ. https://de.statista.com/statistik/daten/studie/226978/umfrage/anzahl-postmortaler-organspender-in-ausgewaehlten-laendern/).

3. Ἄρθρο 55 παρ. 4 τοῦ Νόμου 4075/2012.

4. Νόμος 4512/2018.

5. Βλ. ὑποσημείωση 2, ὅπως ἐπίσης https://www.onassis.org/cms/documents/473/Brochure-for_parents-Orgamites.pdf.

6. http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/commitees/bioethics/k0005.htm. Τίς παραθέτει καί ὁ ΕΟΜ: https://www.eom.gr/ekklisia-kai-metamoscheyseis-organon-iston-kai-kyttaron/.

7. Βλ. Sebastian T. Vogel, Organentnahmen bei hirntoten Schwangeren. Oder: Sterbehilfe am Lebensanfang?, Frankfurt am Main 2013. Στίς σελίδες 10 ἕως 28 παρουσιάζονται μέ βάση τή διεθνῆ βιβλιογραφία 30 περιπτώσεις, στίς ὁποῖες οἱ περισσότερες εἶχαν θετική ἔκβαση. Δηλαδή τά ἔμβρυα γεννήθηκαν μέ καισαρική τομή καί ἐπιβίωσαν. Τό μεγαλύτερο χρονικό διάστημα μηχανικῆς ὑποστήριξης μετά τή διάγνωσή του.

Ὁ θάνατος τῆς χειραψίας!

Αὐτά τά δύο χρόνια ζήσαμε πολύ ἔντονα τό πόσο εὔκολα ἀλλοιώνονται τά ἤθη καί οἱ ἀξίες τῶν ἀνθρώπων, πῶς καθιερώνονται νέες πρακτικές καί νέες συνήθειες, ἀνάλογες μέ τό ἐπίπεδο τῶν κοινωνιῶν, πῶς χειραγωγεῖται ἡ κοινή γνώμη καί ἀκολουθοῦν ὅλοι «ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ» τίς προσταγές τοῦ Κράτους καί τῶν "εἰδικῶν", πού πλασάρονται ὡς εἰδικότεροι τῶν ὑπολοίπων εἰδικῶν! Αὐτήν τήν διετία τῆς λεγομένης «πανδημίας» πολλά Ἑλληνικά ἔθιμα καί πολλές συνήθειες "μπῆκαν στόν πάγο", "ἀνέστειλαν τήν λειτουργία τους", καί ἀναμένουν καρτερικά τήν λήξη τοῦ συναγερμοῦ γιά νά κριθεῖ ποιές τελικά θά μείνουν, ἔστω καί ξεθωριασμένες ἤ μεταλλαγμένες καί ποιές θά ἀποτελέσουν παρελθόν καί θά κλειστοῦν στά βιβλία τῆς Ἱστορίας.

Μιά τέτοια συνήθεια εἶναι ἡ χειραψία! Αὐτή ἡ ἁπλή καθημερινή ἔκφραση τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν ὁποία χαιρετοῦσε ἕναν φίλο, ὑποδεχόταν ἕναν ἄγνωστο, ἐπισφράγιζε μιά μικρή ἤ μεγάλη συμφωνία, ἔδινε τόν λόγο του, ἐξέφραζε τόν ἐνθουσιασμό του ἤ συμφιλιωνόταν μέ τόν ἄλλον ἄνθρωπο. Αὐτή ἡ ἁπλή καί ταπεινή χειραψία φαίνεται ὅτι ἔχει πλέον πεθάνει! Ἀκόμα καί ὅταν βγοῦμε ἀπό αὐτήν τήν περιπέτεια καί μᾶς δώσει τό κράτος τήν ἄδεια νά κυκλοφοροῦμε ἐλεύθεροι, χωρίς περιορισμούς καί κοινωνικά μέτρα, ὅλα δείχνουν ὅτι ἡ χειραψία δέν θά ἐπιστρέψει στήν καθημερινότητά μας. Καί αὐτό γιατί ἤδη ἔχει δηλητηριαστεῖ ἡ σκέψη τῶν ἀνθρώπων μέ φόβους ἀνύπαρκτους καί καταστροφικούς γιά τίς σχέσεις τους μέ τόν διπλανό τους. Ἔχουν καταφέρει οἱ κυβερνῶντες σέ ὅλον τόν κόσμο νά ἐξαγριώσουν τούς λαούς, νά κάνουν τούς πολῖτες ἐχθρικούς, καχύποπτους, νά κοιτοῦν μέ ἐπιφύλαξη τόν ἀπέναντί τους φοβούμενοι μήν τούς βλάψει. Καλλιεργήθηκαν αὐτά τά δύο χρόνια νέες αἰτίες γιά νά χωρίζονται οἱ ἄνθρωποι, νά τσακώνονται οἱ συγγενεῖς καί οἱ φίλοι, νά μαλώνουν τά ἀνδρόγυνα. Νέες αἰτίες τσακωμῶν, καινούριες ἔριδες ξεπήδησαν τόν 21ο αἰῶνα, στό ὄνομα τῆς ἀγάπης γιά τόν ἄνθρωπο.

Φαίνεται λοιπόν, πώς ὁ θάνατος τῆς χειραψίας εἶναι ὁριστικός! Καί ἐπῆλθε σέ μιά (θεωρητικά) ἀνεπτυγμένη ἐποχή, σέ μιά ἀνοδική καμπή τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς τεχνολογικῆς καί ἐπιστημονικῆς προόδου! Ἦρθαν οἱ γροθιές καί οἱ ἀγκωνιές νά τήν ἀντικαταστήσουν καί νά μᾶς εἰσαγάγουν στήν ἐποχή τῆς νέας πραγματικότητας, τῆς κοινωνικῆς βαρβαρότητας, τῆς ἀγένειας, τῆς ἔλλειψης σεβασμοῦ πρός τόν συνάνθρωπο. Καί ὅλα αὐτά ἐπετεύχθησαν μέ "ἀνθρωπιστικά" κηρύγματα, μέ "ἀγαπητικές" καμπάνιες, μέ "ἑνωτικές" ἐκστρατεῖες!

Ἡ εὐγενική χειραψία μέ τήν μακραίωνη ἱστορία της, πού υἱοθετήθηκε ἀπό ὅλον τόν κόσμο στό πέρασμα τῶν αἰώνων, πού ἐξέφρασε ἀναρίθμητες φορές τά εὐγενικά αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων καί ἐπισφράγισε ἑκατοντάδες χιλιάδες ἱστορικές συμφωνίες, πέθανε, γιά νά ἀντικατασταθεῖ ἀπό νέες συνήθειες, πολλές ἀπό αὐτές βλακώδεις, ὅπως ὁ χαιρετισμός μέ τίς ἑνωμένες γροθιές ἤ ἀγκωνιές!

Ὁ θάνατος τῆς χειραψίας ἐπῆλθε τό 2020! Καί μαζί της σβήνει σιγά σιγά κάθε ἴχνος εὐγένειας καί σεβασμοῦ. Ὅσο καί νά διατείνεται ἡ ἐποχή μας ὅτι εὐνοεῖ τήν ἐλεύθερη ἔκφραση καί ἐπιλογή τοῦ ἀνθρώπου, τόν σεβασμό καί τήν ἀλληλοκατανόηση, αὐτό ἀποδεικνύεται καθημερινά μεγάλο ψέμα! Ὄχι μόνο δέν εὐνοεῖται ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καί τῶν ἐπιλογῶν, ἀλλά στερεῖται ὁ ἄνθρωπος τῆς δυνατότητας νά ὁρίζει ἀκόμα καί τό σῶμα του! Ὅποιος ρωτάει καί δέν ἀποδέχεται ἄκριτα τίς νέες ἀντιλήψεις καί φιλοσοφίες τῶν πολιτικῶν καί τῶν "εἰδικῶν" ἐπιστημόνων, ὅποιος εἶναι ἐπιφυλακτικός ἀπέναντι σέ αὐτά πού πιστεύουν οἱ πολλοί καί θέλει νά βρεῖ ἄκρη στίς ἀντιφατικές θεωρίες, αὐτός δέν ἔχει κανένα δικαίωμα νά ὑπάρχει στήν κοινωνία ἐλεύθερος καί θά πρέπει νά πληρώνει γιά νά ζεῖ.

Χάνεται ἡ χειραψία καί μαζί της χάνεται ἡ εὐγένεια, ὁ σεβασμός, ἡ καλή ἀνατροφή. Οἱ καλές καί εὐγενικές συνήθειες "ἐκσυγχρονίζονται" καί ἀντικαθίστανται ἀπό νέες, σύγχρονες ἀλλά παράλογες, ἄκομψες ἐκδηλώσεις καί ἐκφράσεις τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖες μόνο πρόοδο δέν δείχνουν. Καί ὅμως, ἡ χειραψία ὅσο καί ἄν φαίνεται μικρή καί ἀσήμαντη χειρονομία, ἐξέφραζε τόσα πολλά! Ἀπό τήν ἔνταση τοῦ σφιξίματος τῆς παλάμης διέκρινες πόσο ἐγκάρδια σέ χαιρετοῦσε ὁ συνάνθρωπος. Μιά χαλαρή χειραψία ἐξέφραζε ἕναν τυπικό χαιρετισμό. Μιά σφιχτή χειραψία μετέδιδε ἐνθουσιασμό. Μιά χειραψία μέ τά δύο χέρια ἐκδήλωνε ἀγάπη καί οἰκειότητα. Μικρή καί φαινομενικά ἀσήμαντη χειρονομία, τήν ὁποία ἀρχίσαμε νά ἐκτιμοῦμε τώρα πού τήν δολοφονήσαμε! Στήν κυριολεξία πρόκειται περί δολοφονίας! Τήν σκοτώσαμε μέ δόλιο καί ὑποκριτικό τρόπο, τάχα ἀπό ἀγάπη γιά τόν συνάνθρωπο. Γιά νά προστατευθοῦμε ἀπό τά (ὑπαρκτά καί ἀνύπαρκτα) μικρόβια!

Μποροῦμε νά ἀποτρέψουμε τόν θάνατο τῆς χειραψίας; Προλαβαίνουμε νά ἀποτρέψουμε τήν κατάργηση τῆς εὐγένειας καί τῶν καλῶν τρόπων; Ἤ ἡ ἔκφραση «δώσανε τά χέρια» θά ἀποτελεῖ γιά τόν ἱστορικό του μέλλοντος ἕναν ἀκατανόητο γρίφο;

Μαρίνα Διαμαντῆ

ΝΑ ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ ΟΜΟΡΦΑ ΟΝΕΙΡΑ

Ὁ Εὐγένιος Τριβιζᾶς, κατά κοινή ὁμολογία, εἶναι ἕνας πολύ ἐπιτυχημένος παραμυθάς, ἄσχετα μέ τό ἄν προσφάτως σχολιάσθηκε γιά τήν ἔμπνευσή του νά ἐξοικοιώσει τά μικρά παιδιά, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν τό ἀναγνωστικό του κοινό, μέ τήν περιπέτεια πού ταλαιπωρεῖ τήν ἀνθρωπότητα τά τελευταῖα δύο χρόνια.

Ἐπειδή τό ἰδιαίτερο χάρισμα πού πρέπει νά ἔχει ἕνας παραμυθάς, ὅπως καί ὅλοι οἱ μυθιστοριογράφοι εἶναι, κατά κανόνα, ἡ πλούσια φαντασία τους, αὐτή εἶναι πού κάποιες φορές συμβαίνει νά τούς ὁδηγεῖ στήν πρόβλεψη γεγονότων καί καταστάσεων, πού πραγματοποιοῦνται σέ χρόνο ἑπόμενο, γιατί μᾶλλον μποροῦν νά ἐντοπίζουν σημάδια πού δέν ἐπισημαίνουμε οἱ περισσότεροι.

Τέτοια ἔμπνευση, κατά τά φαινόμενα, πρέπει νά ὁδήγησε καί τόν συγγραφέα τῆς ἀναφορᾶς μας στήν περίπτωση τοῦ παραμυθιοῦ του μέ τίτλο **«Τά μαγικά μαξιλάρια»** πού κυκλοφορήθηκε τό 1992, ἡ ὑπόθεση τοῦ ὁποίου προσιδιάζει, κατά τή γνώμη μου, στήν περιπέτεια πού βιώνει ὅλος ὁ Πλανήτης αὐτή τήν περίοδο καί ἰδιαίτερα ἡ Χώρα μας.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ παραμυθιοῦ περιγράφεται στούς ἱστότοπους παιδικῆς λογοτεχνίας, συνοπτικά, ὡς ἑξῆς: «Ὁ βασιλιάς Ἀρπατίλαος στύβει τούς ὑπηκόους του σάν λεμονόκουπες, γιά νά δουλεύουν ὅλο καί περισσότερο καί νά γεμίζουν τό στέμμα του μέ πετράδια. Μέ μιά σειρά ἀπό μέτρα, ἀπαγορεύσεις καί νόμους, πού προάγουν τήν ἐργασία καί τά ἐργοστάσια, ἔχει μετατρέψει τή ζωή τῶν πολιτῶν τῆς Οὐρανούπολης σέ μιά γκρίζα κόλαση. Ὅπως εἶναι φυσικό ὅλοι τόν μισοῦν γι' αὐτό, καί στρώνουν στό δρόμο του μπανανόφλουδες γιά νά πέφτει. Τότε καί ἐκεῖνος, συγκαλεῖ τήν Τρόϊκα τῶν συμβούλων του, πού καταλήγει σέ ἕνα καταχθόνιο σχέδιο: Νά κατασκευάσουν γιά τούς Οὐρανουπολίτες μαγικά μαξιλάρια, πού θά τούς στερήσουν τά ὄμορφά τους ὄνειρα καί θά τούς γεμίσουν μέ ἀπαίσιους ἐφιάλτες! .....»

Βέβαια, ἡ τακτική τοῦ βασιλιά τοῦ παραμυθιοῦ καί τῶν συμβούλων του δέν εἶναι πρωτότυπη, ἀφοῦ μέ τέτοιες συμπεριφορές εἶναι γεμάτη ἡ ἱστορία τοῦ Κόσμου, καθώς λίγο-πολύ οἱ δυνάστες ὅλων τῶν ἐποχῶν παρόμοιες μεθόδους μετέρχονται γιά νά διοικοῦν τούς ὑπηκόους τους, ὡστόσο τό ἰδιαίτερο στοιχεῖο τοῦ συγκεκριμένου παραμυθιοῦ εἶναι τό διεστραμμένο σχέδιο, πού ἀποσκοπεῖ στό νά στερήσει τούς ἀνθρώπους ἀπό τά ὄμορφα ὄνειρα. Τέτοια ἰδέα, ἀπό ὅσο γνωρίζω, δέν εἶχε ξαναϋπάρξει στό παρελθόν.

Ποῦ ἀκούστηκε ξανά νά στερεῖται ἀπό τούς ἀνθρώπους τό δικαίωμα νά μποροῦν νά ὀνειρεύονται ὄμορφα ὄνειρα, ἔστω καί μέ μαγικά; Ὄνειρα, φαντάζομαι, ἔκαναν ἀκόμη καί οἱ σκλάβοι ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Τό παραμύθι τῆς ἱστορίας μας τό παρακολούθησα ὡς δρώμενο σέ μιά σχολική γιορτή, κάποιο καλοκαίρι πρίν τό 2010, καί ἐντυπωσιάσθηκα τόσο ἀπό τήν ὑπόθεσή του, ὥστε ποτέ δέν τό ξέχασα. Καί αὐτές τίς ἡμέρες ἔζησα ἕνα περιστατικό μέ μιά νεαρή ὑπάλληλο σέ κάποιο κατάστημα, ὅπου πῆγα γιά νά ἐξοφλήσω τόν λογαριασμό τοῦ τηλεφώνου μου, καί ἔγινε ἡ ἀφορμή νά διαπιστώσω πόσο ἐπίκαιρη εἶναι αὐτή ἡ ἱστορία, πού πλάσθηκε στή φαντασία τοῦ συγγραφέα τριάντα χρόνια πρίν.

Ἡ διάθεση τῆς κοπέλλας πού ἔτυχε νά μέ ἐξυπηρετήσει ἐκείνη τήν ἡμέρα δέν ταίριαζε καθόλου στό νεαρό τῆς ἡλικίας της, πού καί μόνο ἡ νιότη της θά ἔφτανε νά τήν γεμίζει ἀπό ἐνθουσιασμό καί καλή διάθεση. Ὅταν τήν ρώτησα τί ἔφταιγε, μέ τό θάρρος τοῦ γονιοῦ πού ἔχει παιδιά στήν ἡλικία της, μοῦ ἀπάντησε ὅτι, ὅταν ζοῦμε σέ ἕναν τέτοιο κόσμο, μέ ὅλα αὐτά πού συμβαίνουν ἐτοῦτον τόν καιρό, πῶς θά μποροῦσε νά αἰσθάνεται, παρά κακόκεφα;

Δέν παραξενεύτηκα, τά πιό πολλά παιδιά σκέφτονται μέ τόν ἴδιο τρόπο. Ζοῦν σάν σέ ἐφιάλτη. Ἡ ζωή τους ἐκτυλίσσεται πάνω σέ μαῦρο φόντο. Κατά τά φαινόμενα, δέν ἐλπίζουν, δέν ὀνειρεύονται. Καί ὄχι μόνο τά παιδιά, οἱ περισσότεροι σχεδόν τό ἴδιο κάνουμε, μέ τόν ἴδιο τρόπο λειτουργοῦμε. Φαίνεται καί ἀπό τά πρόσωπά μας. Βλοσυροί, κακοπροαίρετοι, ἐπιθετικοί μέ τό παραμικρό. Οἱ συμπεριφορές μας δείχνουν τί συμβαίνει μέσα μας.

Νά λοιπόν πού, ὅπως φαίνεται, ὁ σύγχρονος Ἁρπατίλαος καί οἱ σύμβουλοί του μᾶλλον ἔβαλαν τό σχέδιό τους σέ κίνηση. Δέν λείπουν βλέπετε οἱ ἔξυπνες ἰδέες ἀπό τά μυαλά πού φροντίζουν γιά τό καλό τῆς Χώρας, τοῦ Πλανήτη καί ὅλων μας.

Βρέθηκαν καί τά μαγικά μαξιλάρια τῆς ἐποχῆς, φτιαγμένα κατάλληλα γιά νά ταιριάζουν στούς σύγχρονους Οὐρανουπολίτες, σέ ὅλους ἐμᾶς δηλαδή, τούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς, μικρούς καί μεγάλους, μά πιό πολύ στούς νέους πού εἶναι καί τό πιό δυναμικό ἀλλά καί εὐαίσθητο κομμάτι τῆς κοινωνίας, γιά νά μᾶς στερήσουν τά ὄνειρα.

Πῶς μπορεῖ νά συμβαίνει ἀλλιῶς; Γιατί ἄραγε τά παιδιά μας ἔπαψαν νά ὀνειρεύονται ὄμορφα ὄνειρα; Γιατί δέν κάνουν σχέδια γιά τό μέλλον τους; Καί μή βιαστεῖτε νά πεῖτε ὅτι δέν συμβαίνει ἔτσι. Μήν πεῖτε ὅτι ὄμορφα ὄνειρα εἶναι νά θέλει νά γίνει κάποιος μόνο, δημοφιλής, ἀναγνωρίσιμος, influencer ἴσως, ἤ στάρ τοῦ καλλιτεχνικοῦ στερεώματος, καί μέ κάθε κόστος. Εἴδατε πῶς κατέληξαν ἐκεῖνα τά παιδιά μας, πού, ὅπως προβάλλεται στήν εἰδησιογραφία τοῦ τελευταίου καιροῦ, παρασύρθηκαν ἀπό κάτι τιποτένιους πού ἡ κοινωνία τούς ἀνέδειξε πρωταγωνιστές;

Γιά νά ξεφύγουν τά παιδιά μας ἀπό τή ζοφερή Ἑλλαδική πραγματικότητα, ὅπως αὐτή διαγράφονταν ἀπό τά πρῶτα χρόνια τῆς προηγούμενης δεκαετίας, τότε πού μᾶς εἶπαν ὅτι ἡ Χώρα χρεωκόπησε, ἄρχισαν νά φεύγουν κατά κύματα στό ἐξωτερικό γιά νά βροῦν τήν τύχη τους. Ἐγκατέλειψαν τόν τόπο τους γιά μποροῦν νά ἐλπίζουν σέ ἕνα καλύτερο μέλλον, γιά νά ἔχουν τό ἀναπαλλοτρίωτο δικαίωμα νά μποροῦν νά ὀνειρεύονται.

Φανταστεῖτε πόσο φυσιολογικό εἶναι νά σκέφτονται οἱ νέοι μας ὅτι εἶναι μάταιο νά κάνουν ὄμορφα ὄνειρα γιά τή ζωή τους, ἰδιαίτερα αὐτή τήν περίοδο, πού ἐκεῖνοι, περισσότερο ἀπό ὅλους, αἰσθάνονται τό βάρος πού νοιώθει κανείς ὅταν ζεῖ σέ περιβάλλον ἐκφοβισμοῦ καί καταναγκασμῶν, ὅπως συμβαίνει δυό χρόνια τώρα, καί μάλιστα βίωσαν στήν τόσο τρυφερή ἡλικία τους ἕναν ἑπτάμηνο ἐγκλεισμό, πού κανείς δέν περίμενε οὔτε καί ἔλαβε πειστικές ἐξηγήσεις γιά τή λογική καί τό νόημά του.

Αἰχμάλωτη ὅλη ἡ Οἰκουμένη βέβαια, ἀλλά περισσότερο αἰχμάλωτα τά παιδιά. Καί χωρίς ἐλπίδα. Σέ τί νά ἐλπίσει ἕνας νέος σήμερα ὅταν δέν ὑπάρχει ὁρίζοντας;

Ὅταν χρειάσθηκε κάποια γνωστή μου οἰκογένεια τήν βοήθεια ἑνός νευρολόγου-ψυχιάτρου γιά νά βοηθήσει ἕναν γέροντα πού ἔπασχε ἀπό ἄνοια, τήν περασμένη ἄνοιξη, ἐκεῖνος ἀπολογήθηκε γιά τήν καθυστέρηση μέ τήν ὁποία ἀνταποκρίθηκε λέγοντας πώς «**δέν θά ἀφήσουμε τούς νέους γιά νά δώσουμε προτεραιότητα στούς γέροντες**»! Καί στήν ἀπορία τῆς οἰκογένειας, **«μά γιατί, τί συμβαίνει»**, ἐκεῖνος συνέχισε λέγοντας: **«μά, πηδᾶνε ἀπό τά παράθυρα!»**.

Αὐτά τά «ὄμορφα» συμβαίνουν στίς μέρες μας, ὅπως κατά σύμπτωση τά φαντάστηκε ὁ γνωστός παραμυθάς χρόνια πρίν. Αὐτοί, πού τούς ἐξουσιοδοτήσαμε νά ὁρίζουν τίς ζωές μας, μέ τόν τρόπο τους, στέρησαν σέ ὅλους ἐμᾶς καί εἰδικά στά παιδιά, τήν ἔμφυτη τάση νά ὀνειρεύονται ὄμορφα ὄνειρα.

Θυμηθεῖτε τί ἔχει εἰπωθεῖ ἀπό τά πιό ἐπίσημα χείλη στή Χώρα! Ἐπιστροφή στήν προηγούμενη κανονικότητα δέν ὑπάρχει. Δηλαδή, μήν κάνετε ὄνειρα, πάει ὁ παλιός καλός καιρός. Τό μέλλον προφανῶς θά εἶναι ἔτσι, ὅπως τώρα, καί χειρότερο. Ἑπομένως, ὅλα μάταια. Καί ὑπακοή στούς κανόνες νά κάνουμε, σωτηρία μᾶλλον δέν βλέπουμε.

Ἀλλά γιά σταθεῖτε! Αὐτό δέν μοῦ φαίνεται καθόλου τίμιο. Γιατί νά μήν ἔχουμε δικαίωμα νά ξαναζήσουμε καί πάλι ξένοιαστα ὅπως πρίν τίς ἀπαγορεύσεις καί τούς περιορισμούς. Γιατί νά μήν κάνουμε ὄνειρα ὡραῖα, ἀκόμη καί τρελλά; Τί καί ποιός θά μᾶς τό ἀπαγορεύσει;

Δηλαδή ἐπειδή, ἐμφανίστηκε μιά ἀπειλή, σοβαρή ἄν θέλετε, νά τό δεχτῶ, πρέπει νά καταστραφεῖ ἡ ἀνθρωπότητα, νά βυθισθεῖ στή θλίψη ἡ ζωή ὅλων;

Θά πεθάνουμε ὅλοι! Φωνάζουν οἱ σύμβουλοι τοῦ Ἀρπατίλαου! Ὑπάρχει κίνδυνος δέν τό βλέπετε;

Μά δύο χρόνια τώρα ἡ ἀνθρωπότητα «ζεῖ καί βασιλεύει» καί ἄν ποῦμε γιά τήν Ἑλλάδα, δώδεκα χρόνια μετά τήν καταστροφή, τά καταφέρνει μιά χαρά, ὅπως μᾶς λένε, καί ἔχουμε γίνει καί ὑπέροχος προορισμός γιά τούς κατοίκους τῆς Ἀνατολίας.

Ἄρα γιατί νά μήν μποροῦμε νά ὀνειρευόμαστε ὄμορφα ὄνειρα; Γιατί

νά μήν ἀναζητοῦμε χαρές καί πανηγύρια καί ξεφαντώματα καί ἀνατάσεις ψυχικές; Γιατί νά μήν διεκδικοῦμε καλύτερες ἡμέρες;

Ἐπάνω τους παιδιά! Μέ τά μαγικά μαξιλάρια, ὅπως θυμᾶμαι ὅτι ἔκαναν καί οἱ μικροί μαθητές στό κλείσιμο τῆς παράστασης ἐκείνης τῆς σχολικῆς γιορτῆς, μιᾶς καλύτερης ἐποχῆς, γιά νά πάρουμε τή ζωή μας πίσω, μέ ἕναν τρόπο πού θά διαλέξουμε ἐμεῖς, καί ὄχι μέ τόν τρόπο πού μᾶς ὑποδεικνύουν ἐκεῖνοι, πού λένε πώς φροντίζουν γιά τό καλό μας. Γιατί νά διαλέξουν ἄλλοι καί πάλι γιά ἐμᾶς;

Ὅσο ὁ ἥλιος ξημερώνει κάθε μέρα, ὅσο θά ὑπάρχουν ὄμορφα δειλινά, ὅσο οἱ «***οὐρανοί διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ***», ἐμεῖς θά κάνουμε σχέδια.

Ὅσο ζεῖ ὁ Θεός ἐμεῖς ἔχουμε χρέος νά ὀνειρευόμαστε ὄμορφα ὄνειρα.

«Κάντε ὑπομονή καί ὁ οὐρανός θά γίνει πιό γαλανός»!

Δημήτρης Κοσκινιώτης

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ

Στίς **19 Δεκεμβρίου 2021** τελέσαμε στόν Ναόν μας τό διετές Μνημόσυνο τοῦ Σεβαστοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Διδασκάλου **π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ**, μέ τήν φροντίδα τοῦ ζεύγους **Λέοντος Μπράνγκ** καί **Εὐανθίας Κωλέττη**. Ἐπιφυλασσόμεθα νά ἀναφερθοῦμε προσεχῶς στήν ἐκκλησιαστική πνευματική του παρουσία.

ΟΥΡΑΝΟΙ ΚΑΙ ΤΑΒΑΝΙΑ!

Σ«τόν οὐρανό, πού κάναμε ταβάνι
δέν βλέπουμε τίς νύχτες ξαστεριά»,

λέει ὁ στίχος ἑνός ἔντεχνου τραγουδιοῦ τῆς δεκαετίας τοῦ 1980 (Δ. Λάγιος «θά μέ δικάσει»). Σήμερα μᾶλλον πρέπει νά ποῦμε τό ἀντίστροφο, **στό ταβάνι πού κάναμε οὐρανό!** Τό ταβάνι αὐτό εἶναι χαμηλοτάβανο, ἀνήλιαγο, μέ ψεῦτες ἥλιους, μέ φῶς τεχνητό, τέτοιο πού δέν ἐγγράφεται στήν συνείδηση. Ἀντί γιά ὁρίζοντα, ἔχει εἰκόνες ψηφιακές, ἐναλλασσόμενες ἀδιάκοπα, ὥστε νά μήν γίνεται ἀντιληπτή ἡ στενότητα τοῦ χώρου πού καλούμαστε νά ζήσουμε. Μᾶς πλακώνει αὐτή ἡ στενότητα, μᾶς συνθλίβει αὐτός ὁ χαμηλοτάβανος ψεύτικος οὐρανός, γιατί εἴμαστε φτιαγμένοι γιά τήν ἀνοιχτωσιά, γιά τήν ἀπεραντοσύνη, ἀλλά τήν ἔχουμε λησμονήσει, τήν ἔχουμε θάψει καί ἀναζητοῦμε στίς διαρκεῖς ἐναλλαγές, τό νέο, τό ἐνδιαφέρον, τό διαφορετικό, τήν ἔκπληξη, ἡ ὁποία σύντομα ὑποστρέφεται σέ πλήξη.

Μιλᾶμε γιά τό ταβάνι τῆς αὐτολατρείας, τῆς αὐτοαναφορικότητας, τῆς αὐτοδικαίωσης. Δέν πρόκειται μόνο γιά μιά στενά ἀτομιστική ὑπόθεση, ἀλλά γιά ἕνα μαζικό φαντασιακό, τό ὁποῖο ἀλληλοτροφοδοτεῖ ἀτομικότητες, ἑτερότητες καί ὁμαδικότητες, μέσα ἀπό τεχνητές συνάφειες καί ἀντιθέσεις, χρεωμένες ὅλες νά στηρίζουν, αὐτό τό ταβάνι πού νομίζουμε γιά οὐρανό.

Κάθε ἐποχή εἶχε τό συλλογικό της φαντασιακό, ἀλλά ποτέ ὡς τώρα αὐτό δέν κουκούλωνε τό σύνολο τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης καί δέν ἔτεινε νά εἶναι τό ἴδιο σέ ὅλο τόν πλανήτη. Σήμερα ἔχουμε νά κάνουμε μέ ἕνα ὅλο καί πιό πυκνό πλέγμα, τό ὁποῖο ἐξυφαίνεται συστηματικά, ἀπό ἕνα πλῆθος ἐξαρτήσεων, τρόμου, θετικιστικοῦ ἐπιστημονισμοῦ, ἀποδομημένης τέχνης, ἐκφυλισμένου κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ βίου, ἕρπουσας μεταφυσικῆς σύγχυσης, ἀποπνευματοποίησης καί ἀποκτήνωσης. Ἀπό τά τεχνητά σύννεφα στόν οὐρανό, πού μέ πεῖσμα κρύβουν τόν ἥλιο, μέχρι τίς κατασκευασμένες εἰδήσεις, ἀπό τά προσωπεῖα πού φορᾶμε στίς συναναστροφές ὡς τίς προκατασκευασμένες ἀπό τίς πολυεθνικές ἐπιθυμίες μας καί ἀπό τά χημικά ὡς τά ψυχονοητικά ναρκωτικά, ἔχει ἁπλωθεῖ ἕνα πλέγμα, ἕνα δίχτυ, πού δύσκολα μπορεῖ κανείς μόνος, νά μείνει ἐκτός του. Ἔχουμε νά κάνουμε μέ μιά ὁλοκληρωτική πραγματικότητα, χωρίς τήν παραμικρή ἰδέα νοήματος ζωῆς, χωρίς ἴχνος ἀλήθειας. Πῶς φτάσαμε ὡς ἐδῶ;

Μιά ματιά στήν Εὐρωπαϊκή Ἱστορία τοῦ 20ου αἰώνα, ἀρκεῖ γιά νά καταλάβουμε μέ ποιόν τρόπο τά φαντασιακά πραγματώνονται σέ ὁλοκληρωτισμούς. Ἐξαρχῆς τούς φέρουν στόν πυρῆνα τους, εἶναι ἡ κινητήρια δύναμη τῆς ἐπικράτησής τους. Γι' αὐτό τόν λόγο ὑπερμεγεθύνουν κάποιες

πλευρές καί ἀποσιωποῦν ἄλλες.

Εἶναι σάν ἐκείνους τούς ὑπηρέτες, πού ὅταν λείπει ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ καθένας ἀπό αὐτούς προσπαθεῖ νά ἐπιβληθεῖ στούς ὑπόλοιπους, ὡς ὁ μόνος κύριος τοῦ οἴκου.

Οἱ ἀποσπασματικές μερικότητες, φέρουν πάντοτε ὑπεροψία, θράσος, δόλο, μένος ἐπιβολῆς, βία καί βιά, μήπως ἐπιστρέψει ὁ ἀληθινός κύριος του οἴκου καί ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἀθλιότητά τους. Οἱ σφετεριστές αὐτοί, τό μόνο πού ἔχουν τήν ἱκανότητα νά κάνουν, εἶναι ἡ ἐξαγωγή τοῦ φόβου τους μέ μαζικό τρόμο, τῆς δικῆς τους σχισματικότητας, μέ πρόκληση πόλωσης καί διχασμοῦ, τῆς ὑπαρξιακῆς τους ἀπελπισίας, μέ πρόκληση ἀδιεξόδων καί ἀπόγνωσης, τῆς αὐτοκαταδίκης τους, μέ καταδίκη ὅλης τῆς κοινωνίας. Μποροῦμε αὐτό τό πλέγμα, νά τό παρομοιάσουμε μέ τόν ἱστό τῆς ἀράχνης, πού ὅποιος πέφτει μέσα του, μπλέκεται, ἐξουθενώνεται καί δεχόμενος τίς τοξικές ἐκκρίσεις της, παραλύει, γίνεται ἄθυρμα.

Κάπως ἔτσι φτάσαμε σήμερα, στήν **ὑγειονομική κρίση**, κάτ' ἄλλους **ὑγειονομική δικτατορία**. Γιά τήν ἀκρίβεια πρόκειται γιά τό ἀντίθετο. Ἡ σωματική ἀρρώστια χρησιμοποιεῖται ὡς φόβητρο, ὅταν σέ ὅλα τά ἄλλα πεδία, ἀποτελεῖ κύριο γνώρισμα. Οἱ ἀνθρώπινες σχέσεις γίνονται ὅλο καί πιό προβληματικές καί συχνά ἄρρωστες, ἡ ψυχική καί πνευματική ὑγεία συνεχῶς ἐπιδεινώνεται, ἡ φυσική ἰσορροπία ἀποδιαρθρώνεται, τά φῦλα γίνονται ὅλο καί πιό ἄφυλα καί ἄφιλα, τό ἀνθρώπινο σῶμα ἔχει γίνει δέκτης διατροφικῶν σκουπιδιῶν καί ξαφνικά, ὅλες οἱ πολιτικές, ἐπικοινωνιακές καί οἰκονομικές ἐλίτ πού ἐπιβάλλουν ἐδῶ καί μερικές δεκαετίες, τήν κάθε εἴδους ἀρρώστια, ὑψώνουν διάπλατα τήν προστασία τῆς Δημόσιας Ὑγείας! Οὔτε ὑγεία εἶναι αὐτό, οὔτε δημόσια, ἐφ' ὅσον ἡ πολιτική τους ἔχει ἀποκοπεῖ ἀπό τό δημόσιο συμφέρον, σέ ὅλα τά ἐπίπεδα.

Τό ἀκόμα χειρότερο εἶναι, πώς ὅλες οἱ καταστροφές, ἡ ἀπαξίωση καί ἡ ὑποβάθμιση τῆς ζωῆς, προβάλλονται ὡς φυσικά φαινόμενα. Ἡ φυσικοποίηση τοῦ γενικοῦ ἐκμηδενισμοῦ, προϋποθέτει τήν ἐνοχοποίηση τοῦ ὄντως φυσικοῦ.

Ἡ «φυσικότητα» τοῦ κακοῦ, ἐξοικειώνει τήν κοινή ἀντίληψη πρός τό αὐτό, ὡς ὄν πού ὁρίζει «τόν ροῦν τῆς Ἱστορίας» σέ ἕναν μονόδρομο, χωρίς δεύτερη κουβέντα. **Ἔτσι τό κακό προσπαθεῖ νά καθίσταται ἀόρατο ὡς πρός τή φύση του, ἄτρωτο στήν οὐσία του καί κυρίως ὑπαρξιακά ὑποστασιοποιημένο.** Αὐτό δέν μπορεῖ νά τό κάνει παρά μόνο διαστρέφοντας τό ὑγιές σέ νοσηρό, στό πρότυπο μιᾶς ὑγείας ἀνάπηρης. Μιᾶς φύσης ἀνήμπορης, μιᾶς κοινωνίας ἀσύνδετης.

Ἄν ὅμως αὐτά ἰσχύουν γιά τήν ἐπίσημη πολιτική, τί συμβαίνει μέ τά κοινωνικά κινήματα μέ περιβολή ἀντισυστημικότητας; Ποῦ πῆγαν ὅλοι αὐτοί πού φώναζαν γιά τήν διαφορετικότητα καί τό δικαίωμα στήν αὐτοδιάθεση τοῦ σώματος; Δέν ἀποτελοῦν ζήτημα αὐτοδιάθεσης οἱ ἰατρικές πράξεις; ἤ μήπως ἡ αὐτοδιάθεση ἰσχύει μόνο ὡς δικαίωμα κάθε εἴδους αὐτοαναίρεσης; Πῶς γίνεται, γιά παράδειγμα μιά γυναίκα νά ἔχει τό δι-

καίωμα στήν ἰατρική πράξη τῆς ἔκτρωσης μιᾶς νέας ζωῆς, ἀλλά ὄχι τό δικαίωμα τῆς μή συμμετοχῆς της, σέ ἄλλες ἰατρικές πράξεις; Ἀλλά πῶς ἀλλιῶς θά πλέκονταν τό δίχτυ τοῦ ψεύτικου οὐρανοῦ, ἄν ὄχι μέ τό κόψε τῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων στήν ἀξιοπρέπεια καί τόν σεβασμό τῆς ζωῆς καί τό ράψε τῶν ψευτοδικαιωμάτων τῆς αὐθαιρεσίας καί τῆς ἀσυδοσίας;

Τώρα γίνεται φανερό, γιατί ἡ πίστη στό Θεῖο ἔπρεπε νά ξεριζωθεῖ ἀπό τήν ἀνθρώπινη συνείδηση. Ὁ κατήφορος ἀπό αὐτό τό κομβικό σημεῖο, ὡς τήν ἀποδιοργάνωση τῆς Πίστης καί τῆς ἐμπιστοσύνης στόν πλησίον, δέν ἦταν καθόλου μακρύς. Ἡ ἑπόμενη σημερινή κατάβαση, ἀπό τήν Πίστη στήν πιστοποίηση, ἔγινε πολύ πιό εὔκολα. Ἡ ἀμέσως ἑπόμενη, ἀπό τήν πιστοποίηση στήν συνολική τυποποίηση τοῦ ἀνθρώπου, θά εἶναι ...ἕνα τσιπάκι δρόμος!

Ὁ ψεύτικος οὐρανός, κλείνει τόν καθένα σέ σελοφάν ἀδιαπέραστο γιά τόν κάθε ἄλλον. Ποτέ ἄλλοτε οἱ ἄνθρωποι δέν εἴμασταν τόσο ὅμοιοι, ἀλλά καί τόσο ἀπομονωμένοι μέσα στήν ὁμοιότητά μας. Δέν μοιάζει πολύ μέ ζωή ὅλο αὐτό.

Ἄν ἦταν ζωή θά γένναγε ψαλμούς, θά ἔπλαθε τραγούδια ἤ ἔστω μοιρολόγια γιά τόν χαμό αὐτῶν πού ἔφυγαν. Ἀλλά ὅταν τό σύνολο κατέρχεται στόν Ἅδη, ἐκεῖ ἐπικρατεῖ ἡ μούγγα, **γιατί ὁ Ἅδης δέν ἄδεται!** Ὁ Ἅδης ἁπλώνεται στόν ἄνω κόσμο, μέσα ἀπό τά φάσματά μας, πού δέν ἀφήνουν νά διαπεράσει τό φάσμα τοῦ φωτός. Αὐτά τά φάσματα, τά φαντάσματα, οἱ φαντασιώσεις, οἱ φαντασιοσκοπίες μας, εἶναι ἡ ἀόρατη φυλακή, ἡ κάθειρξη στό βασίλειο τοῦ Ἅδη.

Ἀόρατη γιατί ἐμεῖς εἴμαστε πλέον ἀόμματοι. Ἀόμματοι γιατί δέν ὁρῶμεν τό ἕτερον, μέσα στή σκιώδη ὁμοιότητά μας.

Μέ μιά πρόχειρη ματιά στό θέμα τῆς ὁμοιότητας, θά μποροῦσε κανείς νά πεῖ, πώς τόσο τό νεοταξικό, ὅσο καί τό χριστιανικό πρότυπο, τείνουν στόν ἕναν ἄνθρωπο. Ἄρα ποιά ἡ διαφορά; Δέν εἶναι ρητορικό τό ἐρώτημα, τοὐναντίον εἶναι ἀπολύτως ἐπίκαιρο, γιατί σήμερα ἐπιχειρεῖται ἡ ἀπόλυτη ἐξομοίωση τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους. Ἐξομοίωση πρός ποιόν ὅμως; Ὁδοδείκτης ἡ ποιότητα.

Ἡ ἐξομείωση στήν ληστρική Προκρούστεια κλίνη τῆς μείωσης, τῆς γενικῆς ἀρρώστιας καί τῆς ἀναπηρίας, πού ἐπιχειρεῖται σήμερα, δείχνει τόν δρόμο, τό τέλμα καί τό ποιόν τοῦ μόνου ἀόρατου ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Πρόκειται γιά τήν ὁμοιότητα τῆς ἀπανθρωποίησης τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ χριστιανική πρόταση τοῦ «**καθ' ὁμοίωσιν**» πρός τόν Θεῖον Λόγον ὄχι μόνο δέν καταργεῖ τήν μοναδικότητα τοῦ κάθε προσώπου, ἀλλά ὠθεῖ τά ἰδιαίτερα χαρίσματα, σέ ἔργα χάριτος.

Στήν ἐνατένιση τοῦ ἀπέραντου οὐρανοῦ, καθρεφτίζεται ἡ πραγματική ὕπαρξή μας ἀπέριττη καί ὁλόκληρη! Τό ἀντέχουμε;

Θεμιστοκλῆς Σβορῶνος
Ἠλεκτρολόγος

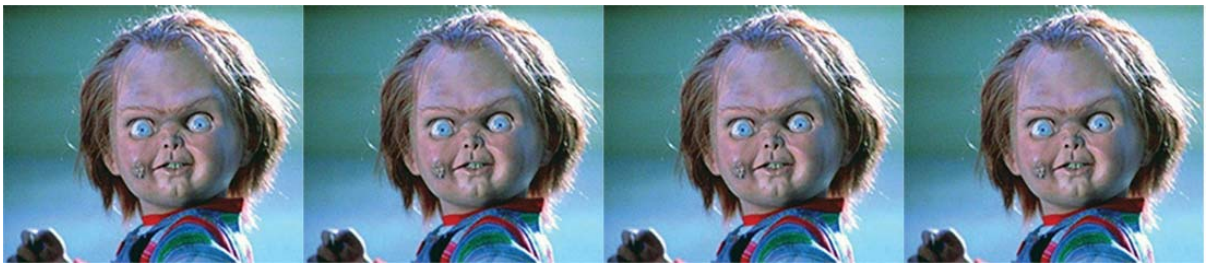

ΑΙΩΝΙΑ ΖΩΗ, ἢ ΖΩΗ ΓΕΜΑΤΗ ΤΡΟΜΟ;

Σχεδόν 3 χρόνια τώρα οἱ Ἐθνοσωτῆρες Κυβερνῶντες τοῦ κόσμου τούτου τῶν ἔλλογων πολιτῶν τοῦ γήϊνου πλανήτη πέτυχαν (εὐτυχῶς ὄχι γιά ὅλους) νά κάνουν τό λογικό παράλογο καί τό παράλογο λογικό σάν νά εἶναι… ἐξωγήϊνο!

Γέμισε ἡ ἀνθρωπότητα μέ ἀκαταδίωκτους ἐμπειρογνώμονες γιατρούς νά μᾶς πιπιλᾶνε συνεχῶς στά ΜΜΕ τήν ἴδια ἀτάκα **«τό ὅπλο πού μᾶς ἔδωσε ἡ Ἐπιστήμη, τό ἐμβόλιο πού εἶναι δῶρο Θεοῦ εἶναι αὐτό πού σώζει γι' αὐτό ἐμβολιαστεῖτε! Εἶναι ἡ μόνη λύση!»**

Τό ἐμβόλιο εἶναι ἀσφαλές μᾶς λένε ἀλλά ἅμα εἶναι ἔτσι ἅς ἀναλάβει κάποιος τήν εὐθύνη ἄν πάθουμε κάτι ἀπό τίς παρενέργειές του νά ἐπομισθεῖ τίς οἰκογενειακές ὑποχρεώσεις τοῦ καθενός μας ὅταν ἔρθει ἴσως …τό μοιραῖο!

Ἄν κάτι εἶναι ἀσφαλές τί φοβάστε κάποιοι γιατροί νά ὑπογράψετε τήν ἰατρική πράξη πού θά τελέσετε στό σῶμα μας καί γιατί παρακαλῶ νά μήν διώκεστε ποινικά γιά κάτι τό ὁποῖο εἶναι ἀμφιβόλου ποιότητος ἰατρικό σκεύασμα καί οὐχί ἐμβολίου;; Ἐσεῖς λέτε ὅτι εἶναι ἀσφαλές!! Τί φοβάστε ἐπομένως!

Γιατί ἐγώ ξέρω ὅτι ἕνα ἐμβόλιο θεραπεύει ὄχι …κολλάει!

ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΝΗ ΛΥΣΗ;

Ὅταν δέν διώκομαι ποινικά λέω καί ἐγώ ὅτι μοῦ κατέβει, λέω ἐγώ τώρα!

Ὅσοι ἔχουν κάνει ὅποια δόση «ἐλευθερίας» γιά νά πάρουμε **«τήν ζωή μας πίσω»** τοῦ ἐμβολίου εἴτε μεταδίδουν εἴτε νοσοῦν… **ΚΑΙ ΑΡΑ;**

Καί τώρα μέ τήν **«Ὄμικρον»** λένε ὅτι κολλᾶνε ὅλοι ἀκόμα καί οἱ ἐμβολιασμένοι! **Τότε γιατί γίνονται τά ἐμβόλια;**

Μετά λύπης μου βλέπουμε καί τό ἀφήγημα ὅτι **«ἅμα κάνεις τό ἐμβόλιο καί νοσήσεις θά τό περάσεις ἤπια»** νά γκρεμίζεται, μιᾶς καί κάποιοι διπλό ἤ τριπλοεμβολιασμένοι, ἀκόμα καί ἀθλητές ἤ ἀρσιβαρίστες μέ μηδενικά ὑποκείμενα νοσήματα νά νοσοῦν, νά καταρρέουν καί κάποιοι νά πεθαίνουν!

Καί ἄν δέν κάνουν καί τήν δεύτερη ἤ τήν τρίτη δόση ἐντός τριμήνου, πού ἔγινε ἑξάμηνο, ἴσως καί ἑπτάμηνο (**ἀποφασίστε ἐπιτέλους!**) οἱ ἐμβολιασμένοι θά θεωροῦνται ἀνεμβολίαστοι καί θά χάνουν τά ὅποια προνόμια εἶχαν ἕως τώρα **ΚΑΙ ΑΡΑ; Ποῦ εἶναι ἡ ἐλευθερία;**

Μήπως ἡ Ἐπιχείρηση Ἐλευθερία ἔγινε, τελικά, Ἐπιβολή; Ἀπό ἔψιλον ἀρχίζει καί αὐτή ἄλλωστε!

Εἶναι δικαίωμα τοῦ καθενός νά θέλει ἤ ὄχι νά κάνει τό ἐμβόλιο, **ἀλλά δημοκρατία σημαίνει ὑποχρεωτικότητα;**

Θά μοῦ πεῖτε στήν παραμεθόριο πού βρέθηκε κυβερνητικό κλιμάκιο τό καλοκαίρι πού μᾶς πέρασε, μία ἀγανακτισμένη μάνα πετάχθηκε μέσα ἀπό τό πλῆθος καί βροντοφώναξε **«μήν πειράξετε τά παιδιά μας»** καί ἄκουσε γιά ἀπάντηση **«ποτέ τά παιδιά!»** καί τώρα μᾶς λένε **«ἄνοιξε ἡ πλατφόρμα γιά ἡλικίες 5 μέ 11 ἐτῶν»**!

Νά ἦταν τό μόνο! Ἀκούσαμε καί ἄλλα!

Δέν κινδυνεύουν οἱ νέοι μας, ἔλεγαν, ἀλλά ὁ παππούς καί ἡ γιαγιά στό σπίτι γιά αὐτό πρέπει νά τό κάνετε γιά νά τούς προστατέψετε!

Νά τό κάνετε γιά τήν Κοινωνία γιά νά προστατέψετε τούς ἄλλους!

Τελικά…δέν ἤξερα ὅτι ἄν κάποιος πεινάει πρέπει νά φάω ἐγώ γι' αὐτόν! ΚΑΙ ΑΡΑ;

Καί νά κάνουν τό τάδε μάρκας ἐμβόλιο οἱ ἄνω τῶν 60 καί ἀργότερα, ὄχι νά τό κάνουν οἱ κάτω τῶν 40, γιατί παρουσιάζει προβλήματα καρδιοπάθειας στούς προηγούμενους. Τελικά **«παίζουμε τίς κουμπάρες;»**

Εἶναι, ἑπομένως, ἡ μόνη λύση; Πειραματόζωα ψάχνουν κάποιοι;

Μᾶς ἔλεγαν γιά σεβασμό στήν ἀνθρώπινη ζωή καί τώρα προσπαθοῦν μέ ἐνέργειες πού θεωροῦνται μέχρι καί τρομοκρατικές νά καταλύσουν τά πάντα!

Νά κόψω καί 100 εὐρώ ἀπό τίς συντάξεις!!

Πολιτικός ἐκλεγμένος εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπός μου στήν Βουλή, ἄν θυμᾶμαι καλά, μᾶς ἔλεγαν στήν **«Ἀγωγή τοῦ Πολίτη»**.

Καί ἄν οἱ ἀνεμβολίαστοι συμπολῖτες μας δέν μποροῦν νά πᾶνε πουθενά αὐτό θά τούς πείσει ἤ θά τούς πεισμώσει;

Καί ἀφοῦ δέν μποροῦν νά πᾶνε πουθενά, ἐνῶ οἱ ἐμβολιασμένοι παντοῦ, **τότε πῶς γεμίσαμε κρούσματα; Καί ἀπό ποιούς;**

Καί ἡ Γερμανία ἀκούγεται πώς θά πάρει ὡς μέτρο σέ λίγο καιρό πώς καί οἱ ἐμβολιασμένοι νά κάνουν rapid test ἄν θέλουν νά μποῦν σέ κλειστούς χώρους ἑστίασης!

Ποῦ εἶναι, λοιπόν, τό «Ἐπιχείρηση Ἐλευθερία»;

Καί νόσησαν καί κάποιοι ἀπό τούς γιατρούς καί νοσηλευτές τοῦ ΕΣΥ πού ἦταν ἐμβολιασμένοι καί ἀκόμα ἀναρωτιόμαστε ἄν θά πρέπει νά φέρουμε τούς 7000 πίσω καί ἄν θά τούς ἀπολύσουμε τόν Μάρτιο;

Μά ἅμα νόσησαν οἱ τριπλᾶ ἐμβολιασμένοι τοῦ ΕΣΥ γιατί συζητᾶμε τώρα;

Ποιά γοητεία τῆς τρομολαγνείας εἶναι αὐτή πού σπέρνεται ἀνάμεσά μας;

Πῶς ἀκόμα δέν βλέπουν κάποιοι ὅτι γκρεμίζεται σάν χάρτινος πύργος ἡ ὅλη παραμυθολογία περί ἀσφάλειας καί δέν ξεσηκώνονται τά πλήθη;

Ἄν ἤμουν τριπλοεμβολιασμένος καί συνεχῶς μοῦ ἔλεγαν ὅσα πρέπει (ὅλο πρέπει;) πού μᾶς ἀραδειάζουν οἱ λεγόμενοι εἰδικοί, θά ἤμουν πενταπλά ἀπογο-

ητευμένος τώρα!

Καί ἄν μοῦ ἔλεγαν πρέπει νά πᾶμε καί γιά τέταρτη ἤ πέμπτη δόση σέ λίγο, ἐκεῖ νά δεῖς γλέντια!

ΚΑΙ ΑΡΑ; ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΝΗ ΛΥΣΗ; Μόνο τρόμο φέρνει αὐτή ἡ ἐπιχείρηση, ἀλλά μόνο γιά τά πρός τό ζῆν ἀκοῦμε τελικά!

Καί ἅμα δέν κάνεις καί τήν ἐπόμενη δόση σέ κατατάσσουμε στό ἄλλο στρατόπεδο!!

Μήν χάσουμε προνόμια, διασκέδαση, δουλειά, λεφτά, ἀγαθά, γιατί πάνω ἀπ' ὅλα ἡ «ἀνθρώπινη ζωή»!

Καί τά γήϊνα καί ὑλικά ἀγαθά νά ὑπερτεροῦν τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν καί τό πόσο ὁ καθένας μας χτίζει ἀκόμα ἕνα σκαλοπατάκι γιά τήν ἄνοδό του πρός τό Θεῖο δρόμο, πού πλαστήκαμε, οὔτε κἄν μᾶς νοιάζει!

Πλέον δέν ἀκοῦς ἄλλα παρά γιά τά ἐφήμερα καί πρόσκαιρα!

Μά ΕΔΩ θά μείνουν ὅλα, Χριστιανοί ἀδερφοί μου ΑΚΟΥΤΕ;

Μόνο τό σαρκίο μας καί τήν ψυχούλα μας θά πάρουμε κυρίες καί κύριοι φεύγοντας ἀπό τόν κόσμο τοῦτο καί ἄν μᾶς ἀξιώσει ὁ Κύριος ἴσως βρεθοῦμε κοντά Του!

Ἐμᾶς μόνο μέλημά μας, εἶναι τελικά ἡ ΥΛΗ;
Προτεραιότητά μας ἡ ἀνθρώπινη ζωή, ἤ ἡ Αἰώνια Ἀθάνατη Ζωή;
Γι' αὐτό πλαστήκαμε, γιά τήν μετριότητα, ἤ γιά τήν Αἰωνιότητα;
Γι' αὐτό Γεννήθηκε καί Θυσιάστηκε ὁ Χριστός μας;
Θανάτῳ Θάνατον πατήσας;

Πιστεύουμε, τελικά, ἤ φέραμε τόν Θεό στά μέτρα μας καί ὅποτε μᾶς συμφέρει;

Ζωή μέ τρόμο καί φόβο ἐπιβίωσης ἀκόμα καί στόν Οἶκο τοῦ Κυρίου;

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἁγιασθήτω τό Ὄνομά Σου.
Ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου.
Γενηθήτω τό Θέλημά Σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καί ἐπί τῆς γῆς.

Ἄς γίνει, λοιπόν, τό θέλημα τοῦ Κυρίου γιατί τό θέλημα τῶν ἀνθρώπων φαίνεται λίγο μέ τά τόσα καμώματά μας καί τά χάλια μας!

Τώρα καί ἄν εἶναι ἐπιτακτική ἡ ἀνάγκη Κύριε τῆς Θεϊκῆς Σου παρέμβασης!

ΕΜΕΙΣ ἀδυνατοῦμε σάν Ἔθνος καί σάν Λαός νά ὁρίσουμε μόνοι μας τήν τύχη μας καί ὡς ἄνθρωποι καί ὡς Χριστιανοί!

Λυπήσου Κύριε, ἐμᾶς καί τά παιδιά μας!
Δῶσε ἐπιτέλους τήν ΛΥΣΗ!
Σέ θερμοπαρακαλοῦμε καί σέ ἱκετεύουμε γονυπετεῖς!

Καμπερογιάννης Χαράλαμπος
Μαθηματικός

«ΒΑΚΧΑΙ»

Ἡ παρουσίαση θεατρικῶν ἔργων μᾶς δίνει τήν εὐκαιρία νά καταδυθοῦμε στά κείμενά τους, νά ἀνασύρουμε μαργαριτάρια καί νά τά προσφέρουμε στούς ἀναγνῶστες τῆς ΕΝΟΡΙΑΚΗΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ μέ τά σχόλιά μας. Γράφοντας «μαργαριτάρια», δέν ἐννοοῦμε μόνον ἐνέργειες καί ρήσεις προσώπων ἀξιολογικά ὀρθές καί ἐποικοδομητικές σύμφωνα μέ τήν Πίστη μας, τήν Ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια. Ἐννοοῦμε καί λόγους καί ἐνέργειες προσώπων τῶν θεατρικῶν ἔργων ἀξιολογικά ἀρνητικές πού ἐπισημαίνουν τίς συνέπειες τῶν ἐσφαλμένων ἐπιλογῶν μας. Τό θέατρο, καί ὄχι μόνον, πειστικά ἀναπαριστάνει (μίμησις πράξεως κατά τόν Ἀριστοτέλη) φάσεις τῆς ἀτομικῆς καί συλλογικῆς ζωῆς μέ θετικά καί ἀρνητικά στοιχεῖα. Λόγοι καί ἐνέργειες φέρουν στήν ἐπιφάνεια, προσφέροντας στήν παρατήρηση καί μελέτη μας, ψυχικές καταστάσεις, συναισθήματα, ἐπιθυμίες, ἰδέες, κριτήρια, ἀντιλήψεις, προθέσεις, κίνητρα, ἐπιδιώξεις, φιλοδοξίες.

Ἡ τραγωδία αὐτή τοῦ Εὐριπίδη (484406 π.Χ.) παρουσιάσθηκε κατά τούς θερινούς μῆνες (Ἐπίδαυρος 1315 Αὐγούστου) καί κατά τούς φθινοπωρινούς σέ διάφορα μέρη τῆς πατρίδας μας.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στή Θήβα. Στεφανωμένος μέ κισσό καί ντυμένος μέ φανταχτερή φορεσιά ἐμφανίζεται ὡς νέος ἄντρας ὁ θεός Διόνυσος. Εἶναι γιός τοῦ Δία καί τῆς Σεμέλης, κόρης τοῦ Κάδμου, πού εἶχε ἱδρύσει τήν Θήβα. Διηγεῖται τήν περιοδεία του σέ χῶρες τῆς Ἀνατολῆς καί τήν διάδοση τῆς λατρείας του. Ἦρθε γιά νά τιμωρήσει τόν βασιλέα τῆς Θήβας Πενθέα, τήν μητέρα του καί τίς ἀδελφές της, ἐπειδή δέν τόν ἀναγνωρίζουν καί δέν τόν τιμοῦν γιά θεό. Σ' αὐτές καί σέ ὅλες τίς γυναῖκες τῆς Θήβας ἐνέβαλε μανία καί σάν τρελές τρέχουν στά βουνά. Καλεῖ τίς μαινάδες πού τόν ἀκολουθοῦν ἀπό τόν Τμῶλο τῆς Λυδίας νά ἀναγγείλουν μέ τά τύμπανά τους τόν ἐρχομό του στήν πόλη. Αὐτός φεύγει γιά τόν Κιθαιρῶνα γιά νά συμμετάσχει στό χορό τῶν βακχῶν.

Μπαίνει στήν ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου ὁ Χορός (μαινάδες) κρούοντας τύμπανα. Μετά ψάλλει στόν Διόνυσο (Βάκχο) τόν διθύραμβο. Στή σκηνή μπαίνει ὁ τυφλός μάντης Τειρεσίαςκαί καλεῖ τόν Κάδμο νά συμμετάσχουν στίς βακχικές τελετές. Εἶναι ντυμένοι μέ στολή βακχικῆς λατρείας, στεφανωμένοι μέ κισσό καί κρατοῦν θύρσο. Τούς συναντᾶ ὁ Πενθέας, βασιλέας τῆς Θήβας, πού νομίζει ὅτι καί αὐτοί ξεμυαλίστηκαν ὅπως οἱ γυναῖκες. Δέν τούς μεταπείθει οὔτε πείθεται ἀπό

τόν Τειρεσία νά δεχθεῖ τήν διονυσιακή λατρεία.

Ὁ Διόνυσος ἔχει συλληφθεῖ, ὁδηγεῖται στόν Πενθέα. Ἀκολουθεῖ ζωηρή στοιχομυθία. Ὁ Πενθέας εἰρωνεύεται, φέρεται μέ ἀσέβεια, ὀργίζεται, φυλακίζει τόν Ἀσιάτη μάγο, ὅπως τόν θεωρεῖ. Ὁ Διόνυσος δείχνει τήν δύναμή του βίαια, ἀλλά καί πείθει τόν Πενθέα νά παρακολουθήσει τίς βακχικές τελετές στόν Κιθαιρῶνα ντυμένος γυναίκα. Γιά νά ἰδεῖ τήν δραστηριότητα τῶν βακχῶν ἀνεβαίνει σέ ψηλό πεῦκο. Γίνεται ἀντιληπτός ἀπό τίς βάκχες, τοῦ ἐπιτίθενται. Ὅταν τόν ρίχνουν στό ἔδαφος τόν κατασπαράσσουν μέ ἐπικεφαλῆς τήν μητέρα του Ἀγαύη. Ἡ μητέρα του φέρνει θριαμβευτικά στή Θήβα τό κεφάλι του καρφωμένο στό θύρσο της ὡς τρόπαιο. Ὅταν τῆς περνᾶ ἡ βακχική μανία, βλέπει τό ἀκούσιο φρικτό ἔγκλημά της καί ξεσπᾶ σέ θρῆνο.

Ὁ Κάδμος πρός τόν μάντη Τειρεσία (στίχοι 181183): «…διότι πρέπει αὐτόν πού εἶναι γιός τῆς δικῆς μου θυγατέρας τό Διόνυσο πού ἔδειξε στούς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι θεός νά τόν μεγαλύνουμε ὅσο αὐτό περνάει ἀπ᾽ τό χέρι μας». Ἄν ἔτσι σκέπτονται καί ἐνεργοῦν εἰδωλολάτρες πῶς πρέπει νά σκεπτόμαστε καί νά ἐνεργοῦμε οἱ Χριστιανοί πού ὁ πανάγαθος Δημιουργός μας ἔλαβε δούλου μορφή καί ἐθυσιάστηκε γιά τήν σωτηρία μας;

Ὁ Πενθέας πρός τόν Τειρεσία γιά τόν Κάδμο (στίχοι 255257): «Ἐσύ τόν ἔπεισες γι᾽ αὐτά, Τειρεσία· θέλεις πάλι, νέο θεό φέρνοντας στούς ἀνθρώπους, νά βγάζεις χρήματα μέ μαντεῖες ἀπό τό πέταγμα τῶν πουλιῶν κι᾽ ἀπό τά σφάγια». Βλέπουμε ἀπό ποῦ οἱ μάντεις ἔπαιρναν σημάδια γιά τά ἄγνωστα καί μελλούμενα. Ἐδῶ μέ τούς λόγους τοῦ Πενθέα ἀποκαλύπτεται ὅτι δέν εἶχαν ὅλοι τυφλή ἐμπιστοσύνη στούς μάντεις. Ὑπῆρχε ὑποψία οἰκονομικοῦ ὀφέλους.

Ὁ Τειρεσίας πρός τόν Πενθέα (στίχοι 270271): «Ἄνθρωπος πού ἀπό θράσος εἶναι δυνατός καί ἱκανός στό λόγο γίνεται πολίτης κακός, ἄν δέν ἐνεργεῖ μέ μυαλωμένο τρόπο». Ὄχι μόνον μέ μυαλωμένο τρόπο, ἀλλά καί μέ σωστό ἦθος. Καί ἄν εἶναι ἄρχοντας γίνεται ἐπικίνδυνος γιά τόν λαό καί τήν πατρίδα.

Στή συνέχεια ὁ Τειρεσίας ὑπενθυμίζει δύο εὐεργετικά δῶρα ἀπό τούς θεούς: «Ἡ θεά Δήμητρα… μέ τά ὥριμα καρπίσματά της τρέφει τούς θνητούς· τό ἄλλο αὐτός πού ἦρθε ἀργότερα· ὁ γιός τῆς Σεμέλης βρῆκε καί ἔφερε γιά τούς θνητούς τό ὑγρό πιοτό τοῦ σταφυλιοῦ πού διώχνει τή λύπη ἀπό τούς ταλαίπωρους θνητούς ὅταν γεμίσουν τά στομάχια τους μέ τ᾽ ἀπόσταγμα τοῦ σταφυλιοῦ, καί τούς φέρνει τόν ὕπνο, αὐτή τή λησμονιά ἀπ᾽ τά βάσανα τῆς κάθε μέρας· δέν ἔχει φάρμακο καλύτερο γιά τούς καημούς» (στίχοι 275283). Οἱ καημοί λησμονοῦνται προσωρινά, ἀλλά τά αἴτιά τους δέν ἐξαλείφονται. «Τά φαρμάκια πάνε κάτω», ἀλλά τά προβλήματα δέν λύνονται. Οἱ μεγάλης ποικιλίας τροφές θρεπτικές καί εὐχάριστες εἶναι δῶρα τοῦ στοργικοῦ μας Πατέρα. Δημιουργήματά Του. Βλέπουμε ἐδῶ καί οἱ εἰδωλολάτρες στούς θεούς πού ἐπίστευαν ἀποδίδουν τήν προέλευσή τους. Κάποιοι νεώτεροι «ἐπιστήμονες» τά ἀποδίδουν στό BIG BANG!

«Καί οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου». Σέ λογικές δόσεις θεωρεῖται φάρμακο γιά τήν καρδιά. «Καί ἄρτος στηρίζει καρδίαν ἀνθρώπου». Ἀλλά τά δύο αὐτά δῶρα Του ὁ Πανάγαθος στό Μυστικό Δεῖπνο τά ἐξυψώνει σέ ἀσύληπτη ἀξία, τά μετατρέπει σέ Σῶμα καί Αἷμα Του. Καί σέ κάθε Θεία Λειτουργία, ἐπανάληψη τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, «τά σά ἐκ τῶν σῶν» μέ τήν δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γίνονται Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ, φάρμακο γιά τήν ἁμαρτία, τήν πιό σοβαρή ἀσθένεια καί ἀρραβών τῆς μελλούσης ζωῆς καί βασιλείας.

Ὁ Τειρεσίας στόν Πενθέα (στίχος 310): «Μήν καυχιέσαι ὅτι ἡ ἐξουσία δίνει δύναμη στούς ἀνθρώπους». Εἶναι δύναμη ἡ ἐξουσία, ἀλλά ὁ ἄρχοντας πρέπει νά μή λησμονεῖ ὅτι ἔχει εὐθύνη γιά τήν σωστή διαχείρισή της. Πρέπει νά αἰσθάνεται διάκονος τῶν πολιτῶν, ὑπηρέτης τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδας του. Βλέπουμε τέτοια στοιχεῖα στούς νομοθέτες καί κυβερνῆτες μας; Πόσο ἔχουν ἐμπνευσθεῖ ἀπό τίς ἀρχές, τά πιστεύω, τήν πολιτεία τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια;

Ὁ Χορός (στίχοι 387399): «Τ**ό τέλος τῶν ἀχαλίνωτων στομάτων καί τῆς παράνομης ἀφροσύνης εἶναι ἡ δυστυχία· ἐνῶ ἡ ἥσυχη ζωή καί ἡ φρόνηση κάνει ἀσάλευτη τή ζωή καί κρατάει γερό τό σπίτι· διότι ἄν καί κατοικοῦν μακριά στόν αἰθέρα, οἱ θεοί τοῦ οὐρανοῦ βλέπουν τά ἀνθρώπινα. Δέν εἶναι σοφία νά μή σκέφτεται κανείς ἀνθρώπινα. Ἡ ζωή εἶναι σύντομη· γι' αὐτό, ἄν κυνηγάει κανείς τά μεγάλα, δέν μπορεῖ νά κερδίσει τά ἄμεσα**». Μέ τό στόμα τοῦ Χοροῦ ὁ ποιητής κάνει κάποιες ἐπισημάνσεις γιά τήν ζωή τῶν ἀνθρώπων. Τό θέμα τῆς φρονήσεως ἀπασχολεῖ ὅλους τούς ἀρχαίους Ἕλληνες τραγικούς ποιητές. Καί τίθεται τό ὑπαρξιακό μας πρόβλημα. Γιατί ζοῦμε; Ἀπό ποῦ ἐρχόμαστε; Ποῦ πηγαίνουμε;

Ὁ Χορός (στίχοι 427428): «…καί εἶναι σοφία νά στέκει ἡ καρδιά καί ἡ σκέψη σου μακριά ἀπό τούς κούφιους ἀνθρώπους». «**Φθείρουσι ἤθη χρηστά ὁμιλίαι** (συναναστροφές) **κακαί**».

Συνομιλῶντας μέ τόν Διόνυσο πού δέν φαίνεται ὡς θεός Διόνυσος ἀλλά συνοδός του, ὁ Πενθέας διατυπώνει τήν πεποίθηση πού εἶχαν οἱ Ἕλληνες γιά τούς μή Ἕλληνες. ''Διόνυσος'' (στίχος482): «Ναί, ὅλοι οἱ ''βάρβαροι'' ἔχουν ἀποδεχθεῖ αὐτές τίς τελετές». Πενθέας (στίχος 483): «Διότι ἡ σκέψη τους εἶναι πολύ κατώτερη ἀπ' τῶν Ἑλλήνων».

Διόνυσος πρός Πενθέα (στίχος 504): «Δέν ξέρεις γιατί ζεῖς οὔτε τί κάνεις, οὔτε ποιός εἶσαι». Μιά ἀλήθεια πού ἀφορᾶ πολλούς ἀπό ἐμᾶς τούς ἀνθρώπους. Ἄν δέν ἔλθουμε σ' ἐπαφή μέ τήν Ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια αὐτά τά καίρια γιά τήν ὕπαρξή μας θέματα μένουν ἀναπάντητα.

Ὁ Διόνυσος στόν Πενθέα (στίχος 641): «Διότι εἶναι γνώρισμα μυαλωμένου νά δείχνει συνετή πραότητα». Σημαντική ἀρετή ἡ πραότητα. Δέν εἶναι καρπός διανοητικός. Εἶναι πνευματικός καρπός. Εἶναι καρπός τοῦ Πνεύματος, ὅπως γράφει ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος στήν πρός Γαλάτας Ἐπιστολή του (5, 23).

Ὁ Πενθέας πρός τόν Ἀγγελιοφόρο, πού φοβᾶται μήπως τόν τιμωρήσει ἐπειδή

φέρνει δυσάρεστα νέα ἀπό τόν Κιθαιρῶνα (στίχοι 672673): «Μίλα ξεκάθαρα, ἐπειδή εὐθύνη δέν θά καταλογίσω σέ σένα. Διότι δέν πρέπει νά θυμώνουμε μέ ὅσους φέρνονται σωστά».

Ὁ "Διόνυσος" γιά τόν Διόνυσο στόν Πενθέα (στίχοι 794795): «Ἐγώ πιό πολύ θυσίες θά τοῦ πρόσφερα παρά θυμωμένος θά κλωτσοῦσα σ' ἀγκάθια ὄντας θνητός σ' ἕνα θεό». «Σκληρόν σοι πρός κέντρα λακτίζειν» λέει ὁ Κύριος στόν διώκτη Σαῦλον (Πράξεις τῶν Ἀποστόλων 26, 14).

Πενθέας (στίχος 838): «Βέβαια εἶναι πιό σοφό πρῶτα-πρῶτα νά πάω γιά κατασκοπεία». "Διόνυσος" (στίχος 839): «Βέβαια εἶναι πιό σοφό παρά μέ κακά νά κυνηγᾶς κακά». Ἡ ρήση αὐτή τοῦ "Διονύσου" ἔχει μιά εὐρύτερη σημασία καί ἀξία. Δέν πολεμᾶμε τό κακό μέ κακές, ἄδικες, ἀνήθικες ἐνέργειες, ἀλλά μέ σωστές, καλές, δίκαιες, ἠθικές.

Ὁ Χορός (στίχοι 883887): «Ξεκινᾶ δύσκολα, ὡστόσο εἶναι ἀξιόπιστη ἡ θεϊκή δύναμη· τιμωρεῖ ὅσους θνητούς εἶναι ἀπερίσκεπτοι καί δέν τιμοῦν τούς θεούς μέ μανιασμένη γνώμη». Ὁ δικός μας Θεός μακροθυμεῖ. Δέν τιμωρεῖ ἐκδικητικά, ἀλλά παιδαγωγεῖ γιά τήν σωτηρία μας. Δέν ἔχει ἀνάγκη οὔτε ἀπό τόν σεβασμό μας, οὔτε ἀπό τήν εὐγνωμοσύνη μας, οὔτε ἀπό τήν ὑπακοή μας στίς ἐντολές Του. Ἐμεῖς δέν εἴμαστε σωστοί ἐάν αὐτά τά στοιχεῖα λείπουν ἀπό τήν ζωή μας. Καί αὐτό ἔχει συνέπειες στήν ἐπίγεια ζωή μας καί πέραν ἀπό τό κατώφλι τοῦ θανάτου.

«Ὅ,τι εἶναι ὡραῖο εἶναι ἀγαπητό». Δύο φορές ἀρθρώνει αὐτή τή ρήση ὁ Χορός στούς στίχους 881 καί 901. Ἔχουμε ἔμφυτη τήν ἀγάπη γιά τό ὡραῖο. Εὐχῆς ἔργον νά ἀγωνιζόμαστε νά ὑπερβαίνουμε ὅ,τι ἀσχημαίνει τόν ἔσω κόσμο μας. Ὁ Κύριος ἦταν «ὡραῖος κάλει παρά πάντας βροτούς», γιατί ἦταν ἀναμάρτητος, ἅγιος.

Ὁ Ἀγγελιοφόρος μετά τήν περιγραφή τῶν τρομερῶν καί φοβερῶν πού συνέβησαν στόν Κιθαιρῶνα λέει (στίχοι 11471150): «Ἐγώ θά πάρω τά πόδια μου νά φύγω μακριά ἀπ' τή συμφορά, προτοῦ φτάσει ἡ Ἀγαύη στό παλάτι αὐτό. Εἶναι ὡραῖο νά ἔχουμε σωφροσύνη καί νά δείχνουμε σεβασμό σέ θεούς». Πολύ σωστή ἡ ρήση αὐτή τοῦ Ἀγγελιοφόρου. Ἐπισημαίνει ὅτι τά ἀρνητικά συμβάντα εἶναι συνέπειες τῆς ἐλλείψεως σωφροσύνης καί ἀσέβειας πρός τούς θεούς. Ἀπό ἀπόψεως τέχνης τοῦ δραματουργοῦ νομίζω ὅτι πρέπει νά θεωρήσουμε ἐμβόλιμη τήν ρήση αὐτή τοῦ Ἀγγελιοφόρου.

Τελευταῖο ἔργο τοῦ Εὐριπίδη ἡ τραγωδία «Βάκχαι». Τί μᾶς λέει; Ὅσο κι' ἄν προάγεται τό Ἀπολλώνειον στοιχεῖο, τό Διονυσιακό δέν ἐξαλείφεται. Σωστό. Στόν προχριστιανικό κόσμο. Μετά τήν ἐνσάρκωση τοῦ Λόγου τά πράγματα ἔχουν ἀλλάξει. Ἔχουμε γνώση ἀπό τό Εὐαγγέλιο τῆς Σωτηρίας ἀλλά καί διαθέσιμη τήν Θεία Χάρη. Φωτισμό καί ἐνίσχυση στόν ἀγῶνα μας.

Νίκος Τσιρώνης
Οἰκονομολόγος

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ὁμιλίες μέ σκοπό νά βοηθηθοῦμε στήν πνευματική μας ζωή ἐξακολουθοῦν νά γίνονται στήν Ἐνορία μας, στήν Πνευματική ΕΣΤΙΑ τῶν Ἐκδόσεων «ΥΠΑΚΟΗ», Μαυρομιχάλη 96, ἀλλά μέ διαφορετική τάξη ἀπό ἐκείνη πού ἴσχυε πρό τῶν περιοριστικῶν μέτρων τοῦ λεγομένου Κορώνα Ἰοῦ.

Μέ τήν καθιερωμένη ἐπί 40 ἔτη τάξη, κάθε ΚΥΡΙΑΚΗ πρωΐ, μετά τήν Θ. Λειτουργία καί πρό τῆς Ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρετίθετο δωρεάν ἕνα μικρό πρόγευμα πρός Ἀναψυχήν τῶν προσερχομένων εὐθύς μετά τή Θ. Λειτουργία.

Κάθε Τρίτη ἀπόγευμα, ἀπό τίς ἀρχές Ὀκτωβρίου, ἐγίνοντο δύο Ὁμιλίες: Θεολογικά Μαθήματα καί Σχολή Νέων.

Μετά τά περιοριστικά μέτρα τοῦ Κορώνα Ἰοῦ, πού ἀπαγορεύουν τήν προσέλευση ὅλων τῶν ἐπιθυμούντων, οἱ ὁμιλίες γίνονται διαδικτυακά ὡς ἑξῆς:

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ 12.30 ΕΩΣ 13.30
ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Τά Δόγματα τῆς Πίστεως ὡς λειτουργία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως».

ΚΑΘΕ ΤΡΙΤΗ ἀπόγευμα 7.00 ΕΩΣ 8.00
Η ΣΧΟΛΗ ΝΕΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Ἡ Κυβερνητική τοῦ ἑαυτοῦ μας καί τῆς Πατρίδος μας».

Κατά τήν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τῶν θεμάτων γίνεται διάλογος μέ τούς παρόντες ἀλλά καί μέ τούς διαδικτυακούς Ἀκροατές.

Ὑπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

Οἱ ἀνωτέρω Ὁμιλίες ἀναρτῶνται, μετά τήν διαδικτυακή τους μετάδοση στό Κανάλι «ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΑΚΟΗ» στό YouTube καί στό www.ypakoh.gr

ISSN 2585 - 223X